T.C.
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANABİLİM DALI

ORTA İLÇESİ KIRSALINDA KİŞİYE KARŞI İŞLENEN SUÇLARIN COĞRAFİ ANALİZİ

Hazırlayan
Arslan ULUÇ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Prof. Dr. Barış TAŞ

Çankırı – 2019

T.C.
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANABİLİM DALI

ORTA İLÇESİ KIRSALINDA KİŞİYE KARŞI İŞLENEN SUÇLARIN COĞRAFİ ANALİZİ

Arslan ULUÇ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Prof. Dr. Barış TAŞ

Çankırı – 2019

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Bilimsel Etik Bildirimi ..... **v**
Tez Kabul Ve Onay ..... **vi**
Önsöz ..... **vii**
Özet ..... **viii**
Summary ..... **ix**
Kısaltmalar ..... **x**
Tablo Listesi ..... **xi**
Şekil Listesi ..... **xii**
Fotoğraf Listesi ..... **xiv**
Harita Listesi ..... **xv**

GİRİŞ **1**

BÖLÜM 1: SUÇ VE SUÇ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR **5**

1.1. Suç Kavramı 5
1.2. Suç Olgusunun Tarihsel Gelişimi 9
1.3. Suçların Sınıflandırılması 11
1.4. Suç Coğrafyası Kavramı 15
1.5. Türkiye'de Suç ve Coğrafya 21

BÖLÜM 2: COĞRAFYA VE SUÇ İLİŞKİSİ **25**

2.1. Fizîki Coğrafya ve Suç İlişkisi 25
2.2. Beşeri Coğrafya ve Suç İlişkisi 27
2.2.1. Yerleşme Ve Suç 30
2.2.1.1. Kırsal Mekânda Suç 33
2.2.1.2. Kentsel Mekânda Suç 38

BÖLÜM 3: ORTA İLÇESİNDE SUÇLARIN COĞRAFİ ANALİZİ **43**

3.1. Orta İlçesinde Fizîki Coğrafya-Suç İlişkileri 43
3.1.1. Jeolojik Yapı ve Suç 48
3.1.2. Jeomorfolojik Yapı ve Suç 50
3.1.2.1.Yüksek Dağlık Alanlar 50
3.1.2.2.Alçak Ovalık Alanlar 52
3.1.3. İklim ve Suç 53
3.1.4. Hidrografya ve Suç 66
3.1.5. Bitki Örtüsü ve Suç 67
3.1.6. Toprak Özellikleri ve Suç 68
3.2. Orta İlçesinde Beşeri Coğrafya-Suç İlişkileri 72
3.2.1. Ekonomik Yapı ve Suç 72
3.2.1.1.1.Ekili Alanlar 76
3.2.1.2. Hayvancılık Faaliyetleri ve Suç 79
3.2.3.3.Sanayi ve Suç 80
3.2.3.4.Ulaşım ve Suç 81
3.3. Sosyo-Kültürel Özellikler İle Suç İlişkisi 81

BÖLÜM 4: ORTA İLÇESİ KIRSAL YERLEŞMELERİNDE SUÇLARIN NİCEL ANALİZİ (2012-2016) 97

4.1. Orta İlçesinde Karakol Sorumluluk Alanları 97
4.2. Orta İlçesinde Suçların Suç Türlerine Göre Dağılışı 100
4.3. Kişiye Karşı İşlenen Suçlar 106
4.3.1. Hayata ve Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar 111
4.3.2. Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar 112
4.3.3. Hürriyete ve Şerefe Karşı Suçlar 113
5.3.4. Kişiye Karşı Diğer Suçlar 115

SONUÇ VE ÖNERİLER 116

KAYNAKÇA 121

ÖZGEÇMİŞ 132

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım *Orta İlçesi Kırsalında Kişiye Karşı İşlenen Suçların Coğrafi Analizi* adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlanmasına kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlâk ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

….. / … / 2019

İmza

Arslan ULUÇ

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Arslan ULUÇ tarafından hazırlanan *Orta İlçesi Kırsalında Kişiye Karşı İşlenen Suçların Coğrafi Analizi* başlıklı bu çalışma, 08.04.2019 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda *[oybirliği/oy çokluğuyla]* başarılı bulunarak jürimiz tarafından *Coğrafya* Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ (Unvanı, Adı ve Soyadı)

Danışman	: Prof. Dr. Barış TAŞ	İmza: ……..
Üye	: Prof. Dr. Osman GÜMÜŞÇÜ	İmza: ……..
Üye	: Doç. Dr. Mutlu YILMAZ	İmza: ……..

ONAY

Bu Tez, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun ...../..../ 201.. tarih ve ..... sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Unvanı Adı Soyadı
Enstitü Müdürü V.

ÖNSÖZ

Orta İlçesi Kırsalında Kişiye Karşı İşlenen Suçların Coğrafi Analizi başlıklı çalışmanın amacı, Çankırı ili Orta İlçesi kırsalında, 2012-2016 yılları arasında kişilere karşı işlenen suçları coğrafi yaklaşımla incelemektir. Çalışmamda severek yıllardır görev yaptığım Jandarma Genel Komutanlığı'nın kırsal alanlarda güvenlik hizmetlerini yürütmesi ve çalışma dönemimde tamamlamış olduğum coğrafya eğitimini birleştirerek kırsal suç sentezi oluşturmaya çalıştım. Hem görev alanı hem de hizmet gereği kırsal alanlarda suçlarla mücadele eden Jandarma Kolluk Hizmetleri'ni yürütürken coğrafyanın gerek fiziki gerekse beşeri unsurlarından yararlanılarak daha etkin mücadele edilebileceği düşüncesi ile hazırladığım çalışmam sayesinde görev yapmış olduğum Çankırı ilinin Orta İlçesi ve kırsalını daha yakından tanıma imkanı buldum. Orada yaşayan insanlarımıza güvenlik hizmetlerini götürmek, hayatımın en anlamlı dönemlerinden biri olduğunu belirtmek isterim. Ayrıca çalışmanın farklı bölgelerde ve beşeri ortamlarda görev yapan Jandarma Kolluk Hizmetleri'nin mesleki anlamda daha nitelikli yapıya ulaşmalarına katkı sağlamasını ümit ediyorum.

Tez çalışmamın konusunun belirlenmesi aşamasından tamamlanmasına kadar geçen süreçte büyük emeği ve desteği olan, yalnız bilimsel anlamda değil, insani olarak hayatıma yön verecek önemli düşünceleri ve bakış açılarını bana katan değerli danışman hocam Sayın Prof. Dr. Barış TAŞ'a, değerli hocalarım Prof. Dr. Tevfik ERKAL ve Prof. Dr. Osman GÜMÜŞÇÜ'ye ve eğitim hayatım boyunca yetişmemde katkısı olan tüm hocalarıma teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim. Son olarak tez çalışmam boyunca yanımda ve destekçim olan silah arkadaşlarım ve komutanlarıma, değerli babama, anneme ve kardeşlerime teşekkür ederim.

İnsan, doğar; ağlar
İnsan, yaşar; suçlanır.
İnsan, ölür; ağlatır.
İnsan kalır hatırlanır.

…/…/ 2019

Arslan ULUÇ

Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez Özeti

Tezin Başlığı : Orta İlçesi Kırsalında Kişiye Karşı İşlenen Suçların Coğrafi Analizi
Tezin Yazarı : Arslan ULUÇ
Danışman : Prof. Dr. Barış TAŞ
Anabilim Dalı: Coğrafya
Bilim Dalı : Coğrafya
Kabul Tarihi : 08.04.2019
Sayfa Sayısı : xv (ön kısım) + 147 (tez) + 2 (ekler)
Bu çalışma Çankırı ili Orta ilçesi kırsalında, 2012-2016 yılları arasında kişilere karşı işlenen suçları coğrafi yaklaşımla incelemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda öncelikle konu ile ilgili önceki araştırmalar incelenmiş, elde edilen bilgiler ile çalışmanın teorik kısmı geliştirilmiştir. Daha sonra çalışma alanı olarak belirlenen Orta ilçesi kırsalı coğrafi yönden incelenerek bölgenin fiziki ve beşeri coğrafya özellikleri çıkartılmıştır. Elde edilen bulgular, çalışma sahasına yapılan ziyaretlerde yapılan gözlem sonuçları ile beraber değerlendirilerek Orta ilçesi kırsalının coğrafi özellikleri ile suç arasındaki ilişki irdelenmiştir. *Çalışma sonucunda Orta ilçesi kırsalında coğrafi özelliklerin suçların meydana gelmesinde önemli etkenlerden birisi olduğu tespit edilmiştir.*
Anahtar Kelimeler: Suç, Orta ilçesi, Kırsal Suç, Coğrafya Ve Suç

Çankırı Karatekin Üniversity Graduate School of Social Sciences Abstract of Master's Thesis

Title of the Thesis: Geographical Analysis of the Crimes Commited Against The People In The Rurals Of The Orta District	
Author	**:** Arslan ULUÇ
Supervisor	**:** Prof. Dr. Barış TAŞ
Department	**:** Geography
Sub-field	**:** Geography
Date	**:** 08.04.2019

This study aims to investigate the crimes against people between the years of 2012-2016 with a geographical approach. In this context, the previous researches about the subject were examined and the theoretical part of the study was developed with the information obtained. Afterwards, the Middle District of the Middle District was determined as a study area and geographically examined the physical and human geography characteristics of the region. The findings were evaluated together with the results of the observations in the visits to the study area and the relationship between the geographic characteristics and the crime of the rural district of Orta.

As a result of the study, it was determined that geographical characteristics of Orta district rural areas are one of the important factors in the occurrence of crimes.

Keywords: Crime, Orta Region, Rural Crime, Geography And Crime

KISALTMALAR

a.g.e.	Adı geçen eser
akt.	Aktaran
A.Ş.	Anonim Şirket
BEMTAP	Bursa Emniyet Müdürlüğü Teknolojik Adaptasyon Projesi
Böl.	Bölüm
Fak.	Fakülte
KAF	Kuzey Anadolu Fay Hattı
Mad.	Madde
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
s.	Sayfa
ss.	Sayfa sayısı
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TC	Türkiye Cumhuriyeti
TCK	Türk Ceza Kanunu
Tic.	Ticaret
vd.	Ve diğerleri

TABLO LİSTESİ

Tablo No **Sayfa**

Tablo 3. 1: Orta ilçesi aylık ortalama sıcaklık (°C) 55
Tablo 3.2: Orta ilçesi aylık ortalama minimum sıcaklık (°C)..... 56
Tablo 3.3: Orta ilçesi aylık ortalama maksimum sıcaklık (°C)..... 57
Tablo 3.4: Orta ilçesi aylık toplam yağış (mm=kg÷m²) omgi 59
Tablo 3.5: Orta ilçesi 2016 yılı toplamı ortalama yağış ve sıcaklık değerleri 62
Tablo 3.6: Orta ilçesi aylık donlu günler sayısı (sıcaklık -0.1°C ve altında)..... 63
Tablo 3.7: Orta ilçesi aylık hâkim rüzgar yönü ve ortalama rüzgar hızı (m÷san) 65
Tablo 3.8: Orta ilçesi arazi kullanım sınıfları 73
Tablo 3.9: Orta ilçesi ve kırsalında ekilen ürün grupları ve kapladığı alanlar (2016) 76
Tablo 3.10: Orta İlçesi ekilen tarım ürünleri (2016)..... 77
Tablo 3.11: Orta ilçesi 2016 yılı üretilen meyveler 78
Tablo 3.12: Orta ilçesi toplu meyve alanı ve ağaç sayısı..... 78
Tablo 3.13: Orta ilçesi hayvan varlığı..... 79
Tablo 3.14: Orta ilçesi merkez ve kırsalında nüfus dağılımı 83
Tablo 3.15: 1965-2017 yılları arası Orta, Çankırı ve Türkiye nüfus değişimleri 84
Tablo 3.18: Orta ilçesi yaş gruplarına göre okur-yazar oranları 89
Tablo 4. 1: Orta ilçesi kırsalının sorumluluk alanlarına göre suç sayıları (2012-2016) 99

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil No **Sayfa**

Şekil 1.1: Guerry'nin 1829 tarihli ilk çalışması …… 17
Şekil 1.2: Balbi & Guerry'nin karşılaştırmalı suç haritası ….……. 18
Şekil 1.3: Coğrafi bilgi sistemleri suç haritalamasında şekil verilerin ifadesi…… 20
Şekil 3.1: Mesleklere göre suç oranları…… 47
Şekil 3.2: Olayların nedenlerine göre dağılımı…… 48
Şekil 3.4: Orta ilçesi aylık ortalama sıcaklık değerleri…….. 55
Şekil 3.5: Orta ilçesi aylık ortalama minimum sıcaklık (°C)…… 56
Şekil 3.6: Orta ilçesi aylık ortalama maksimum sıcaklık (°C)……. 58
Şekil 3.7: Orta ilçesi yıllara göre minimum ve maksimum sıcaklık değerleri……. 58
Şekil 3.8: Orta ilçesi yıllara göre aylık toplam yağış (mm=kg÷m²) omgi… 60
Şekil 3.9: Orta ilçesinde olayların aylara göre dağılımı……. 63
Şekil 3.10: Orta ilçesi aylık donlu günler sayısı (sıcaklık -0.1°c ve altında) 64
Şekil 3.11: Orta ilçesi 2013- 2016 yılları rüzgar yönü ve ortalama hızları 65
Şekil 3.12: Orta İlçesi asayiş olaylarının belde ve köylere göre dağılımı 72
Şekil 3.13: Orta ilçesi 2007-2017 yılları erkek ve kadın nüfus grafiği 85
Şekil 3.14: Orta ilçesi asayiş olaylarına karışanların eğitim durumları (2011-2016)……. 91
Şekil 4.1: Orta ilçesi kırsalında suçların dağılışı (2012-2016)……... 101
Şekil 4.2: Orta ilçesi kırsalında olayların yıllara göre dağılımı (2012-2016) 102
Şekil 4.3: Orta ilçesi kırsalında olayların aylara göre dağılımı (2012-2016) 103
Şekil 4.4: Orta ilçesi kırsalında olayların belde ve köylere göre dağılımı (2012-2016)……. 105
Şekil 4.5: Orta ilçesi kırsalında şüphelilerin eğitim durumlarına göre dağılımları (2012-2016)…….. 106
Şekil 4.6: Orta ilçesi kırsalında kişiye karşı işlenen suçların yıllara göre dağılımı (2012-2016)…… 108

Şekil 4.7: Orta ilçesi kırsalında kişiye karşı işlenen suçların aylara göre dağılımı (2012-2016)…… 109
Şekil 4.8: Orta ilçesi kırsalında kişiye karşı işlenen suçlarda şüphelilerin eğitim durumlarına göre dağılımları (2012-2016)…….. 110
Şekil 4.9: Orta ilçesi kırsalında kişiye karşı işlenen suç türleri (2012-2016) 120
Şekil 4.10: Orta ilçesi kırsalında hayata ve vücut dokunulmazlığına karşı işlenen suçlar (2012-2016) ……. 112
Şekil 4.11: Orta ilçesi kırsalında hürriyete ve şerefe karşı suçlar (2012-2016)…… 114

FOTOĞRAF LİSTESİ

Fotoğraf No **Sayfa**

Fotoğraf 3.1: Orta ilçesi uydu görünümü……... 45
Fotoğraf 3.2: Orta ilçesi genel görünüm……...……. 51
Fotoğraf 3.3: Devrez çayı…… 67
Fotoğraf 3.4: Yapraklı İlçesi-Yamaçbaşı köyü intrazonal toprakları…….. 71
Fotoğraf 3.5: ABD'de bulunan dağınık yerleşim tipine sahip bir köy…….. 93
Fotoğraf 3.6: Orta ilçesi kırsalı yerleşme özelliği……. 94

HARİTA LİSTESİ

Harita No **Sayfa**

Harita 3.1: Orta ilçesi konum haritası…… 44
Harita 3.2: Orta ilçesi ve kırsalının fizîki haritası..... 46
Harita 3.3: Orta ilçesi ve kırsalının jeoloji haritası…… 50
Harita 3.4: Orta ilçesi ortalama Sıcaklık (C) haritası…… 54
Harita 3.5: Orta ilçesi ortalama yağış (m.m.) haritası…… 61
Harita 3.6: Orta ilçesi ve yakın çevresi toprak haritası…….. 69
Harita 3.7: Orta ilçesi ve yakın çevresi arazi kullanım sınıfları……. 74
Harita 3.8: Orta ilçesi ve yakın çevresi arazi kullanım kabiliyeti haritası…… 75
Harita 3.9: Orta ilçesi ve yakın çevresi arazi kullanım sınıfları…… 75
Harita 4.1: Orta ilçesi kırsalında kişiye karşı işlenen suçlar haritası…… 107

GİRİŞ

Göçebe olarak yaşayan toplulukların zaman içerisinde belirli kurallarla yönetilen halk gruplarına dönüşmesi sosyolojik olarak farklılıkların doğmasına neden olmuştur. Küçük çapta yapılan tarım faaliyetleri gelişmiş, ticari ilişkiler ilerlemiş ve böylece insanlar arasında yeni bir sosyo-ekonomik yapı doğmuştur. Bu yapı, ister istemez insanlar arasındaki etkileşimi artırmış ve zaman içerisinde siteler, sitelerden de kentler doğmuştur.

Kentler, insanlara sunduğu fırsatların fazla olması nedeniyle zamanla dinamik bir yapıya ulaşmış ve özellikle sanayi devriminden sonra yoğun göç almaya başlamıştır. Artan hızlı nüfus, kentlerdeki barınma ve alt yapı ihtiyacını yetersiz bırakmış ve göçle gelen insanların yeni yaşamlarına uyum sağlayamaması gibi nedenlerle suç oranları artmıştır. Kentlere göç veren yerleşmelerde ise nüfusun azalmasıyla beraber yatırımlar da azalmış ve buna bağlı olarak yaşam alanlarında yetersizlikler (alt yapı, ulaşım sorunları, sosyo-kültürel faaliyetlerin azlığı, eğitim olanaklarının yetersizliği gibi) ve istihdam sorunları baş göstermiştir. Özellikle istihdam sorunu göç veren bu küçük yerleşmelerde suç oranlarını etkileyerek artmasına neden olmuştur.

Suç, toplumsal bir olgu olması sebebiyle geçmişten günümüze devamlı bir değişim geçirmiştir. Kavrama ilişkin farklı dönemlerde birçok tanımlar yapılmış ve farklı disiplinler tarafından ele alınmıştır. Ayrıca hangi davranışın ya da kriterlerin suç olarak kabul edileceği devamlı tartışma konusu olmuştur. En genel tanımıyla suç, topluma zarar verdiği ya da tehlikeli olduğu kanun koyucu tarafından kabul edilen ve belirtilen eylem, davranış, tavır ve hareket olarak tanımlanmaktadır. Tarihsel süreç içerisinde her dönemde topluma zarar verdiği ya da tehlikeli olduğu kabul edilen davranışlara diğer bir ifadeyle suçlara, kanun koyucular tarafından ceza yaptırımı uygulandığı görülmektedir (Dönmezer, 1994: 61).

Yazında, günümüzün en büyük mekânsal alanları olarak kabul edilen kentlerde gerçekleşen suçlar ile kırsal alanlarda gerçekleşen suçlar arasında coğrafi nedenlere bağlı olarak farklılıklar olduğu ileri sürülmektedir. Buradan hareketle çalışmada kırsal yerleşmelerde meydana gelen suçlar ile kentsel yerleşmelerde meydana gelen

suçlar arasındaki fark, Orta ilçesi kırsalı özelinde incelenmiştir. Bu bağlamda tez çalışmasının hipotezleri olarak aşağıda belirtilen unsurlar Çankırı ili Orta ilçesi örneğinde;

- Kırsal yerleşmelerdeki suçlar ile kentsel yerleşmelerde işlenen suçlar arasında mekânsal farklılıkların bulunduğu,
- Bu farklılaşmanın doğal ve beşeri ortam ile doğrudan ilişkili olduğu,
- Kırsal mekânda doğal çevre şartlarının, kentlere oranla daha fazla etkili olduğu, bunun yanı sıra beşeri ortamın her durumda suç ile ilişkili olduğu

belirlenmeye çalışılacaktır. Çalışma, kırsal mekanlarda işlenen suçların nedenlerini tespit ederek coğrafi bilgi sistemleri ile mevcut durumu incelemeye yöneliktir. Bu sayede kırsal suçlara yönelik çalışmalara daha sağlıklı veriler sağlamak hedeflenmiştir. Bu bağlamda çalışma, daha evvel Türkiye'de kırsal suçların coğrafi yaklaşımla ele alınmamış olması nedeniyle özgün değer taşımaktadır. Çalışmanın kırsal suç alanında araştırma yapacak olan akademisyenlere, öğrencilere ve çalışmalarını kırsal alanlarda yürüten farklı niteliklere sahip kamu görevlilerine kaynak olma niteliği taşıyacağı düşünülmektedir.

Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde suç kavramının tanımı yapılarak, coğrafya biliminin suç olgusu ile ilişkisine yer verilmiş ve "suç coğrafyası" kavramı üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde; coğrafya ve suç ilişkisi incelenerek kırsal ve kentsel mekanlar suç olgusu üzerinden incelenmiştir. Üçüncü bölümde; Orta ilçesi kırsalında işlenen suçlar, bölgenin genel coğrafi özellikleri ile beraber incelenerek suçların coğrafi analizi yapılmıştır. Dördüncü bölümde Orta ilçesi kırsalında işlenen suçların nicel analizi yapılarak bölgede kişiye karşı işlenen suçlar irdelenmiştir. Çalışmanın bu bölümünde Orta ilçesi kırsalında 2012-2016 yılları kişilere karşı işlenen suç türleri coğrafi faktörler ile ilişkilendirilerek ele alınarak suç türleri; hayata ve vücut dokunulmazlığına karşı suçlar, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar, hürriyete ve şerefe karşı işlenen suçlar, kişilere karşı diğer suçlar, kişilere karşı tasnif dışı suçlar olarak ele alınmıştır. Son olarak da elde edilen veriler ışığında sonuç ve değerlendirme bölümünde çalışmanın genel bir

değerlendirmesi yapılarak suç türlerinin önlenebilmesi veya azaltılabilmesi için öneriler sunulmaya çalışılmıştır.

Çalışma, daha çok teorik analizlere yer veren bir araştırma hüviyetindedir. Her ne kadar teorik yönü daha fazla gibi görünse de çalışmanın hazırlanmasında Orta ilçesi kırsalının coğrafi ve sosyal özellikleri sürekli göz önünde bulundurularak gözlemler yapılmıştır. Öncelikli olarak kavramların üzerinde durularak yazın taraması yapılmış, konu ile ilgili yapılmış evvelki çalışmalar incelenerek çalışmanın teorik kısmı geliştirilmiştir. Akabinde Orta ilçesi kırsalının tüm köyleri ziyaret edilerek arazi çalışması yapılmış ve coğrafi yapı yerinde gözlenmiştir. Çalışma sahasının arazi kullanımı, toprak gurupları ve arazi kabiliyeti haritaları oluşturulurken, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün hazırladığı 1/25.000 ölçekli ulusal arazi örtüsü verileri, jeoloji haritası oluşturulurken de Maden Tektik ve Arama Kurumu'nun 1/100.000 ölçekli jeoloji verileri kullanılmıştır.

Çalışma alanına yapılan arazi çalışmalarında gözlemlerde bulunularak özellikle ekonomik ve sosyal yapı ile kültürel doku tespit edilmeye çalışılmıştır. Saha çalışmasında temel olarak görüşme tekniği kullanılmıştır. Çalışma alanına ilişkin gözlemler ve görüşmeler 30.08.2016- 25.08.2017 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Ziyarette bulunulan Orta ilçesi köy halkı görüşmeye başlamadan önce yapılan çalışma hakkında bilgilendirilmiş daha sonra not tutularak görüşme yapılmıştır.

Ayrıca çalışma sırasında; Çankırı İli Jandarma Komutanlığı ve Orta İlçe Jandarma Komutanlığı ve Orta İlçesi Emniyet Müdürlüğü'nden alınan bilgiler ile Türkiye İstatistik Kurumu, Orta İlçesi Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Orta Belediyesi, Orta Kaymakamlığı, Orta Meteoroloji Müdürlüğü ve Orta Nüfus Müdürlüğü gibi kurumlardan bilgi talebinde bulunulmuştur. Bilgi alış verişinde bulunulan kurumlardan e-posta aracılığı ile elde edilen nitel ve nicel veriler coğrafi bilgi sistemleri yardımıyla analiz edilerek haritalanmıştır. Çalışma sahasının topografya, fiziki, eğim ve bakı haritaları oluşturulurken, Harita Genel Komutanlığı'nın 1/25.000 ölçekli topografya verileri, yağış ve sıcaklık haritaları oluşturulurken Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün Ortaköy Meteoroloji İstasyonu'nundan 2016 yılında temin edilen uzun dönem rasatları kullanılmıştır.

Haritalar ve alan hesaplamaları ArcGIS (10.3) yazılımı kullanılarak hazırlanmıştır. Schreiber'ın Türkiye'de kabul gören ve yaygın olarak kullanılan; yağışın ortalama 100 metrede 54 mm. artış göstermesi kuramı ile göre tüm dünyada genel olarak kabul gören; her 100 metrede sıcaklığın 0,56 C^o arttığını ifade eden lapse rate kuramına göre yağış ve sıcaklık haritaları hazırlanmıştır. Her iki kuram da yüksekliğe göre olduğundan 100 metrelik eş yükselti eğrileri ile oluşturulan sayısal yükseklik modeline yağış ve sıcaklık değerlerinin entegre edilmesi yoluyla yağış ve sıcaklık dağılışı verileri oluşturulmuştur.

BÖLÜM 1: SUÇ VE SUÇ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Toplumsal bir olgu olan suç, tarihin eski dönemlerinden beri vâr olmuş ve gelecekte de vâr olmaya devam edecek sosyolojik bir olaydır. Genel olarak insanları derinden etkileyen ve etkisi uzun süre devam eden suçun nerede ve ne zaman kimi mağdur edeceğini önceden belirlemek ve buna göre tedbir almak zordur denilebilir. Bu nedenle farklı disiplinler bir araya gelmekte ve suçu en aza indirmek için çalışmalar yapmaktadır. Yürütülen çalışmalarda her bir disiplin kendi uzmanlığına özgü katkılarda bulunarak çözüm için farklılıklar yaratsa da suç ile ilgili temel kavramların tüm disiplinlerde aynı olduğu ifade edilebilir.

Çalışmanın birinci bölümünde suç kavramına ilişkin yapılan araştırmalardan yola çıkılarak suç kavramı, suçun tarihsel gelişimi ve suçların sınıflandırılması ele alınacaktır. Ayrıca suç ile coğrafya bilimi arasındaki ilişkiler suç coğrafyası kapsamında incelenmeye çalışılacaktır.

1.1. Suç Kavramı

Toplumda zaman içerisinde oluşan gelenek ve görenekler ile kurallara uyum sağlayan insanlar istenilen davranışı sergilemiş olarak kabul edilirken bu davranışları sergilemeyenler "sapkın" davranış içerisinde bulunanlar olarak kabul edilmektedirler. Herkesin her zaman aynı davranışları sergilemesi beklenemeyeceği için belirlenen kuralların ve gelenek-göreneklerin dışına çıkanlar "suç" işlemiş olarak kabul görmektedir (Aydın, 2015: 1).

İnsanlık tarihi ile birlikte gelişen "suç" kavramı yüzyıllardır anlaşılmaya ve açıklanmaya çalışılmaktadır. Dolayısıyla suç kavramı farklı birçok bilim dalının araştırma konusu olmuştur. Sosyoloji, psikoloji, siyaset, hukuk, ekonomi ve kriminoloji bu bilim dallarının başında gelmektedir. Suçun en genel tanımı Alman Hukukçu Jhering tarafından yapılmıştır. Jhering suçu "toplum halinde yaşama yönelmiş her türlü saldırılar" olarak tanımlamaktadır (Sargın ve Temurçin, 2011: 16).

Suç kavramı ile ilgili olarak literatür incelendiğinde suçun ne olduğu ve nasıl önlenmesi gerektiği hususunda ortak anlayışın geliştirilemediği görülmektedir. (Öztürk, 2015: 15). Bu anlamda toplumsal bir olay olan suç, çeşitli bilim dallarının inceleme konusu olmuş ve her bilim dalı kendisine özgü özellikleri nedeniyle farklı suç tanımları yapmışlardır. Yaygın sonuçları ile hem birey hem de topluma etki etmesi nedeniyle bilim dalları suç kavramına özel önem vermektedir. (Öztürk, 2015: 15). Kriminoloji, hukuk, sosyoloji, coğrafya, ekonomi, antropoloji, şehir planlama, mimari gibi pek çok bilim dalı tarafından incelenen suç kavramı (Sargın ve Temurçin, 2011:15) ile ilgili olarak yapılan tanımlardan bazıları şu şekilde sıralanabilir:

- Sosyoloji bilimine göre suç, bir toplumda toplumsal normları[1] ihlâl eden çoğunlukçu değerlere aykırı biçimde ortaya çıkan davranış biçimidir (İçli, 2007: 23).
- Psikoloji bilimine göre suç, insan ruhunun derinliklerinden gelen ve dış dünyada somutlaşan bir davranış problemi olarak topluma uyum sağlamada yetersizliğin sonucu olarak tanımlanmaktadır (Erem, 1997: 6).
- Siyaset bilimi açısından suç, güçlü gruplar tarafından alt sınıfları sosyal baskı altında tutmak amacıyla yasalara konulan, onları etiketlendiren ve cezalandırılmasını sağlayan bir ölçüt olarak tanımlanmaktadır (Akers, 2000: 166-169).
- Hukuk bilimi ise suç olgusunu devlet tarafından kabul edilen ceza hukuku normlarını ihlâl eden hukuka uygun olmayan kasti veya ihmâli davranış olarak tanımlamaktadır (Özkan, 2015: 9).
- Kriminoloji diğer bir ifadeyle "suç biliminde" ise suç, insanın iradi eylemi ile ortaya çıkan fiil olarak tanımlanmaktadır. (Dönmezer, 1994: 45). Kriminolojinin, suçlu davranışları ve toplumun bu davranışa tepkisini inceleyen bilim dalı olması, suç kavramı ve suç türlerini farklı şekillerde ele almalarına olanak sağlamıştır (İçli, 2013: 47). Türkiye'de suç konusunda en fazla çalışmanın sosyoloji ve kriminoloji bilimleri tarafından yapıldığı ifade edilebilir.

[1] Norm: 1. Yargılama ve değerlendirmenin kendisine göre yapıldığı ölçüt, uyulması gereken kural, düzgü. 2. Önceden belirlenmiş kalıp, düzgü (www.tdk.gov.tr, Erişim Tarihi: 12.05.2018).

- Coğrafya bilimine göre ise suçun mekân ile sıkı bir ilişkisi vardır ve bu nedenle işlendiği mekâna, zamana ve etkilendiği dinamiklere göre şekillenmektedir (Taş ve Akça, 2015: 61-63).

Genel olarak yapılan tanımlardan anlaşıldığı üzere suç; psikolojik, sosyolojik ve hukuki faktörlerin bir arada ele alınarak müdahale edilmesi gereken bir kavram olarak ifade edilebilir.

Toplumsal olay olarak suç, bir insana göre normal olan bir davranışın diğerlerine göre normal sayılmaması sonucu ortaya çıkmaktadır. Yaşanan anormalliğe karşı kendini korumak amacıyla suça karşı toplum ortaklaşa tepki göstermektedir (Demiray, 2018: 39).

İçli (2013: 24) çalışmasında suçu, *"Suç hakkında yaradılıştan tek olan veya ayırt edilen hiçbir şey yoktur. Birçok davranış biçimi (ensest dâhil) evrensel olarak suç sayılmaz. Suç faaliyeti, doğuştan olan veya sonradan kazanılan özellikleri ile değil, içinde cereyan ettiği sosyal durumla tanımlanır."* şeklinde açıklamaktadır.

Düzgün (2007: 4) 'ün ifade ettiği üzere suç kavramı ve içeriği evrensel nitelik taşımamaktadır. Bu yüzden bir davranışın suç olarak görülmesi, zaman, mekân ve toplumlara göre çeşitli anlamlar taşıyabilmektedir. Diğer bir ifadeyle belli bir zamanda suç sayılmayan bir davranış, başka bir zamanda suç olarak tanımlanabilmekte ya da bir toplumda suç sayılmayan bir eylem de bir başka toplumda suç olarak kabul edilebilmektedir. Suç olgusu, zaman, mekân ve toplumlara göre değişebilmektedir. Bu anlamda genel geçer olarak kabul edilebilecek bir suçlu davranışı ifade etmek zor olacaktır (Burkay, 2008:4). Ayrıca suça yönelik yapılan açıklamalar ve tanımlara bakıldığında da zâten suçun bir ya da birden fazla değişkene odaklanarak incelendiği gözlenmektedir (Burkay, 2008: 3; Ayan, 2011: 19).

Bannenberg ve Rössner *Kriminalität in Deutschland* adlı çalışmalarında, tıpkı medeniyet ve kültür olgusu gibi suçun da insanlığa ait bir olgu olduğunu vurgulamaktadırlar. Onlara göre insanlar, tarih boyunca suç ile uğraşmıştır.

Bannenberg ve Rössner (2005: 9) insanların hayvanlar gibi içgüdüleri ile yönlendirilen varlıklar olmadığını, bilinçli olarak kendilerini yönlendirdiklerini belirtmektedirler. Bu nedenle topluma zarar verecek davranışlardan kaçınarak toplumsal normlara uygun davranışları seçme yeteneğine sahiptirler (Bannenberg ve Rössner 2005'den akt. Gürlevik, 2018: 24).

Suç her ne kadar olumsuz bir davranış kalıbı olsa da kimi durumlarda toplumsal fayda sağlayabilmektedir (Demiray, 2018: 39). Bu anlamda suçun sağladığı toplumsal faydalardan en önemlisi işlenen suçlara karşı önlem alınması gerekliliğini ortaya çıkarmasıdır. İşlenen suç neticesinde yapısal sorunlar görülmekte ve daha büyük suçlar hakkında önceden bilgi sahibi olunmaktadır.

Böylece gelecekte işlenebilecek suçlara karşı önlemler alınabilecek ve daha da önemlisi suçlara karşı koyulan kuralların gözden geçirilerek yenilenmelerini sağlanabilecektir. Bunun yanı sıra suç, bir toplumda isteyerek gerçekleştirilen davranışların sınırlarının belirlenmesine de yardımcı olmaktadır. Bir kuralın yok sayılması, kuralların gerekliliğini insanlara tekrar hatırlatmaktadır (Bal, 2008: 204). İfade edilen olumlu etkilerin yanında elbette ki suçun toplumlara yaptığı çok ciddi olumsuz etkileri de bulunmaktadır. Başta "sosyal çözülme" olmak üzere birçok sorunun sebeplerinden birisi olarak gösterilebilen suç, sık sık kuralların ihlal edilmesinden kaynaklı mevcut normların yıpranmasına ve insanlar arasında güvenin azalmasına neden olmaktadır. İnsanlar, her an tehlike ile karşılaşacağını düşünür ve kendilerini güvende hissetmezler ise toplumsal olarak sosyal çözülme gerçekleşir.

Dolayısıyla devletler suçu önlemek ve düzeni sağlamak için tedbirler almakta ve mevcut kaynaklarının bir kısmını bunun için harcamaktadırlar (Bal, 2008: 205). Suçun önlenmesi için yapılan çalışmalar, suçluların yargılanması, ceza ve ıslahları için yürütülen tüm çalışmalar devletler için oldukça yüksek maliyetlerle gerçekleştirilmektedir (Dolu vd., 2010: 61).

Yıldırım (2014:5)'ın ifade ettiği üzere suç olgusu, günümüzde çok farklı çeşitleri ile toplumsal yapıları etkilemektedir. Yalnızca gelişmemiş ya da az gelişmiş ülkelerde ortaya çıkan temel bir sorun değil, gelişmiş devletlerin de sorunları arasında yer

almaktadır. Bu bağlamda toplumun suçtan arındırılması, suç olaylarını önleyici tedbirler alınması ve çözümler geliştirilmesi önem taşımaktadır.

1.2. Suç Olgusunun Tarihsel Gelişimi

İnsanın doğasında var olan suç; sosyolojik, psikolojik, ekonomik, antropolojik ve hatta coğrafi nedenlerle ortaya çıkmaktadır. Tarihte ilk suç olarak, Kabil'in Habil'i öldürmesi kabul edilmektedir. Rivayete göre Habil, Kabil'den daha çok sevilir ve bu durumu kabul edemeyen Kabil tarihteki ilk cinayeti işler (Sakarya, 2017: 6). O cinayetten bugüne kadar suç ile ilgili pek çok düşünür ve bilim insanı konu üzerinde çalışmalar yürütmüş ve "suç olgusu" ortaya çıkmıştır.

Suç olgusu üzerine bilimsel çalışmaların başlaması 19. yüzyıla dayansa da konu ile ilgili tartışmalar çok daha eskilere gider. İlkçağdan 1300'lü yıllara kadarki dönemde suç, şeytani bir davranış ve bunun sebebi olarak da doğaüstü güçler görülmüştür. Toplumdaki tüm olayların doğaüstü güçler tarafından yönetildiğine inanılan bu dönemden sonra artık konuya daha pozitivist yaklaşımların sergilendiği bir döneme geçiş yaşanmış ve suç, 1300-1800 yılları arasında düşünebilen varlık olarak insanın sağlayacağı menfaati ve çekeceği cezayı düşünerek yaptığı bilinçli bir "tercih" olarak görülmüştür. Bu bakış açısı günümüzde de geçerliliğini korumaktadır ve ceza hukukunun temelini oluşturmaktadır. 1800'lü yıllardan sonra Fransız Devrimi'nin etkisiyle bilimsel düşüncenin hâkim olduğu döneme geçilmiştir. Bu dönemde insanlar, doğada ve toplumda yaşanan olayları açıklayabilmek için olgular arasındaki neden-sonuç ilişkisini gözlemeye başlamıştır çünkü bu ilişki düzenlilik arz ettiği ve art arda gerçekleştiğinde bir takım kanunlarla açıklanabilmektedir. Bu dönemde suça yaklaşıma baktığımızda "imkânların neticesi doğal bir durum" olarak ele alındığı görülmektedir (Soyaslan, 1998: 14).

19. yüzyıla gelindiğinde İngiltere ve Fransa başta olmak üzere Sanayi Devrimi'nin etkisiyle köylerden kente yaşanan hızlı göçün etkisiyle suç, bu toplumların en önemli sorunlarından birisi olmuştur. Avrupa'dan sonra Amerika'da da ekonomik, ticari, sınaî ve teknik yönden büyük gelişim sağlanmış ve kapitalist sistem modern toplumları oluşturmaya başlamıştır (Büyükgüçlü, 2017: 19). Her ne kadar suç,

toplumdan topluma farklılık gösterse de belirli suçlar evrensel boyutta kendini göstermeye başlamıştır. Bu da suçun kültürel farklılıklar üzerinden tanımlanmasından ekonomik ve siyasi üst söylemler üzerinden tanımlanmasına neden olmuştur. Sanayi Devrimi ile yaşanan hızlı kentleşme süreci işsizlik, yoksulluk ve gelir dağılımındaki eşitsizlikler suç oranlarında artışa neden olmuştur (Özkan, 2015: 13). Yaşanan bu sorunun çözümü için pratik uygulamalara ihtiyaç artmış ve suç/suçlu analizleri üzerinde daha çok durulmaya başlanmıştır (Gölbaşı, 2008: 49). Bunun neticesi olarak Batı Avrupa ve Kuzey Amerika'da suçu anlama ve açıklama çalışmalarına, sosyoloji bilimi dışında biyoloji ve psikoloji bilimlerinin önderliğinde başka bilim dalları da dâhil olmuştur (Özkan, 2015: 11).

Bu dönemde suçlarla ilgili yapılan çalışmalarda en dikkat çekici nokta, suçun istatistiksel analizlerinin yapılmaya başlanmasıdır. Parent-Duchaftelet tarafından yapılan ve kadın ticaretini tıp, sosyoloji ve antropoloji bilimleri ile beraber değerlendirdiği çalışması devrine göre oldukça yenilikçi metodolojiye sahiptir.

Bu çalışmanın dışında Quetelet ve Andre Guerry tarafından yapılan çalışmalar da dönemine göre önemli görülmektedir. Andre Guerry ise 1829 yılında yayınladığı "Essai Sur la Statistique Morale de la France" adlı eserinde toplumsal olaylar hakkında sayısal analizler yapmanın mümkün olduğunu ve böylece suçların gelişiminin ve başka unsurlarla olan bağlantılarının tespit edilebileceğini açıklamıştır. Bundan iki yıl sonra 1835 yılında Quetelet, Hollanda suçluluk istatistiklerini inceleyerek doğum ve ölüm miktarlarının önceden tahmin edilebildiği gibi adam öldürme ve sahtekârlık suçlarının da önceden tahmin edilebileceğini açıklamıştır. Böylece suçun sosyolojik etmenleri üzerindeki çalışmalar yoğunlaşmış ve suç antropolojisi ve suç sosyolojisinin temelleri atılmıştır (www.kriminoloji.com, Erişim Tarihi: 28.04.2018).

Suç olgusunun tarihsel gelişimi araştırıldığında dünya çapında üç ismin öne çıktığı görülmektedir. Bunlar Cesare Lombroso, Enrico Ferri ve Raffaelo Garofalo'dur. İtalyan Cesare Lombroso, İtalya'nın Marche bölgesinde bulunan Pesaro Üniversitesi'nde adli tıp profesörü iken ceza evinde bulunan suçlular üzerinde yaptığı çalışmasını ve elde ettiği bulguları anlatan "Suç İşleyen İnsan" (L'Uomo

Delinquente) eseriyle suç olgusuna bakış açısında büyük devrim yapmıştır. 1876 tarihli çalışmasında Lombroso suçu, ölüm ve doğum gibi doğal bir olay olarak yorumlamış ve nedensellik kanunu içinde normal olarak kabul etmiştir. Zira suç, bazı bitkilerin parazit olması, bazı hayvanların yırtıcı olması gibi bitkiler ve hayvanlar âleminde bile vardır. Suç işleyen insan da suçlu olarak doğar sahip olduğu biyolojik ve psikolojik olağan dışı özellikleri nedeniyle suç işler. Lombroso'nun en tanınmış öğrencilerinden İtalyan Garofalo ise 1905 yılında Criminologia adlı eserinde suçun sebebi olarak iradeyi değil sadece biyolojik özellikleri görmüştür. İtalyan Enrico Ferri ise Suç Sosyolojisi (Sociologia Criminale) adlı kitabında suçun, kişinin iradesine rağmen biyolojik ve sosyal etmenler sonucu ortaya çıktığını belirterek o güne kadar yapılan suç istatistik incelemelerinin suçun tekrarına engel olmadığını ifade etmiştir. Bu nedenle Ferri, toplumun başka savunma araçları geliştirmesi gerektiğini ve bu araçlar geliştirilirken pozitivizmin esas alınması gerekliliğini savunmuştur (www.kriminoloji.com, Erişim Tarihi: 28.04.2018).

Tüm bu araştırma ve tartışmaların ışığında suç ile ilgili çalışmalar 20. yüzyılda bilimsel niteliğini tam anlamıyla kazanmış ve yıllardır süren araştırma çalışmaları, konferanslar ve bilimsel toplantılar ile suç olgusuna yaklaşım her dönem kendi verileri ve değerlerine göre yeni anlamlar kazanarak günümüze kadar gelmiştir (Dönmezer, 1994: 28).

1.3. Suçların Sınıflandırılması

Suç oranlarındaki artışa bağlı olarak suçu önleyebilmek adına suçları analiz etmede bilimsel yöntemlerin kullanılması zorunlu hale gelmiştir.

Özellikle istatistik biliminde yaşanan ilerlemeler ile suç ile ilgili çalışmalarda sonuçların değerlendirmesinin daha da kolaylaştığı ifade edilebilir. Aynı zamanda suça ilişkin sağlıklı analizlerin ortaya konulması açısından suç ile ilgili sınıflandırmalar yapılmıştır (Balcı, 2015: 53).

Genel kabul görmüş sabit bir suç sınıflandırması olmamakla beraber genelde suçların sınıflandırmasında ölçü "topluma verilen zarar" şeklinde ifade edilmektedir. Özgen

(2010: 37-38)'in ifade ettiği üzere psikolojik, ahlâksal, siyasal, ekonomik ve hukuksal yönleri ile incelendiğinde suçlar;

- Failinin tipine göre; bireysel ve kolektif olabilir (kolektif suçlar; çeteler, etnik gruplar ve toplumsal sınıflar gibi).
- Güdülenmeye göre; baskı, kan davası, namus cinayeti vb. olabilir.
- Suça yönelik (hukuksal) olup olmamasına göre; cinayet, hırsızlık veya yoksulluk, eğitimsizlik veya çevre tahribi olabilir.
- Kapsamına göre; dar anlamda etkisi doğrudan görülebilen eylemler (cinayet, tecavüz, yaralama vb) veya geniş anlamda etkisi dolaylı ve somut biçimde hissedilen baskılar, hakaret, aşağılama, işsizlik ve sağlıksız kentleşme vb şeklinde anlatılmaktadır.

Yukarıda verilen sınıflandırmaya benzer bir sınıflandırma da Gillin'e aittir. Gillin suçları şu şekilde sınıflandırmaktadır (Gillin'den akt. Dönmezer, 1994: 39-40);

- Ekonomik suçlar; serserilik, hırsızlık, yağma, zimmete para geçirme, rüşvet vb.
- Cinsî suçlar; fuhuş, zina, tecavüz vb.
- Cebir ve şiddet suçları; adam öldürme, yeni doğan çocuğu öldürme vb.
- Siyasi suçlar; politikacıların, devlet adamlarının suçları ve idareye, memura karşı işlenen suçlar.

William Bogner'de Gillin'e benzer bir sınıflandırma yaparak suçu, failin maksadı bakımından ekonomik suçlar (dilencilik, hırsızlık, yağma, dolandırıcılık vb), cinsel suçlar (tecavüz, taciz vb), siyasal suçlar (politikacı ve devlet adamlarının işlediği suçlar, memur suçları) ve geri kalanları ifade eden sair suçlar (adam öldürme, yaralama, darp vb) olarak sınıflandırmaktadır (İçli, 1993: 30).

Farklı bakış açıları suçu farklı şekillerde değerlendirmekle birlikte, günümüz çağdaş devlet anlayışının özelliklerinden biri olan hukuk devleti olma vasfı, devletlerin suç oluşturan eylemleri ve karşılığında uygulanacak yaptırımları kanunlarında açıkça tanımlamaları ve kanunlarda suç olarak tanımlanmayan bir fiilinden dolayı hiç

kimseyi suçlu kategorisine koymamaları ilkelerini zorunlu kılmaktadır. Bu durum, anayasasında bir hukuk devleti olarak tanımlanan Türkiye Cumhuriyeti için de aynen geçerlidir. Dolayısıyla, suçun bu hukuki tanımı, farklı bakış açılarıyla suçu değerlendirip, radikal suç araştırmaları yapmak isteyen araştırmacıların önünde bir engel teşkil etmemekle birlikte, genel olarak suç araştırmalarının yasal çerçevesini belirlemektedir (Madenüs, 2016: 15).

Hali hazırda yürürlükte olan Türk Ceza Kanunu (TCK), 26.09.2004 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından kabul edilmiş ve 12.10.2004 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yeni TCK yürürlüğe girmeden önce uygulanan 765 sayılı eski TCK, 1926 yılında yürürlüğe girmiş ve 2004 yılında yürürlükten kalkana kadar defalarca değişikliğe uğramıştır. Daha köklü değişiklikler yapılarak yenilenen ve hâlen yürürlükte olan mevcut kanun da, şu anda ilk halinden farklıdır ve sürekli değişerek dinamik yapısını korumaktadır. Bu değişiklikler, suçun zamana ve yere göre farklılıklar göstermesi özelliğinin somut bir örneği olarak nitelendirilebilir.

Suç türlerine İkinci Kitap kısmında yer veren yeni TCK, suçları; (1) Uluslararası Suçlar, (2) Kişilere Karşı Suçlar, (3) Topluma Karşı Suçlar ve (4) Millete ve Devlete Karşı Suçlar olmak üzere dört ana başlık altında sınıflandırmaktadır (Madenüs, 2016: 15-16). Bu sınıflandırmaya göre suçlar;

1. Uluslararası Suçlar: Soykırım, insanlığa karşı suçlar, göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti,
2. Kişilere Karşı Suçlar: Kasten adam öldürme, taksirle adam öldürme, işkence gibi hayata karşı suçlar; cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı, cinsel taciz gibi cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar; kişiyi hürriyetten yoksun kılma, tehdit, şantaj gibi hürriyete karşı suçlar; hakaret gibi şerefe karşı suçlar; haberleşmenin gizliliğini ihlal, özel hayatın gizliliğini ihlal, hırsızlık, yağma, mala zarar verme, güveni kötüye kullanma, dolandırıcılık gibi malvarlığına karşı şuçlar,
3. Topluma Karşı Suçlar: Çevreyi kirletme gibi çevreye karşı suçlar; uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı

madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak gibi kamunun sağlığına karşı suçlar; parada sahtecilik, resmi belgede sahtecilik, özel belgede sahtecilik gibi kamu güvenine karşı suçlar; fuhuş, kumar oynanması için yer ve imkân sağlama gibi genel ahlâka karşı suçlar; ihaleye fesat karıştırma gibi ekonomi, sanayi ve ticarete ilişkin suçlar ve bilişim alanında suçlar,

4. Millete ve Devlete Karşı Suçlar: Zimmet, irtikap, rüşvet gibi kamu idaresinin güvenilirliğine ve işleyişine karşı suçlar; iftira, suç uydurma gibi adliyeye karşı suçlar; devletin güvenliğine karşı suçlar; anayasal düzene karşı suçlar; devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk şeklinde tanımlanmaktadır (Balcı, 2015: 54-55).

Türk Ceza Kanunu tarafından yapılan bu sınıflandırmaya bağlı olarak İçli (1999) suçları on ana başlık altında toplayarak;

1- Vatana ihanet suçları,
2- Devlet yönetimine karşı suçlar,
3- Hürriyete karşı suçlar,
4- Adliyeye karşı suçlar,
5- Kamu düzenine karşı suçlar,
6- Kamu görevine karşı suçlar, kamu esenliğine karşı suçlar,
7- Genel ahlak ve aile düzenine karşı suçlar,
8- Kişiye karşı suçlar ve
9- Mala karşı suçlar olarak sınıflandırmaktadır.

Sargın ve Temurçin (2011) ise özellikle Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından polis hizmet alanına giren şehirlerde, asayiş suçları başlığı altında, kişiye karşı işlenen suçlar ve mala karşı işlenen suçlar şeklinde iki sınıflandırma yapmışlardır.

Toplumda pek çok sosyal sıkıntıya neden olan suç olgusu, çeşitlerinin fazlalığından anlaşılacağı üzere hemen çözülebilecek bir sorun değildir. Zamana ve mekâna bağlı olarak işlenmeye devam eden suç olgusu, derinlemesine araştırılması ve bilimsel

yöntemlerle analiz edilerek konuya içinde bulunulan zamana göre en doğru yaklaşımın geliştirilmesi gerekmektedir.

1.4. Suç Coğrafyası Kavramı

Doğası itibariyle suç, diğer bilimler gibi coğrafyanın da çalışma konusu olmaktadır. Bu anlamda suç, mekân, zaman ve farklı dinamiklerle insan-mekân ilişkisini inceleyen bir bilim olarak coğrafyayı da yakından ilgilendirmektedir (Sargın ve Temurçin, 2011: 13). İnsanlar belirli bir mekânda yaşadıklarından ve suçların da bir mekân üzerinde gerçekleşmesinden diğer bir ifadeyle suçun mekânsal özellik göstermesinden dolayı coğrafya biliminin de inceleme konusudur (Karakaş, 2004).

Yazında suç için yapılan tanımlara bakıldığında toplumun ahlâk düzenini bozan ve bu sebeple devletin mazur görmeyeceği bir eylem olarak tanımlanmaktadır. (Alacakaptan, 1975: 2). İşlenen suça, suçu işleyen suçluya ve suçların önlenmesine yönelik geliştirilen yaklaşımlarda çevrenin etkisi önem kazanmaktadır. Bu noktada coğrafya çevreyle koordineli çalışan bilim dalı olarak suçlara farklı yaklaşım sergilemekte ve böylece "suç coğrafyası" kavramı ortaya çıkmaktadır (Ünlü ve Büyükgüçlü, 2017: 27).

Suç coğrafyası, suçların işlendiği yeri ve yerin suça etkisini incelemektedir. İnsanın içinde bulunduğu yer ile olan sürekli etkileşimini "insan – mekân" münasebeti içerisinde inceleyen bilimin coğrafya olması nedeniyle suç coğrafi bir olaydır. Suç ve coğrafya arasındaki yakın ilişki yapılan araştırmalarla ortaya konulmuştur. (Ünlü ve Büyükgüçlü, 2017: 27).

Coğrafyanın inceleme konusu olan mekânın, suç üzerindeki etkisinin farklılaştığı görülmektedir. Mekânı oluşturan doğal coğrafi özellikler (yeryüzü şekilleri, iklim vb), suç olayında farklı rollere sahiptir. Örneğin iklim şartlarının bitki örtüsü, nüfus gibi diğer coğrafi şartları belirlemesi yanında suça da doğrudan etkisi vardır. Çünkü iklimi soğuk yerlerde mala karşı işlenen suçların, iklimi sıcak yerlerde ise kişiye karşı işlenen suçların artışına neden olabilmektedir. Benzer şekilde bir bölgede su sıkıntısı, verimsiz topraklar da su temini için suç işlenmesine neden olmaktadır.

Türkiye'de kaçakçılık ve uyuşturucu trafiğinin yoğun olmasının temel nedeninin, ülkemizin coğrafi konumu ile ilgili olduğu ifade edilmektedir (Yıltırak, 2010: 16).

Yapılan araştırmalar neticesinde, suçun önlenmesinde geliştirilecek çözüm, strateji ve politikaların etkinliğinin artırılması için disiplinler arası çalışmaların yürütülmesi gerektiği ön plana çıkmaktadır (Ünlü ve Büyükgüçlü, 2017: 27).

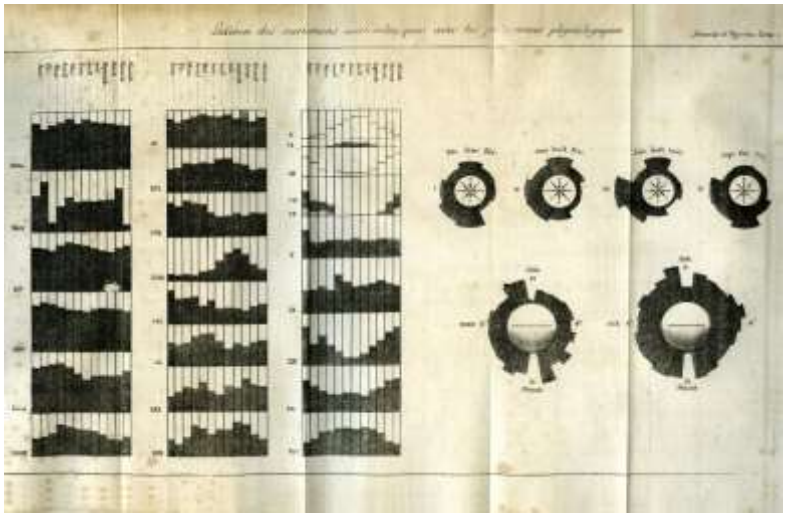
Basitçe tanımlayacak olursak suç coğrafyası, suça teşvik eden nedenlerin mekânsal olarak incelenmesidir. Dolayısıyla suç coğrafyası kavramı, suçun ve suçluluğun mekâna bağlı açıklamasını yapan coğrafya biliminin gelişen bir parçasıdır (Aliağaoğlu 2007den akt. Yıltırak, 2010: 17). Diğer bir ifadeyle suç coğrafyası, mekânın spesifik yapısı ve yer-zaman olarak oraya düşen suçluluk arasındaki ilişkilerin bilimidir (Sargın ve Temurçin, 2011: 24).

Suç coğrafyası ile ilgili olarak yazında farklı bilim dallarında çalışan bilim insanlarından farklı tanım ve yorumların yapıldığı görülmektedir. Örneğin Sargın ve Temurçin suç coğrafyası için "*İnsanın etkilediği ve etkilendiği yer anlamında insan-mekân ilişkisi coğrafyanın çalışma alanıdır: Bu bağlamda suç coğrafyası, suçların işlendiği yer ve yerin suça olan etkisini incelemektedir.*" yorumunu yapmaktadırlar (Sargın ve Temurçin, 2011: 24). Bu konuda Peter Lange (1983: 1) ise; "*Zaten son yüzyılda yapılan araştırmalarda bazı suçların bazı benzeri ya da aynı mekânsal yapılarda birikme yaptığını göstermiştir. Bu gerçeğin ortaya çıkmasına ek olarak nihayetinde şu soruyu sormak gerekiyor: suç ve mekânsal yapı arasında bir bağlantı var mı? Son zamanlarda, bu konu için "suç coğrafyası" terimi sıkça kullanılmaya başlanmıştır. Ne yazık ki "suç coğrafyası" terimi literatürde düzgün tanımlanmamıştır. Suç coğrafyası araştırmaları göz önünde bulundurulursa bu çok şaşırtıcı değildi.r*" şeklinde konuya bakışını dile getirmektedir. Alman suç psikoloğu ve politikacı Hans von Hentig'in (1961) görüşüne göre suç coğrafyası; suç ile beraber akla gelebilecek her türlü coğrafi, tarihsel, ekonomik ve demografik koşullarını kapsamaktadır. Mergen (1967) suç coğrafyasını; suçun dünyada ve ülkelerde mekânsal dağılımını gösteren bir bilim dalı; suçu ekonomik, sosyal, tarihsel ve başka faktörleri de parantez içine alarak birbirleri ile ilişkilendiren bilim dalı olarak görmektedir. Hellmer (1972)'de benzer şekilde suç coğrafyasını; "Suçun

mekânsal dağılımının, suç faktörlerinin ve bölgesel farklılıklarının suçla mücadelede kullanılan bilimidir.” diye ifade etmiştir. (Schwind, Alhorn ve Weiß, 1978: 5’den akt. Gürlevik, 2018: 29).

Suç coğrafyası alanında yapılan çalışmaların başlangıç noktası olarak 1829 yılında Andre Michel Guerry tarafından yapılan ve mevsimsel hava olayları ile hastanelere kabul edilen çeşitli hastalıklar ile ölüm oranları arasındaki ilişkinin incelendiği çalışma kabul edilmektedir. Guerry, Fransa – Paris’te bulunan ve Royal Observatory olarak adlandırılan merkez ofise hastaneler tarafından bildirilen 8-10 yıllık doğum, ölüm, intihar ve hatta evlilik verilerini günlük yağış (yağmur, kar, dolu vb), aylık sıcaklık gibi hava durumu verileri ile karşılaştırmıştır. Şekil 1.1’de Guerry tarafından yapılan çalışmanın orijinal kopyası görülmektedir (Friendly, 2007: 8).

Şekil 1.1: Guerry’nin 1829 tarihli ilk çalışması

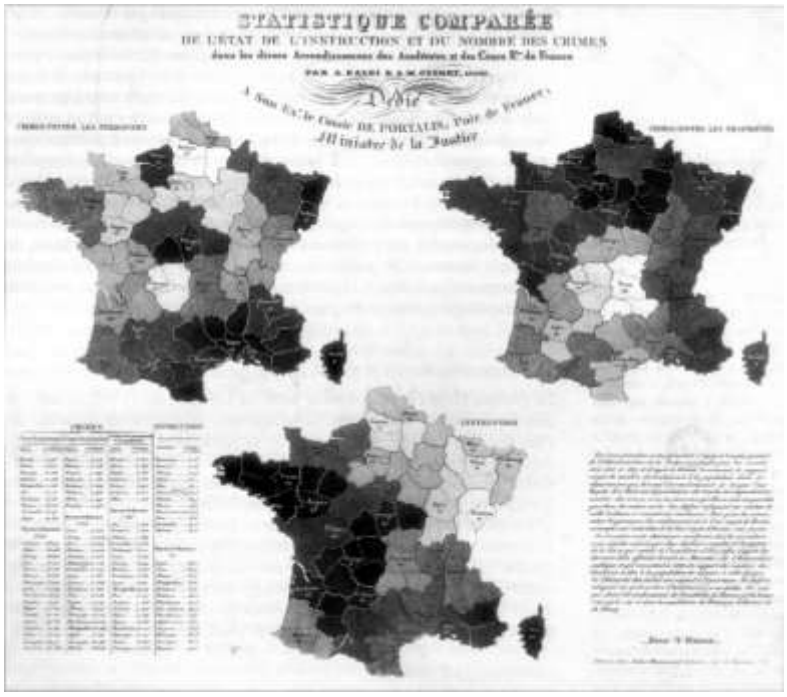

Kaynak: Friendly, 2007: 8.

Aynı yıl (1829) Guerry, İtalyan coğrafyacı Adriano Balbi ile beraber bazı sosyal düşünürlerin söylediği gibi eğitim düzeyi ile suç arasındaki ilişkiyi incelemek için renklendirme yöntemiyle coğrafi bir harita hazırlamıştır. Balbi & Guerry'nin karşılaştırmalı suç haritası (Şekil 1.2), tek bir harita hazırlamak yerine mala karşı suç işleyen suçluları gösteren bir harita, kişiye karşı suç işleyen suçluları gösteren ikinci bir harita ve bu suçların işlendiği bölgelerin eğitim düzeylerini gösteren üçüncü bir harita hazırlayarak bunları bir arada yayınlamıştır. Çalışmanın sonucunda sürpriz şekilde mala ve kişiye karşı suç işlenen suçların kentsel alanlarda daha yüksek

oranda olma eğiliminde olduğu görülmektedir. Dolayısıyla eğitim düzeyi ile suçlar arasında doğrudan ilişkinin olmadığı, bununla beraber adam öldürme (cinayet) gibi ekonomik düzeyi düşük, eğitimsiz insanlarla ilişkilendirilen suçların zengin ve eğitimli insanların olduğu bölgelerde de görülmesi, suça tek bir olgunun neden olduğunu düşünmenin yanlışlığını anlamak ve suçun birçok faktörden etkilendiğini kavramak açısından önem taşımaktadır (Friendly, 2007: 10).

Şekil 1.2: Balbi & Guerry'nin karşılaştırmalı suç haritası

Kaynak: Friendly, 2007: 10.

Guerry, yaş, cinsiyet gibi bazı temel kavramları suçlarla ilişkilerini incelemek amacıyla haritalar yapmıştır. Guerry'nin çalışmaları elbette alanında ilk olmasından öte, başka çalışmalara ilham vermesinden ötürü de oldukça önemlidir.

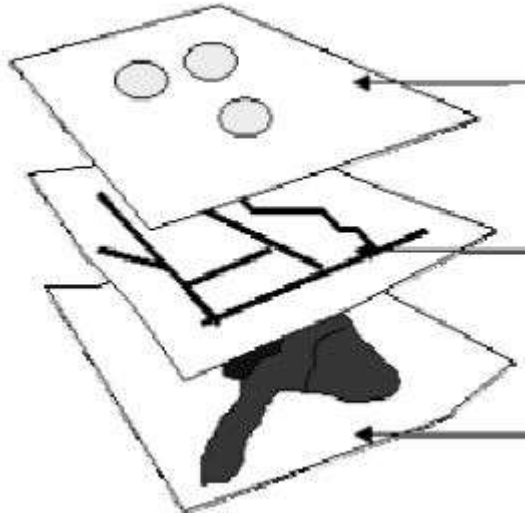
Guerry'nin çalışmalarına benzer bir diğer çalışma 1929 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde psikolog Clifford Shaw ve asistanı Henry McKay tarafından yapılmıştır. Clifford ve McKay, Chicago şehrindeki suçların haritasını çıkararak belirli coğrafi bölgelerde yer alan sosyal suçluluk nedenlerine dikkatleri çekmişlerdir.

Haritada belirtilen suç alanlarını "*delinquency areas"* adıyla yazına geçiren Shaw ve asistanı McKay, farklı şehirleri karşılaştırarak çalışmalarını yürütmüş ve suç ile ilgili sosyal düzensizlik teorisini geliştirmişlerdir (Gürlevik, 2018: 30).

Guerry'nin suç ile coğrafya (özellikle beşeri coğrafya açısından) arasında kurduğu bu ilişki zaman içerisinde ilerleyen teknoloji ile beraber gelişerek günümüze kadar uzanmıştır. Her ne kadar başlangıçta suçu anlamak ve nedenlerini tespit edebilmek amacıyla suç haritaları hazırlansa da günümüzde teknolojinin de gelişmesiyle çeşitlilik kazanmıştır. Bugün suç coğrafyası kavramı, teknolojideki gelişmelerle de paralel olarak "suç haritası" kavramı ile beraber kullanılmaktadır (Karakaş, 2005: 31). Hazırlanan suç haritaları ile suçla bağlantılı olan durumlar daha açık ve net bir şekilde görülmektedir (Aksak, 2009: 24) Bu anlamda ifade edilebilir ki; suç haritalarının hazırlanmasındaki asıl amaç, suç ile onun geliştiği veya oluştuğu mekân arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılması ve analiz edilmesidir. Analizlerde mekânda meydana gelen suçların artış, azalış, dağılış ve arazi kullanımıyla ilgili çeşitli bağlantılar değerlendirilmektedir (Karakaş, 2005: 32). Dolayısıyla suç haritaları hazırlanırken bilim dalına bağlı olarak veri tipi değişmekte ve kullanım amacına göre farklılaşmaktadır (Yön, 2001; Vlesco, 2000: 1).

Bir mekânın suç haritası çıkartılırken *şekil* (konumsal) ve *şekil olmayan* (tanımsal/öznitelik) veriler kullanılmaktadır. Şekil yâni konumsal veriler coğrafi bir yerin ya da varlığın belli bir koordinat sistemine göre konumunu ve biçimini ifade etmektedir. Biçimi nokta, çizgi, alan şeklinde olan bu unsurlar bilgisayar sisteminde bellekte ve depolama birimlerinde vektör veya raster formda temsil edilmektedirler (Şekil 1.3).

Şekil 1.3: Coğrafi bilgi sistemleri suç haritalamasında şekil verilerin ifadesi

Kaynak: Karakaş, 2005: 33.

Şekil olmayan yani tanımsal/öznitelik veriler ise konuma bağlı olmayan, doğrudan detaya bağlı ve detayı tanıtıcı verilerdir. Suçu işleyen kişi veya suç ile ilgili veriler olabileceği gibi suçun işlendiği mekânla ilgili veriler de olabilir. Örneğin suçun işlendiği yıl, ay, gün, saat, suçlunun cinsiyeti, yaşı, mesleği, önceden suç işleyip işlemediği, ikâmet adresi, boyu veya herhangi bir A mahallesindeki nüfusun cinsiyet durumu, miktarı gibi özniteliği belirten bilgilerdir ve sayısal olabildiği gibi sözel nitelikte de olabilmektedirler. Bu bilgilerin bilgisayar belleğinde ve depolama alanlarında saklanması için kodlanarak yazılması gerekmektedir (Karakaş, 2005: 33).

Gerek şekil gerekse şekil olmayan veriler "katmanlar" hâlinde bilgisayara işlenir. Katman, aynı geometrik özelliğe (nokta, çizgi, alan) ve ortak tanımsal özelliklere sahip detayların bütünüdür. Bina katmanı, yol katmanı, suç katmanı gibi. Bu sayede hem görüntüleme işlemlerinde hem de katmanların üst üste çakıştırılmasıyla analiz işlemleri gerçekleştirilebilmektedir. Bu nedenle girilmiş veri tiplerine bağlı olarak farklı özellik ve çeşitlere göre farklı suç haritaları oluşturulabilmektedir.

Suçun coğrafyası çıkarılırken hazırlanan haritalar amaca göre farklılıklar gösterdiği için, üç farklı türde haritalama yöntemi kullanılmaktadır. Bunlar noktalama,

derecelendirilmiş nokta sembollü ve koroplet haritalardır. Noktalama haritaları saha, amaç, veri ve olay sayısının uygunluğu şartıyla suçların oluştuğu yerler gösterilmek istendiğinde yapılır. Bu tip haritalarda suçların işlendiği yerler cadde ve sokak ölçeğinde görülebildiği için nerelerde ne tip çalışma yapılacağı veya ne tür önlemler alınacağı tespit edilebilmektedir. Genelde özel suç çalışmalarında, suç-mekân ilişkisinin değerlendirilmesinde emniyet güçleri ve araştırmacılar tarafından kullanılan haritalardır. Derecelendirilmiş nokta sembollü haritalar ise yoğun verinin bulunduğu sahalarda, suç yerlerinin gösterimi önemli olduğunda, olayların geçtiği yerleri göstermek amacıyla noktalama haritaları yerine kullanılırlar. Zira noktalama haritalarında aynı yerde birçok olay meydana geldiğinde noktalar birbirini kapatabilmekte ve harita karmaşıklaşmaktadır. Koroplet haritalar da ülke, eyalet, bölge gibi geniş sahaların çalışılması esnasında suçlarla ilgili yer bilgilerinin olmaması nedeniyle ya da suç yerlerinden ziyade alanlar ön plana çıktığında tercih edilmektedir. Burada esas amaç alanlar arasındaki özet bilgilerin verilmesi ve farklılıkların gösterilmesidir. Bu nedenle ülkeler arası, ülke veya bölge bazında yer alan iller ölçeğindeki suç çalışmalarında yoğunlukların gösterimi ve karşılaştırmalarda daha fazla tercih edilmektedir (Özgüç, 1994: 216; Harries, 1999: 24; Karakaş, 2005). Hazırlanan suç haritaları sayesinde suçlar mekânla beraber analiz edilebilmekte yani suçun coğrafyası çıkartılabilmektedir.

1.5. Türkiye'de Suç ve Coğrafya

Türkiye'de ilk olarak, 1943 yılında, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde Kriminoloji Enstitüsü kurulmuş, eğitim-öğretime ise 1953 yılında başlanılmıştır. Türkiye'de kriminolojinin ilk kurucusu ve eğitimcisi Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer'dir (www.kriminoloji.com, Erişim Tarihi: 18.05.2018). Bu tarihlerden de anlaşılacağı gibi suç ülkemizde yakın tarihlerde incelenmeye başlanmıştır.

Emniyet Teşkilatında ise ilk defa Bursa Emniyet Müdürlüğü 1999 yılında gerçekleştirdiği BEMTAP-2000 (Bursa Emniyet Müdürlüğü Teknolojik Adaptasyon Projesi) ile coğrafi bilgi sistemini etkin bir şekilde kullanmaya başlamıştır (Aksoy 2004).

Türkiye'de suç konusunun coğrafyacılarca araştırılması yakın zamanda başlamıştır. Bilindiği gibi coğrafya, insanın üzerinde yaşamını sürdürdüğü ve etkilediği anlamda mekân bilimidir. Genel anlamda coğrafya suçu, suç yeri, suça etki eden faktörler, mekân ilişkileri (sebep-sonuç) ve coğrafyanın temel prensiplerinden olan dağılış ilkesine göre incelemektedir (Sargın ve Temurçin, 2011).

Varoluş nedeni, gelişmesi, niteliği vb. özelliklerinden dolayı çok sayıda bilim dalı tarafından inceleme konusu olarak belirlenen suçun ana kaynağı insandır. İnsanların belirli bir mekânda yaşamlarını sürdürmesi ve suçların da bir mekân üzerinde meydana gelmesinden dolayı suç, coğrafyanın ayrı bir inceleme konusu olarak görülmektedir. Bu noktada akıllara şu sorular gelebilir: Suç coğrafyası güvenlik güçleri veya asayişi sağlamakla yetkili birimler için neden önemlidir ve suç coğrafyası eğitiminin neden verilmesi gerekir? Toplumsal bir olay olan suçun miktarının, tipinin, gerçekleştiği alanın özelliklerinin bilinmesi, onunla ilgili çalışmaları daha da kolaylaştırmaktadır. Çünkü eldeki veriler ve alansal dağılım ortaya konulduğunda onunla mücadele daha etkili hâle gelmektedir. Suç sayısını azaltmak için onun geliştiği, güç kazandığı alanın konumsal özelliği, kullanım yoğunluğu vb. özelliklerinin çıkarılması ne tür önlemin nerelerde ve nasıl alınması gerektiğini bariz bir şekilde meydana koymakta, taktik ve uygulamalar daha kolay hâle gelmektedir (Karakaş, 2004: 21). Bu da suç coğrafyasının önemini göstermektedir.

Türkiye'de suç coğrafyası ile ilgili ilk çalışma 2004 yılında coğrafyacı Erdal Karakaş tarafından yapılan "Elazığ Şehrinde Hırsızlık Suç Dağılışı ve Özellikleri" adlı akademik çalışmadır. Bu çalışmadan sonra konuya ilgi artmış ve suç ve coğrafya ilişkisini inceleyen çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Bu çalışmalar; Aliağaoğlu ve Alaeddinoğlu (2005) "Erzurum Şehrinde Mala Karşı İşlenen Suçlar Coğrafi Bir Yaklaşım"; Yılmaz ve Günaydın (2006) "Türkiye'de Şehir Asayiş Suçları: Dağılışı ve Başlıca Özellikleri"; Aliağaoğlu (2007) "Balıkesir Şehrinde Suçlar: Coğrafi Bir Yaklaşım"; Uzun ve Aliağaoğlu (2009) "Tokat Şehrinde Mala Karşı İşlenmiş Suçlar"; Sargın ve Temurçin (2009) "Türkiye'nin Suç Coğrafyası"; Günal ve Şahinalp (2009) "Şanlıurfa Şehir Merkezindeki Hırsızlık Suçlarının Mekânsal Analizi"; Çalışkan ve Aksak (2010) "Çanakkale Kentinde Mala Karşı İşlenen

Suçların Coğrafi Dağılış Özelliklerinin İncelenmesi" (2007); "Temurçin ve Sargın (2011) "Türkiye'nin Suç Coğrafyası-Şehir Asayiş Suçları"; Temurçin ve Yakar (2013) "Türkiye Kırsalında Suçlar ve Suçların Türlerine Göre Dağılışı (1997)"; Aliağaoğlu ve Çildam (2016) "Bandırma Şehrinde Suçlar (2006 - 2008): Coğrafi Bir Yaklaşım"; Temurçin ve Dziwornu (2016) "Urban Crime Distrubution in Isparta (Turkey)" olarak gösterilebilir (Gürlevik, 2018: 32).

Türkiye'de suç kavramı üzerine yapılan araştırmalar hukukçular ve sosyologlar tarafından ve kriminoloji alanında yapılmıştır (Dönmezer, 1994; İçli, 2007; Demirbaş, 2005 akt. Sargın ve Temurçin, 2011: 28).

Yukarıda ifade edilen çalışmaların dışında tıp alanında, ağırlıklı olarak psikiyatri ve adli tıp alanında da çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde konunun daha çok suçluların klinik yönden incelenmesi ve suça iten sebeplerin irdelenmesi yönünde olduğu ifade edilebilir. Bu çalışmalara örnek olarak psikiyatri alanında; Melek Kaya (1993) "13-18 Yaşları Arasındaki Suç İşlemiş Ergenlerdeki Psikopatolojik Belirtilerin Araştırılması", Kamil Nahit Özmenler (1995) "Antisosyal Kişilik Bozukluğunda Suç Örüntüsüne Göre Psikososyal Özelliklerin İncelenmesi", Huriye Gümüş Ersen (2010) "Suç İşlemiş Kadınların Sosyo-demografik Özellikleri", anne-baba tutumları ve öfke ifade biçimlerinin değerlendirilmesi alanında; Merih Altıntaş (2011) "Suç İşleyenlerde Çocukluk Çağı Travması, Dissosiasyon Ve Başa Çıkma Tutumları: Kontrollü Bir Çalışma"; adli tıp alanında; Müge Öztürk (2007) "Sokakta Çalışan ve Suç İşlemiş Çocukların Bireysel ve Toplumsal Uyum Davranış Bozukluklarının Ölçümlenmesi", İrem Tosun Yılmaz (2011) "Netice Sebebiyle Ağırlaşmış Suç Kavramı Ve Bununla İlgili TCK Hükümlerinin Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi", Can Çalıcı (2016) "Bütünleşik Suç Kuramları Işığında Türkiye'de Suç Trendleri: Cumhuriyet Tarihine Retrospektif Bakış", Ayşegül Sevik Karaman (2012) "Dört Farklı Suç Tipinde Empatik Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması Ve Adonis", Çiğdem Erkunt (2011) "Öldürme Ve Cinsel İçerikli Suç İşlemiş Erkek, Kadın Ve Çocuk Hükümlülerde Fail, Olay Yeri Ve Mağdur İlişkisi" adlı akademik çalışmalar örnek olarak verilebilir. Bunların yanı sıra adli tıp uzmanı Prof. Dr. Sevil Atasoy tarafından suç konusunu işleyen adli vak'aların incelendiği kitaplar da bulunmaktadır.

Ülkemizde yapılan çalışmalar sonucunda nüfusun hızla artması ve hızlı kentleşme gibi faktörlerin etkisiyle suç oranlarının arttığı ve çeşitlendiği tespit edilmektedir. Ülkemizin suç coğrafyası incelendiğinde çok şaşırtıcı ve ilgi çekici sonuçlara ulaşılmaktadır. Örneğin ülkemizin birçok yerinde belirli coğrafi mekânlara ait suçlar bulunmaktadır. Bu spesifik suçların ise coğrafi etkenlerin birer sonucu olduğu ifade edilmektedir. Dolayısıyla ülkemizde görülen suç ve türevlerinin temel belirleyici faktörlerinden birisi coğrafyadır. Özellikle yeryüzü şekilleri, iklim, kültür, ekonomi, göç gibi coğrafi faktörlerin birçok suç oluşumuna ortam oluşturduğu görülmektedir (Ünlü ve Büyükgüçlü, 2017: 31). Bu faktörlerle suç arasındaki ilişkinin toplumsal araştırmalarda kullanılması suç gibi çok boyutlu kavramların anlaşılması ve çözümünün geliştirilebilmesi için son derece önemli ve gereklidir (Özgen ve Bindak, 2017: 1072).

BÖLÜM 2: COĞRAFYA VE SUÇ İLİŞKİSİ

Coğrafya bilimi yeryüzünde yaşanan olayları incelerken dağılışları, aradaki bağlantıları, sebep-sonuç ilişkisi içerisinde ortaya koymaya çalışır ve bunu yaparken de ön plana hep insanı çıkartır. Çünkü coğrafi mekân ile insan arasında sıkı bir ilişki bulunmaktadır.

Dünyada suçluluk oranları coğrafi şartlara bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Örneğin sınırlarını korumakta güçlük çeken ülkelerde kaçakçılık suçlarının yoğun olarak görülmesi, jeopolitik konumu nedeniyle uyuşturucu madde sevkiyatının ülkemiz üzerinden yürütülmesi veya doğu sınırının dağlık olması nedeniyle terör örgütü üyelerinin dağlarda barınması gibi Özey (2004: 389), suç-insan-coğrafya üçlüsünde topoğrafya, iklim ve hidrofik özelliklerin insan psikolojisini etkilediğini ve suça zemin hazırladığını belirtmektedir.

Çalışmanın bu bölümünde corafya ve suç arasındaki ilişki incelenerek, fizîki ve beşeri coğrafyanın suç üzerindeki etkisi açıklanmaya çalışılmıştır.

2.1. Fizîki Coğrafya ve Suç İlişkisi

Bir ülkenin veya bir kara parçasının dünya üzerindeki yerine "konum" denmektedir. Konum, bir evin adresi gibi ülkeler ve şehirler açısından son derece önemlidir. Coğrafi konum, ülkeler açısından suç coğrafyalarını etkileyen unsurların başında gelmektedir. Örneğin Türkiye coğrafi konumu itibariyle, güney ve doğusunda bulunan üretim bölgelerinden, batısında yer alan tüketim bölgelerine doğru gerçekleştirilen başta eroin olmak üzere uyuşturucu madde akımı, ters yönde ise bazı kimyasal maddeler, sentetik uyuşturucular ve kokain akımına maruz kalmakta ve transit ülke özelliği taşımaktadır. Bu nedenle Türkiye'nin bulunduğu saha, Afganistan'dan başlayan temel eroin rotaları üzerinde bulunduğu için, Türkiye'deki suç grupları içinde, yoğun bir şekilde uyuşturucu kaçakçılığı suçlularının ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Özey, 2009: 1).

Fizîki çevrenin suç üzerindeki etkisi kuşkusuz önemlidir. Eflatun, yaşanan yerin fizîki koşullarının yalnız insanın fizîki yapısında değil ruh ve kişiliğinde de büyük etkilerinin olduğunu ifade etmiştir (Dönmezer, 1940: 111). Coğrafi yönden farklı özelliklere sahip bir ülke olan Türkiye, farklı insan karakterlerine de sahiptir. Dolayısıyla ülkemizde işlenen suçlarda da farklılıklar bulunmaktadır. Örneğin dağlık olmasından dolayı dağınık yerleşim özelliği gösteren Doğu Karadeniz Bölgesi'nde insanlar, yerleşim özelliği nedeniyle herhangi bir saldırı ile karşılaşmaları durumunda kendilerini savunabilmek amacıyla bireysel silahlanma eğilimi göstermektedirler. Bu durum zamanla bölgede kültürel bir öğe haline dönüşmüştür. Ancak günümüzde kanunların her türlü silahlanmayı yasaklaması, bölge insanının suçlu duruma düşmesine neden olmaktadır (Büyükgüçlü, 2017: 76).

İklim hiç şüphesiz fizîki coğrafya içerisinde suç üzerinde en çok etkiye sahip faktördür. Sıcaklık, rüzgâr, nem faktörleri insanların psikolojisini etkilemekte ve suça yönelmesinde etkili olabilmektedir (Aksak, 2009: 26). Araştırmacılar Akdeniz, Marmara, Güneydoğu ve Ege Bölgelerinde suç oranlarının yüksek olmasını iklime bağlamaktadırlar. Sıcaklığın, insanların suç işleme ihtimalinin artırdığı yazında kabul görmüştür. Karakaş (2006: 83) çalışmasında mevsimsel farklılıkların suçların dağılışları üzerinde etkili olduğunu belirterek, yaz aylarında, hırsızlık, yaralama ve intihar olaylarında kış aylarına göre artış olduğunu tespit etmiştir. Yıltırak ise 2004-2008 yılları arasındaki aylara göre kasten öldürme suçunu incelemiş ve öldürme olaylarının zamansal analizini yapmıştır. Analiz sonucunda öldürme suçunun en yoğun yaşandığı ayların Ağustos ve Temmuz ayları olduğunu, bunları Mayıs ve Eylül aylarının takip ettiğini tespit etmiştir (Büyükgüçlü, 2017: 78).

İklimin diğer coğrafi şartlar içerisinde suçluluğu en çok etkileyen faktör olması doğaldır çünkü iklime bağlı olarak insan ruhu değişebilmektedir. Anlık hava olayları bile insanların suç işlemesine sebep olabilmektedir. Örneğin bir anda başlayan şiddetli fırtına ve yağış, insanlarda ruhsal baskı ve gerginlik yaratmakta ve kazaların, kavgaların artmasına neden olabilmektedir. Bu, yalnızca trafikteki sürücüler için değil herkes için geçerlidir (Ege, 1985: 7).

Tarım, balıkçılık gibi ekonomik faaliyetlerin kaynağını oluşturan ve yaşayan tüm canlılar için elzem olan su, insanlar ve hatta ülkeler arasında kavgalara neden olmaktadır (Büyükgüçlü, 2017: 28). Su kaynakları ile beraber ekonomik faaliyetleri etkileyen toprak özelliği de büyük öneme sahiptir çünkü elverişsiz topraklar ya da tam tersi verimli topraklar yüzünden aile arasında bile kavgalar çıkmakta ve suç işlenebilmektedir. Yine iklimin etkilediği bitki örtüsü, coğrafi konum, yükselti vb nedenlerle farklılaşmış ve bitki kuşakları oluşmuştur. Orman örtüsünün olduğu bölgelerde, orman yangını ve kaçak ağaç kesimi gibi suçlar işlenmekte ve bu suçların işlenmesi, hemen hemen bütün ülke yöneticilerini zor durumda bırakmaktadır (Özey, 2009: 1).

Ülkelerin sahip olduğu toprak genişliği coğrafi açıdan büyük önem taşımaktadır. Genellikle geniş topraklara sahip ülkelerde sınır güvenliğini sağlamak zor olduğu için güvenlik açıkları ortaya çıkmakta ve dolayısıyla suç oranları artmaktadır. Küçük ülkeler, sınırların korunması, merkez yönetimin tüm ülkedeki etkinliği, hizmetlerin daha kolay ve çabuk ulaşması, dış ve iç güvenliğin daha kolay sağlanması gibi büyük avantajlara sahiptir. Ülke topraklarının alanı genişledikçe hizmetleri ülke topraklarının her tarafına ulaştırmak zorlaşmaktadır. Ayrıca çok uzak kesimlerde merkez yönetimin etkisi azalmakta ve böylece hizmetlerin ulaşmadığı geri kalmış bölgelerde, merkez yönetime karşı huzursuzluklar ortaya çıkmaktadır. Merkezden uzak bölgelerde iç ve dış güvenlik sağlanamayınca, merkezden kopma eğilimleri baş göstermekte ve bu nedenle insanların suça eğilimleri artmaktadır (Özey, 2009: 1). Bununla birlikte ifade edilebilir ki coğrafi özelliklerin getirisi olarak kıymet arz eden kritik maddelerin (petrol, doğalgaz, kömür, altın, uranyum vb) çıkartılması ve alım-satımı suç işleme oranlarını etkilemektedir.

2.2. Beşeri Coğrafya ve Suç İlişkisi

Coğrafya bilimi kapsamında suç incelenirken fizîki faktörler ile beşeri faktörler göz önüne alınarak, suç üzerindeki etkileri incelenmiştir. Bu faktörler arasında fizîki faktörler geçmişte daha ön planda iken, beşeri faktörlerin (sosyo-ekonomik, kültürel, demografik özellikler) suç üzerindeki etkilerin günümüzde daha belirgin bir şekilde görüldüğü ifade edilebilir.

Beşeri coğrafyada suç olgusu, birey-toplum-mekân boyutlarıyla ele alındığından araştırmacıların yoğun ilgisini çekmektedir. Bireyin bildiği, duyduğu ve gördüğü çevresine yönelik algıları, tutumları ve tüm bunların örüntüsü olarak zihninde inşa ettiği izlenim/imaj ve anlayış(lar)ın, çeşitli yaklaşım ve yöntemlerle incelenmesi, davranışsal coğrafyanın, dolayısıyla beşeri coğrafyanın ilgili alanına girmektedir (Özgen ve Bindak, 2017: 1070). Cinayetlerde dâhil bütün toplumsal suçlar, özellikle fizyolojik ve psikolojik nedenlerden ziyade toplumsal ve mekânsal etki-örüntü ve yansımalarının sonucudur. Bu nedenle suç, beşeri coğrafyanın ilgilendiği popüler araştırma alanlarındandır. Türkiye'de, özellikle son yıllarda birçok coğrafyacının gerçekleştirdiği araştırmalar da bu görüşü desteklemektedir (Özey, 2004; Karakaş, 2004; 2005a; 2005b; 2006; 2009; Aliağaoğlu ve Alaeddinoğlu, 2005; Yılmaz ve Günay- Ergün, 2006; Aliağaoğlu, 2007; Gürbüz ve Karabulut, 2007; Sargın ve Temurçin, 2009; Aksak ve Çalışkan, 2010).

Beşeri faktörlerin suça etkisi hem dolaylı hem dolaysız olmaktadır. Örneğin, nüfus miktarı ve yoğunluğu, şehirlerin yapısı, kuruluşu, şehirleşme beşerî bakımdan suça teşvik etmekte ve suç için uygun mekânlar oluşturmaktadır. İç göçler ve buna bağlı olaylar suçların yer değiştirmesine, çeşitlenmesine ve sayısının artmasına sebebiyet vermektedir. Genellikle işsizlik, kentsel hizmetlerin yetersizliği, toplumsal uyumsuzluk, kültürel çatışma, şehir kültürüyle bütünleşememek iç göçler neticesinde meydana gelmektedir. Yine çoğunlukla iç göçler nedeniyle ortaya çıkan gecekondu yaşantısı ve kültürü kentleşmeyle ve sanayileşmeyle ilişkilidir. Bu mekânlar beraberinde birçok suça elverişli bir ortam oluşturmaktadır. Bunun yanında turizm, ticaret ve sanayileşme nüfus artışı açısından çekici hususlar olarak ortaya çıkmakta ve suç artışına neden olmaktadır. Hırsızlıkların mahallelere dağılışında suçun tipi, mekânın özellikleri ve çevrenin şartları büyük oranda etkili olmaktadır. Evden yapılan hırsızlık binaların bitişik, konut sayısının fazla, yaşayanların ekonomik durumunun yüksek olduğu ve ışıklandırmanın azlığı vb. özel şartların oluştuğu yerlerde yükselmektedir. Yani özellikle kent içi mekân kullanımı ve suçun türü mahalleler arasındaki suç dağılış miktarını belirlemektedir. Bu da suçlarda mekânı önemli bir yere taşımaktadır (Erdoğan ve Düzgün, 2003). Bu durum suç-mekân-insan ilişkisine dikkat çekmekte, insanların belirli bir mekânda yaşamaları ve

suçların da bir mekân üzerinde meydana gelmesinden suç, coğrafyanın bir araştırma ve inceleme konusu olarak karşımıza çıkarmaktadır (Karakaş, 2004: 20).

Nüfusun yoğunluğu, kendi başına suça doğrudan etkisi bulunan bir etmendir. Nüfusun azlığı ya da çokluğu yürütülecek olan politikalara ve adli durumları etkilemektedir. İbn-i Haldun Mukaddime adlı eserinde; "Bil ki, nüfusu, istihsali (üretimi) ve bayındırlığı artmakla, türlü urukların[2] yaşadığı il ve bölgeler ahalisinin ekonomik durumu ve hali düzgünleşir, mal ve servetleri, şehir ve kasabaları çoğalır. Devletleri kuvvetlenir ve büyür." İbn Haldun eserinin bir başka bölümünde ise şunları ifade etmektedir; "Şehrin bayındırlığı eksilerek nüfusu azalmağa başladıktan sonra hüner ve sanayi o nispette azalır… Refah ve bolluğun tesiriyle insan her türlü lezzetli yemekler yemeyi arzu eder. Bu yemeklerin tesiriyle zina ve lutilik[3] gibi bir takım ahlâksızlıklar yayılır. Bunların her ikisi de zararlıdır, çünkü ya zinada olduğu gibi nesillerin karışmasıyla nev'i beşer[4] bozulur veya açık olarak bilmediği ve nesillerde karıştığı için herkes oğul ve kızının kendinden olup olmadığını bilmez, çocuklara karşı doğal olan şefkat ve esirgeme duyguları ve çocukları terbiye ve besleme işi altüst olur, bunun bir sonucu olarak çoluk-çocuk mahvolur. Bu ise nesilleri inkıraza[5] götürür." (Özey, 2009: 1).

Günümüzde nüfusun azlığı-çokluğu ülkelerin gücünü ve devamlılığını göstermektedir çünkü eğer ülkenin nüfusu az ise yok olmaya mahkûmdur. Bununla beraber kültürel öğelerin nesilden nesile aktarımı için her zaman genç kuşaklara ihtiyaç vardır. Ancak İbn-i Haldun'un Mukaddime eserinde belirttiği gibi coğrafya beşeri yönden iyi yönetilemezse o ülkenin yok olması kaçınılmazdır. Çünkü bu durumlarda neslin tamamen yok olması ya da nesillerin medeni bir toplum olmaktan çıkması söz konusudur. Bugün Batı ülkelerinden bazıları bu hazin durumun içindedir ve bu devletler çöküşe doğru hızla ilerlemektedirler (Özey, 2009: 1).

Çalışmalar incelendiğinde, yapılan çalışmaların İbn-i Haldun'un görüşünü destekler nitelikte olduğu ifade edilebilir. Çalışmalara göre suç, kırsal alanlara nazaran büyük

[2] Uruk: Soy, sülale (www.tdk.gov.tr, Erişim Tarihi: 22.04.2018).
[3]Lutilik: Erkeklerin kendi cinsinden kimselerle cinsel ilişkide bulunma durumu, oğlancılık, kulamparalık, livata. (www.tdk.gov.tr, Erişim Tarihi: 22.04.2018).
[4] Nev'i Beşer: İnsanlar. (www.luggat.com/index.php#ceviri, Erişim Tarihi: 22.04.2018).
[5] İnkıraz: Batma, dağılma, çöküş, yok olma, son bulma. (www.tdk.gov.tr, Erişim Tarihi: 22.04.2018).

kentlerde daha fazla işlenmektedir. Kırsal alanlarda toplumsal denetimin daha fazla olması ve ilişkilerin daha sıkı yaşanması suçun daha az işlenmesine neden olmaktadır. Diğer taraftan kentlerde heterojenlik nedeniyle insan davranışlarını kontrol edecek normların bulunmaması, bireylerin daha kolay suç işlemelerine neden olmaktadır. Ayrıca suçun kentlerde daha çok işlenmesi demek daha çok taklit edilebilmesini sağlamaktadır (Öztok, 2009: 75).

Ülkelerin üzerinde bulundukları coğrafyaya bağlı olarak yürüttükleri ekonomik faaliyetlerin hepsi insanlar üzerinde etkiye sahiptir. Örneğin tarım ve hayvancılık hiç şüphesiz temel ihtiyaçları karşılarken gelişen sanayi insanlara iş imkânı sunmaktadır. İnsanlar için hayati öneme sahip tarım ürünlerinde yaşanabilecek yetersizlik insanları hırsızlık suçuna yönlendirebileceği gibi kıtlık durumlarında halk arasında yağma ve talan suçunun yaygınlaşarak toplumsal düzenin bozulmasına neden olabilmektedir. Dolayısıyla ülkelerin coğrafyalarına en uygun politikaları yürütüp, ekonomik yönden refahı sağlamak mecburiyetindedirler. Aksi takdirde yâni ekonomik bunalımın yaşanması durumunda suç işleme dürtüsü artmakta ve emniyet-adalet sistemi büyük yaralar almaktadır (Özey, 2009: 1). Suç oranlarında artış ve yeni suç türlerinin ortaya çıkmasında geleneksel toplumdan modern topluma geçiş sürecinde meydana gelen hızlı ve köklü değişimlerin sosyal normları etkilemesi ve sosyal bütünleşmeyi azaltması genel kabul görmüş düşüncedir. Burada üzerinde durulan nokta yeni kurumların ve değerlerin eskisinin yerini tutamaması ve bireylerin destek mekanizmalarından yoksun kalmasıdır. Değişmenin ekonomik eşitsizlik, işsizlik, gelir adaletsizliği, emeğin sömürülmesi gibi eşitsiz bir yapıyı ortaya çıkarması suçluluğun artmasına neden olduğu ifade edilebilir (Kızmaz, 2012: 57).

2.2.1. Yerleşme Ve Suç

Yerleşme insanoğlu ile vâr olan, anlam taşıyan bir kavram olarak özel bir öneme sahiptir. İnsanın yeryüzünde yaşamaya başladığı günden itibaren barınma ihtiyacı duyduğu ifade edilebilir. Bu bağlamda yerleşme "insanın yeryüzünde yaşamını ve faaliyetlerini sürdürebilmesi için mekâna bağlı olarak oluşturduğu barınma üniteleri" olarak tanımlanmaktadır (Taş, 2016: 11). İnsan topluluklarının kendi yaşam tarzlarına uygun alanlara yerleşmesi de, yerleşme faaliyeti olarak ifade edilmektedir.

(Taş, 2016: 12). Beşeri açıdan bakıldığında insanların daha ziyade elverişli iklim koşullarının olduğu orta kuşak ve deniz kenarlarına yerleştikleri görülmektedir. Bu durum, yaşamak için elverişli iklim şartlarının olması ile açıklanabilir. Keza şehirlerin kuruluşunda ve fazla nüfuslanmasının nedenleri arasında, kuruluş alanının elverişli olması, kırsal alandan hızlı göç, kültürel ve dinsel faktörler, maden kaynaklarının işletilmesi, sanayileşme, ulaşım, turizm ve ticaret gibi coğrafî faktörler önemlidir.

Pek çok düşünür coğrafi faktörlere bağlı olarak ilk dönemlerde bir takım ihtiyaçları karşılamak ve hayatın zorluklarını beraber göğüslemek için küçük topluluklar halinde yaşamaya başlayan insanların medeniyetin ortaya çıkmasına ve ilk yerleşimlerin kurulmasına sebep oldukları yönünde hem fikirdir (Balcı, 2015: 9). Yerleşimlerin oluşmasında temel sebep Reader (2007)'a göre tarım ve savaştır. İnsanlar ekip biçerek tarımdan yararlanmaya başlayınca çiftçilik hayat tarzı haline gelmiş ve insanlar yerleşik düzene geçerek topluluklar halinde yaşamaya başlamışlardır. Topraktan elde ettikleri verime bağlı olarak bu toplulukların bir kısmı diğerlerinden daha zengin olmuş ve ellerindekini kaybetme korkusuyla da toprağı koruma amaçlı savunma yapmalarına sebep olmuştur. Zaman içerisinde tarım dışı üretim alanlarının doğması sonuç olarak toplumsal örgütlenmelerin başlamasına ve basit yerleşimlerin gelişerek şehir niteliği kazanmasına sebep olmuştur. Dünya tarihi ilerledikçe elbette şehirlerde kendi gelişimlerini göstermiş, zaman içerisinde basit yerleşmelerden uzaklaşarak kentsel nitelikler kazanmıştır. Yerleşimlerin gösterdiği gelişim, yerleşimlerin tanımı ve niteliği ile ilgili tartışmaların yapılmasına neden olmuştur (Reader, 2007'den akt. Balcı, 2015: 11).

Yerleşmeler genel yaklaşıma göre "kırsal yerleşmeler (rural settlements)" ve "kentsel yerleşmeler (urban settlements)" şeklinde ayrılmaktadır. Bu yaklaşıma göre kırsal yerleşmeler açısından önemli bir problemin olmadığı, ancak kentsel yerleşmeler açısından bazı problemler doğabileceği ifade edilmektedir. Bu noktada kırsal yerleşmeler dışında kalan tüm yerleşmeler "kent" yerleşmeleri olarak ele alınırsa farklı, yerleşmelerin idari fonksiyonları dikkate alınırsa farklı bir durum ortaya çıkarmaktadır. Duruma Türkiye ölçeğinde bakıldığında ise, yerleşmeler ile yönetim biçimleri arasında bir düzenin olmadığı ifade edilmektedir. Bunun yanı sıra kırsal

yerleşmelere yönelik kabul gören bir sınıflandırmanın olmayışı, yerleşme coğrafyası açısından bir sorun olarak da görülmektedir (Özçağlar, 2015'den akt. Taş, 2016: 21). Yaşanan farklılığın temelinde yerleşmenin sahip olduğu fizîki özellikler ve fonksiyonundan kaynaklandığı düşünülebilir. İdari sınır ve nüfus olarak kırsal özellikler taşıyan bir yerleşim, sahip olduğu turizm potansiyeli nedeniyle alt yapı, konaklama, ulaşım gibi imkânlar yönünden pek çok kentten daha iyi düzeyde olabilir. Ya da ekilebilir tarım arazisi az olmasına karşın coğrafyası nedeniyle endüstriyel tarıma uygunluğu o kırsalın yöre halkının ekonomisinin başka bir Anadolu kentinden daha iyi düzeyde olmasına neden olabilmektedir.

Akademik yazın incelendiğinde yerleşmelerde görülen bu farklılığın suçluluğu, suç oranlarını ve suçun türünü de etkilediği görülmektedir. Örneğin kırsal alanlarda daha çok "ilk defa" suç işleyenlere rastlanmakta, suçun tekrarı görülmemektedir. Nüfusun seyrek olması, halkın yerleşik olması, insanların genelde birbirlerini iyi tanımaları suçlular için suçunu tekrarlamayı zorlaştırmaktadır. Buna ilaveten kırsalın yüzölçümü olarak dar bir alanı kapsaması, kırsal alanda işlenen suçların saklanmasını zorlaştırmaktadır. Dolayısıyla kırsalda işlenen suçların faillerini tespit etmek kolluk kuvvetleri açısından her zaman daha kolay olmaktadır. Öte taraftan kentlerde, özellikle göç ile gelen kişilerin eğitim, beceri ve donanımlarının kentlerde iş bulmalarına imkân tanımaması ekonomik sıkıntılarla beraber toplumsal dışlanmayı da beraberinde getirmekte ve kişilerin suça yönelmelerine sebep olabilmektedir (Sümer, 2006: 145).

İnsanın tüm faaliyetlerini gerçekleştirdiği ve deneyimler edindiği yer olarak mekân, sadece fizîki çevreyi değil toplumsal, ekonomik ve siyasal çevreyi de kapsamaktadır (Tümertekin ve Özgüç, 2013: 59-60). Böylelikle coğrafi âmillerin insan psikolojisi ve dolayısıyla suç eylemlerinin gerçekleşmesinde ne tür etkiler içerdiğiyle ilgili temalar, davranışlar coğrafyanın kapsamına girmektedir (Özgen ve Bindak, 2017: 1070). Günümüzde sosyal bilimler alanında yürütülen çalışmalarda mekânın incelenmesi için coğrafi yöntemler daha fazla kullanılmaktadır. Çünkü mekânın değişik ifadelerini anlamadan toplumsal güç ilişkilerini ve mekâna işlenmiş kültürel şifreleri çözmek hemen hemen hiç mümkün değildir (Kaya, 2014: 1). Bu sebepten "mekânsal okuma" veya "mekânı okuma", sosyal aşamaları anlayabilmek ve bu

süreçlerin ne yöne doğru gideceğini tahmin etmek için gerekli bir girişim olarak görülmektedir (Kaygalak, 2011: 5). Mekânı bu yönüyle anlamak, sosyolojik bir özellik gösteren, konusu ve konsepti çok geniş bir alana yayılmış olan suçların kavranması ve ileriki zamanlarda ne gibi seyir izleyebileceği yönünde bize ciddi ipuçları verebilmektedir. Mekânı oluşturan sosyal öğelerle suçu oluşturan sosyal öğeler neredeyse aynıdır. Suç-mekân-insan üçlüsünü iç içe geçmiş üç halkaya benzetirsek mekân ortadaki halkadır, diyebiliriz (Ünlü ve Büyükgüçlü, 2017: 27). Coğrafyanın mekânla bu denli ilgili olması ayrıcalık gibi görülebilir çünkü coğrafya bilimi, yeryüzündeki siyasi, kültürel, ekonomik ve doğal oluşumların özünü oluşturan önemli ve stratejik bir disiplindir (Özgen, 2010: 3). Coğrafya biliminin sahip olduğu bu geniş bilimsel bilgi ve araştırma çeşitliliği, hem bilimsel bilgi kapsamında hem de toplumsal ölçekte, coğrafya disiplinine önemli bir alan açmaktadır (Özgen, 2016b: 7).

2.2.1.1. Kırsal Mekânda Suç

Kent Bilimleri Sözlüğü'ne göre kırsal alan, üretim etkinlikleri tarıma dayalı olan kırsal nüfusun yaşadığı ve çalıştığı alan olarak tanımlanmaktadır (Keleş, 1998). Türk Dil Kurumu, kırsal kelimesini "Az insanın barındığı, genellikle kır durumunda olan yer." olarak yapmaktadır (www.tdk.gov.tr, Erişim Tarihi: 25.05.2018). Kırsalı, *Kırsal mekânda var olan ve kırsal faaliyetlerin hâkim olduğu yerleşmeler."* olarak tanımlayan Taş (2016: 26), sahip oldukları fonksiyonları bakımından kırsalın kentsel yerleşmelerden farklı özelliklere sahip olduğunu, kırsalın ortaya çıktığı ve geliştiği alanların kendine has özellikleri olduğunu ve bu özelliklerin doğal ve beşeri ortama bağlı olarak şekillendiğini ifade etmektedir. Doğal ortam olarak kırsal üzerinde etkili olan fizîki coğrafya faktörlerini jeolojik yapı, jeomorfolojik özellikler, iklim, bitki örtüsü, hidrografya ve toprak; beşeri ortam olarak etkili olan beşeri ve ekonomik coğrafya faktörlerini ise avcılık/toplayıcılık, tarım, hayvancılık, ormancılık, madencilik, ulaşım, turizm, güvenlik, sanayi ve ticaret olarak sınıflandırmaktadır (Taş, 2016: 43).

Yazında kırsala yönelik olarak kavramı tam olarak ifade edemeyen tanımlamalara karşılık Türkiye'de TÜİK tarafından yapılmış iki tanım bulunmaktadır. Bunlardan

birisi nüfusu yirmi binden fazla olan yerleri kent, diğer yerleşim yerlerini kır olarak kabul ettiği tanımdır; diğeri ise Tarım Bakanlığı tarafından yapılan idari statülerine göre il ve ilçe merkezlerini kent, diğer tüm yerleşimleri kır kabul eden tanımdır. Kırsala yönelik yaşanan bu tanım karmaşası teoride kırsala ve kente atfedilen özelliklerin gerçekte iç içe geçmesinden kaynaklanmaktadır (Kurtkan ve Bilgiseven, 1988: 80-82). Örneğin geçmişte kentten uzakta kır yaşamı sürülen mekânlarda teknolojinin gelişmesi ve ulaşım imkânlarının artmasıyla günümüzde bu alanlar lüks yaşam alanları olarak kullanılmaya başlanmıştır. Dolayısıyla kenti ve kırsalı birbirinden tam mânâsıyla ayıracak tanım yapmak ne yazık ki mümkün değildir.

Fonksiyonuna bakıldığında özellikle nüfus ve ekonomik faaliyetlerin kırsal mekânı ayırt etmede kullanılan unsurlar olduğu dikkat çekmektedir. Nüfus açısından bakıldığında kırsal alanda daha az sayıda insanın yaşadığı ve bu insanların bölgenin sunduğu imkânları kullanarak ekonomik faaliyette bulundukları görülmektedir. Bunun yanı sıra kırsal mekân tanımında küresel ölçekte değişim yaşanmış ve km²'ye düşen nüfus ölçeği dikkate alınmıştır. OECD tarafından yapılan kırsal mekân tanımında km²'ye düşen nüfusun 150'den az olduğu alanlar "kırsal mekân" olarak tanımlanmıştır (OECD, 2010'dan akt. Taş, 2016: 28-29). Türkiye'de 2013 yılında çıkarılan 6360 sayılı kanunla 16 büyükşehir belediyesi 30'a çıkarılmış ve belediye sınırları il sınırları ile birleştirilmiştir.

Kanunun üçüncü maddesi gereğince il sınırları içerisinde kalan köy ve belde belediyelerinin tüzel kişiliği kaldırılmış, köyler mahalle olarak, belediyeler de tek mahalle olarak bağlı bulundukları ilçenin belediyesine "belde" ismiyle katılmıştır. Böylece söz konusu illerde bulunan tüm köylerin idari yapısı değişmiş ve mahalleye dönüşmüştür (Taş, 2017: 28).

Suç ile ilgili araştırmalar açısından bakıldığında kırsal suç ile ilgili tanım yapılmadığı görülmektedir. Tanımlamalar genellikle ülkeden ülkeye farklılıklar görülmektedir (Weisheit, Falcone ve Wells, 2006: 3). Kent merkezleri dışında kalan ve "kırsal" tanımı içerisine giren köy ve beldelerde meydana gelen her türlü suçu ifade etmek için kullanılan "kırsal suç" tanımı ise, kırsalın kendisine has özelliklerinin suç üzerinde kentlerden farklı etkilerinin olduğu gerçeğinden hareketle yapılmaktadır

(Fraser, 2011: 2). Aslında kırsal suçlar, kenttekinden daha farklı bir tasnife ayrılmamaktadır ancak kırsalın ketlerden farklı özelliklere sahip olması aynı tür suçların kırsalda farklılık göstermesine, bazı suçların hiç görülmemesine veya tersine bazı suçların sadece kırsalda görülmesine neden olmaktadır. Örneğin, kentlerde meydana gelen evden hırsızlık olayları ile kırsalda meydana gelen evden hırsızlık olayları birbirinden farklı özelliklere sahipken, kentte görülen kapkaç tarzı bir hırsızlık kırsalda, kırsalda görülen hayvan hırsızlığı ise kentte karşılaşılması zor suç türleri olarak ifade edilebilir.

Coğrafi faktör, kırsal mekân özelinde incelendiğinde suçların oluşumunda olumsuzlukların yaşanmasına neden olmaktadır. Coğrafi faktörleri ifade etmek gerekirse; genelde iklim koşullarının sağladığı avantajlar, arazi yapısı ve uzak-yakın olma durumu olarak söylenebilir. Örneğin kırsal suçların oluşumunda, kırsalda meydana gelen olayların kolluğa bildirilmesinde, kolluğun olaylara müdahalesinde ve olayların sonuçlarında kente göre pek çok farklı sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir. Ayrıca kent merkezinde gerçekleşen bir yaralama olayının ardından yaralının hemen hastaneye kaldırılması sonucunda kurtulması, suçun yaralama olarak kalmasını sağlarken; aynı olayın kırsalda işlenmesi ve yaralının hastaneye kaldırılması için geçen süre içerisinde kişinin hayatını kaybetmesi, olayın adam öldürmeyle sonuçlanmasına neden olabilmektedir (Weisheit ve Donnermeyer, 2000). Dolayısıyla, kır ve kent arasındaki coğrafi farklılıklar, aynı iki fiilin dahi sonuçları itibariyle farklı suçları oluşturmasına neden olabilmektedir. Bu örnekler, kâğıt üzerinde aynı suç tasnifi altında toplanan kent ve kır suçlarının aslında farklı şekillerde ele alınması gerektiğini göstermektedir.

Kırsal mekânın suçu etkileyen bir diğer özelliği ise, kanunlarca suç sayılan bazı eylemlerin kırsalda kültürel bir alışkanlığa dönüşmesi ve suç olarak algılanmamasıdır (Jobes, 2003). Türkiye'de bunların başında kız kaçırma olayları gelmektedir. Geçmişte kızları evlenmeye zorlamak ya da başlık parasından kurtulmak maksadıyla yapılan kız kaçırma eylemleri, sonu kan davalarına kadar uzanan olumsuz sonuçlara neden olabiliyorken (Tezcan, 1981: 26-27), günümüzde genellikle eskisi kadar olumsuz sonuçlara yol açmadığı ifade edilmektedir. Kız kaçırarak evlenmek ya da iki tarafın anlaşarak kaçması, özellikle bazı kırsal topluluklarda gelenek hâline

dönüşmüştür ve genellikle ailelerin anlaşarak evliliğe karar vermeleri ile sonuçlanmaktadır. Bu davranış tarzı, her ne kadar geçmişteki gibi sonu ölümle sonuçlanabilen olumsuzluklara yol açmasa da, genellikle kız tarafının şikâyetçi olması sonucunda, TCK'nın 109'uncu maddesi gereği, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçundan gerekli adli işlemler yapılmaktadır. Eğer her iki tarafta 18 yaşının üstünde ise ve kendi rızaları varsa, yapılan işlemler zaman kaybından öteye gitmemektedir.

Kanunlara göre suç teşkil eden, kızların küçük yaşta evlendirilmelerinin normal karşılandığı bazı kırsal topluluklarda, kendi eşini küçük yaşta kaçırdığı için devam eden yargılaması sonucunda, TCK'nın 103'üncü maddesinde düzenlenen çocukların cinsel istismarı suçundan uzun yıllar hapis cezasına mahkûm olan kişilerle karşılaşmak mümkündür. Bir oyun ve gelenek gibi görülen bu davranış, hem kızların küçük yaşta evlenmelerinin yarattığı psikolojik ve sosyolojik sorunlara hem de karşılığı olan hapis cezası nedeniyle ailelerin parçalanmasına neden olabilmektedir. 2872 sayılı Çevre Kanunu'nda düzenlenen hali idari para cezasıyla, 6831 sayılı Orman Kanunu'nda düzenlenen hali ise suç kapsamında değerlendirilip hapis cezasıyla karşılık bulan anız yakmak da (Karakaya, 2015) çiftçiler tarafından uzun yıllardan beri kullanılan ve pek çok çiftçi tarafından halen suç olarak görülmeyen bir yöntemdir.

Çiftçilerin tarla ve bahçelerini temizlemek ve bir sonraki döneme hazırlamak maksadıyla başvurdukları bu yöntemin, doğal hayata onarılması imkânsız zararlar verdiği, ayrıca kontrolsüzce yakılan ateşin çevredeki ormanlık alanlara, diğer bahçe ve tarlalara sıçrayarak büyük yangınlara sebebiyet verdiği görülmektedir (Kara ve Sezer, 1992).

İfade edilen bu suçlar dışında, yine Orman Kanunu'nda suç olarak belirtilen kaçak orman emvali kesme ve yer açma suçları ile kendilerini yaban hayvanlarından korumak ve avcılıkta kullanmak için edindikleri av tüfeklerine ruhsat çıkartmayı gereksiz görme gibi kırsal hayatta normal karşılanan daha pek çok eylem, aslında kanunlarca düzenlenmiş ve karşılığı hapis cezalarına kadar varabilecek suçlardır. Eskiden, tarımda gerekli insan gücünü karşılamak için çok nüfusa sahip olmak

gerekirken, tarımda makineleşme bu ihtiyacı ortadan kaldırmıştır. Ayrıca eskiden tüm ihtiyaçlarını kendisi üreterek karşılamaya çalışan köylü de artık pek çok ihtiyacını hazır olarak satın almaktadır. Köylüler de artık ilçe merkezlerinde kurulan haftalık pazarlara gidip sebze-meyve almakta, yumurta, süt, yoğurt gibi köy ürünü olarak nitelendirdiğimiz temel gıda maddelerini marketlerden temin etmektedir (Dizdar, 2012). Eski geniş aile yapısında, tarlaya çalışmaya giden daha fazla aile üyesi olmasına rağmen, evde kalan dedelerin ve ninelerin varlığı evden hırsızlıkların önlenmesi konusunda önemli rol oynuyordu.

Günümüzde ise kırsal alanda evler daha uzun süreler boş kalmakta, tarlada çalışan insanların yerini makinelerin alması sonucunda tarlalardaki ve bahçelerdeki insan varlığı azalmakta, buralarda meydana gelen suçların önlenmesi güçleşmektedir. Kent merkezlerinde pazar kurulan günlerde köyler adeta terk edilmişlik havasına bürünmekte, bu durumu fırsat bilen hırsızlar ise kolaylıkla amaçlarını gerçekleştirebilmektedir.

Kırsalın değişen demografik yapısının etkili olduğu bir diğer suç türü de tehdit, hakaret, yaralama gibi kişilere karşı işlenen suçlardır. Bu suçlar genelde arazi anlaşmazlığı, başıboş bırakılan hayvanların tarlalara/bahçelere zarar vermesi gibi basit anlaşmazlıklardan kaynaklanmaktadır.

Eskiden köy muhtarının ve köyün yaşlılarının araya girmesiyle büyümeden çözülebilen ancak çözüme kavuşturulamayanlarının da ölümle sonuçlandığı bu tür olayların çoğu, günümüzde resmi makamlara bildirilmeye başlanmıştır. Bu durum, bir taraftan kırsalın en fazla vurgulanan özelliklerinden olan kendi içindeki sorunları çözebilme yeteneğinin her geçen gün biraz daha yok olduğunu (Jobes, Donnermeyer ve Weinand, 2000: 8) gösterirken, diğer taraftan da anlaşmazlıkların çözümünde kanunî yollara başvurma oranın artması, daha olumsuz sonuçların ortaya çıkmasına da engel olabilmektedir.

2.2.1.2. Kentsel Mekânda Suç

Kentsel mekân; kentte yaşayanların ortaklığını tanımlayan, günlük yaşam biçiminin oluştuğu bir sahne, bir yaşam ve kimlik alanı olarak tanımlanmaktadır (Gökgür, 2008: 51). İnsanların yaşadıkları kentlerde kendilerini güvende hissederek yaşayabilmeleri için güvenli mekânların oluşturulması büyük önem kazanmaktadır. Kentsel mekânların güvenli mekânlar olamamasının temel nedenlerinden birisi kentsel mekân ve suç arasındaki ilişki olarak ifade edilebilir. Bir suçun oluşması için suçlu, mağdur ve mekânın bir arada olması gerekmektedir. Bu nedenle kentsel mekânların güvenliğinin sağlanabilmesi için kentsel suç sebeplerinin incelenmesi ve nedenlerinin etkin ve sürdürülebilir çözümlerle ortadan kaldırılması gerekmektedir (Mutlu, 2007: 56).

Kentsel suç, nüfusunun yoğunluğu nedeniyle kentlerde görülen suç türü olarak tanımlanabilir (Aydın, 2010: 55). Demografik çeşitlilik, farklı yaşam tarzları kentlerin sosyal, kültürel, ticari ve kamusal pek çok etkinliğin bir arada yürütüldüğü mekânlar olmasına sebep olmaktadır. Buradan hareketle kentlerde insan sayısı ile faaliyet/etkinliklerin yoğunluğu birleşince denetim mekanizmasının korunması güçleşmekte ve kentsel suçlarda artış görülmektedir. Özellikle ekonomik eşitsizliklerin neden olduğu hırsızlık, gasp, kapkaç gibi suçlar kentsel suç türleri arasında genelde yüksek oranda rastlanmaktadır. Yazında da suçu mekân ile bağdaştıran uzmanlar, sosyal ve yüksek ekonomik beklentileri olan alt sosyo-ekonomik bölgelerde sık görüldüğünü belirtmektedirler. Sosyal adaletsizliğin kızgınlığa döndüğü ve bu kızgınlığın sosyal düzenliğe ve sonuç olarak suça neden olduğu iddia edilmektedir (Aydın, 2010: 57).

Kentsel mekânda işlenen suçların maddi imkânlarla doğru orantılı olduğu ifade edilmektedir. Zenginliğin kentlerde olması suça meyilli kişileri kentlere çekmekte, toplumsal kontrolün kentlerde az olması nedeniyle kişi aynı suçu tekrar tekrar işleyebilmektedir. Kırsal mekânlar da ise tam tersi durum söz konusudur. Suçun failleri işledikleri suçun cezasını çektikten sonra toplum tarafından tabir-i caizse damgalanmakta, eğer toplum tarafından affedilmezse zımnen de olsa kişi başka yerlere göç etmeye zorlanmaktadır. Dolayısıyla kentlerde mükerrer suçlar daha sık

görülmektedir. Zaten aynı suçu tekraren işleyen kişiler artık bunu meslek hâline getirmiş sayılmaktadır. Dolayısıyla burada kentsel suçun, kırsal suçlara nazaran tekrara meyilli olduğu sonucuna varılabilir. Yine kentleşme ile beraber geniş alana dağılan konut sayısı, kişilerin yaşadıkları mekâna karşı aidiyet hissinin zayıflamasına neden olmaktadır. Suçun taşınması olarak tabir edilen bu durum, faillerin kendini ait hissetmedikleri kentin diğer bölgelerini hedef bölge olarak seçebilmektedirler. Dolayısıyla kentsel suç türleri arasında mala karşı işlenen suçlar içerisinde mülke karşı işlenen suçlara fazla rastlanmaktadır (Aydın, 2010: 58).

Ceylan (2012: 12) yaptığı çalışmada kentsel mekânlarda işlenen suçları incelemiş ve mekân ile suçlar arasında doğrudan ilişki olduğunu tespit etmiştir. Keza yazında konu ile ilgili yapılmış bütün çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Diğer bir ifadeyle kentsel mekânların fiziksel ve sosyal özellikleri insanları suça yöneltebileceği gibi tam tersine suç işlemekten de alıkoyabilmektedir. Çünkü kentsel mekânların bir kısmı, o mekânda suç işlemeyi kolaylaştıran özelliklere sahiptir.

Brantingham (1995) belli bölgelerde suçun daha yüksek oranda görülmesini "sıcak bölgeler" olarak tanımlamaktadır. Ticaretin yoğun olarak yapıldığı yerlerde mala karşı suçların ve mali suçların yoğun olması ve yaya, araç trafiğinin yoğun olduğu kent alanlarında basit hırsızlık, karşılıklı darp ve yaralama olaylarının sıkça görülmesi şeklinde ifade edilebilir. Brantingham sıcak bölgeleri suç üreten, suç çeken ve suçun oluşumunu kolaylaştıran mekânlar olarak üçe ayırmaktadır (Bratingham'dan akt. Aydın, 2010: 60-61):

- Suçu üreten alanlar; fiziki koşulların yetersiz olduğu, barındırdığı nüfus ile suç ve suçlunun gelişiminin kaçınılmaz olduğu alanlardır. Ülkemizde gecekondu mahalleleri bu tür alanlar arasında sayılabilir. Gecekondu mahalleleri özellikle çocuklar için olumsuz ortam oluşturmaktadır çünkü onları etkileyerek gelecekte suç işlemeye meyilli kişilikler oluşmasına temel hazırlayabilmektedir. Bu tür bölgelerde alkol ve madde bağımlılığı, okuldan kaçma ve saldırganlık gibi bir takım davranış bozukluklarına rastlanması çocukların bu davranışları öğrenmesine ve rol model edinmesine neden olmaktadır (Uslu, 2011: 37).

- Suçu çeken alanlar; suçluyu kendisine çeken ve içinde suç işleme fırsatı barındıran alanlar olarak tanımlanmaktadır. Ulaşım kavşakları, ticaret merkezleri bu tür alanlara örnek olarak sayılabilir. Bu alanlarda özellikle gasp, kapkaç, basit hırsızlıklar ile mali suçlar yoğun olarak görülmektedir.
- Suçun oluşumunu kolaylaştıran alanlar; suçlunun fırsat kollayarak işlediği suçların alanları olarak ifade edilmektedir. Örneğin ıssız sokaklar, otoparklar, ormanlık alanlar ve park/bahçeler, metro giriş-çıkışları, alt ve üst geçitler gibi. Bu alanlarda suçlular özellikle mala ve kişiye karşı suçları işleyebilmektedirler. Bu tür alanlarda tırnakçılık, hırsızlık gibi suçlara ilaveten tecavüz gibi suçların da işlendiği ifade edilmektedir. Ceylan'a göre genel olarak gidilmekten korkulan bu bölgeler, kentsel mekân olarak sosyal ve fiziksel anlamda kentin diğer mekânlarından ayrılmıştır (Ceylan, 2012: 15).

Suç oluşumunda etkisi olan önemli nüfus faktörlerinden birisi göçtür. Ülkemizde kırsal alanlardan kentlere doğru göçün nedenleri kaynaklarda benzerlik göstermektedir. Genelde kentte geçim imkânlarının kırsala göre daha iyi olması göçün temel nedeni olarak kabul görse de araştırmalar kentlerde geçimin daha zor olduğunu göstermektedir. Gölbaşı (2008: 194) yaptığı çalışmasında kırsaldan kente göç edenlerin birçoğunun işsiz kaldığını ve ekonomik kayıplar yaşadığını göstermiştir. İşbir, kırsaldan kente göçün sebepleri arasında birçok benzerlik olsa da "göç etme eğilimi" nin de nedenlerden birisi olduğunu ifade etmektedir (İşbir, 1986: 32).

Kentsel mekânlarda gerçekleşen sorunların başında iç göçlerle beraber ortaya çıkan suç oranlarındaki artışlar gelmektedir. Genellikle gecekondulaşma nedeniyle kentsel hizmetlerin aksaması, işsizlik, göç edenlerin kent kültürüne uyum sorunu yaşaması ve sosyal dışlanma kentsel mekânlarda suç oranlarının artmasına sebep olmaktadır. Kentlerde yaşanan sanayileşmenin getirdiği ekonomik eşitsizlik ve istihdam olanakları ile kır ile kent arasında yaşanan sosyal adaletsizlik ülkemizde sosyal organizasyonsuzluğa sebep olmaktadır. Yaşanan bu sosyal organizasyonsuzluk yani eşitsizlikler insanlar arasında adalet duygusunu zedelemekte ve insanların suça yönelmesine neden olmaktadır. Kırsaldaki gelenek-göreneklerin uymaması nedeniyle

kentsel mekânlarda "varoş" olarak adlandırılan gecekondu mahalleleri oluşmuş ve zaman içerisinde bu bölge insanı ile kent arasında çatışmalar yaşanmaya başlamıştır. Özellikle çocuk suçluluğunun oluşumunda aile ile içinde yaşanılan mekânın etkisi büyük oranda görülmektedir (Özey, 2009: 1).

İç göçün kentsel mekânların nüfusunu dengesiz şekilde artırdığı ifade edilebilir. Bu hızlı artış elbette suç oranlarına da etki etmektedir. İstatistikler büyük kentlerde küçük kentlere göre suç oranlarının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Ancak Ataç ve Gürbüz (2009: 31), küçük kentlerin suç oranının büyük kentlere göre daha hızlı arttığını ifade etmektedirler. Diğer bir deyişle büyük şehirlerde daha fazla suç işlenmesine karşı küçük şehirlerde suç oranları büyük şehirlere nazaran daha hızlı artmaktadır. Dolayısıyla suç, kent nüfusundan ziyade kent hiyerarşisine paralel seyir izlemektedir.

Suçun bazı mekânlarda yoğunlaşmasının önemli nedenlerinden bir diğeri kent tasarımının suç işlenmesine olanak sağlayacak özellikte olmasıdır. Bu nedenle kentsel mekânlar planlanırken güvenliğin sağlanmasına yönelik önlem ve tedbirler göz önünde bulundurulmalıdır (Ataç ve Gürbüz, 2009: 29). Anlatılanlar ışığında ifade etmek gerekirse; kentlere göç, ekonomik sorunlar, işsizlik, çarpık kentleşme ve yapılaşma, kentlerde saklanabilme ümidinin fazlalığı suç işleme sebepleri arasında gösterilebilir ve bu sebepler arttırılabilir. Kentte genellikle mala karşı işlenen suçların ortaya çıktığı ifade edilirken, bazen kent sorunlarının getirdiği stres nedeniyle adam öldürme suçunun da ortaya çıktığı belirtilebilir. Bunların yanı sıra adam öldürme veya yaralama gibi suçların daha çok kent-dışı yerlerde ortaya çıktığı ifade edilebilir. Diğer taraftan, kente çeşitli sebeplerle göç edenlerin karşılaştıkları ekonomik sorunlar, hırsızlık gibi kazanç elde etmeye yarayabilecek bir kısım suçların artmasında etken olmaktadırlar (Derdiman, 2010: 68).

Ayrıca kentsel mekânın suç korkusu üzerinde ve suç korkusunun da mekân üzerinde karşılıklı bir etkileşimi bulunmaktadır. Suç korkusu kentsel mekânda "güvensiz" olarak tanımlanan, terk edilen ve yerini suç eğilimli kişilere bırakan yerlerin oluşmasına neden olmakla birlikte ayrıca kentsel alanların mekânsal özellikleri çoğu zaman suçun o mekânda işlenmesi durumuna zemin hazırlamaktadır. Bu bağlamda

her kentli kendi yaşam tazına göre yaşadığı çevreyi değiştirmektedir. Bu şekilde bazı kentsel alanlar suçun gelişimine neden olurken, bazıları ise suçun oluşumuna engel olmaktadır (Ataç, 2007: 16). Bu anlamda Wekerle ve Whitzman (1995); suç korkusunun kişinin içerisinde bulunduğu mekânla doğrudan ilişkili olduğunu belirtmektedirler. Bu bağlamda; insanın kendini yaşarken güvenli ortamda ve güvende hissetmesi için, suçun oluşumunu engelleyebilecek tedbirleri önceden alarak güvenli ortamlar yaratmak gerekmektedir. Bu noktada olası suçlara karşı güvenlik politikaları geliştirmek ve uygulamaya sokmak da büyük önem taşımaktadır (Ünsal, 2015: 261).

BÖLÜM 3: ORTA İLÇESİNDE SUÇLARIN COĞRAFİ ANALİZİ

Coğrafyayı *mekânda birbirini etkileyen faktörlerin incelenmesi* olarak tanımlayan Tümertekin (1984: 8), mekânı oluşturan özelliklerin suç olgusu üzerinde etkisinin farklı şekillerde ortaya çıkabileceğini ifade etmektedir. Yeryüzü şekilleri, iklim ve bitki örtüsü gibi doğal coğrafi özelliklerin yanında eğitim durumu, ekonomik durum, aile şartları gibi sosyal ve beşeri faktörlerde suçun oluşumunu etkilemektedir (Aliağaoğlu, 2007: 19).

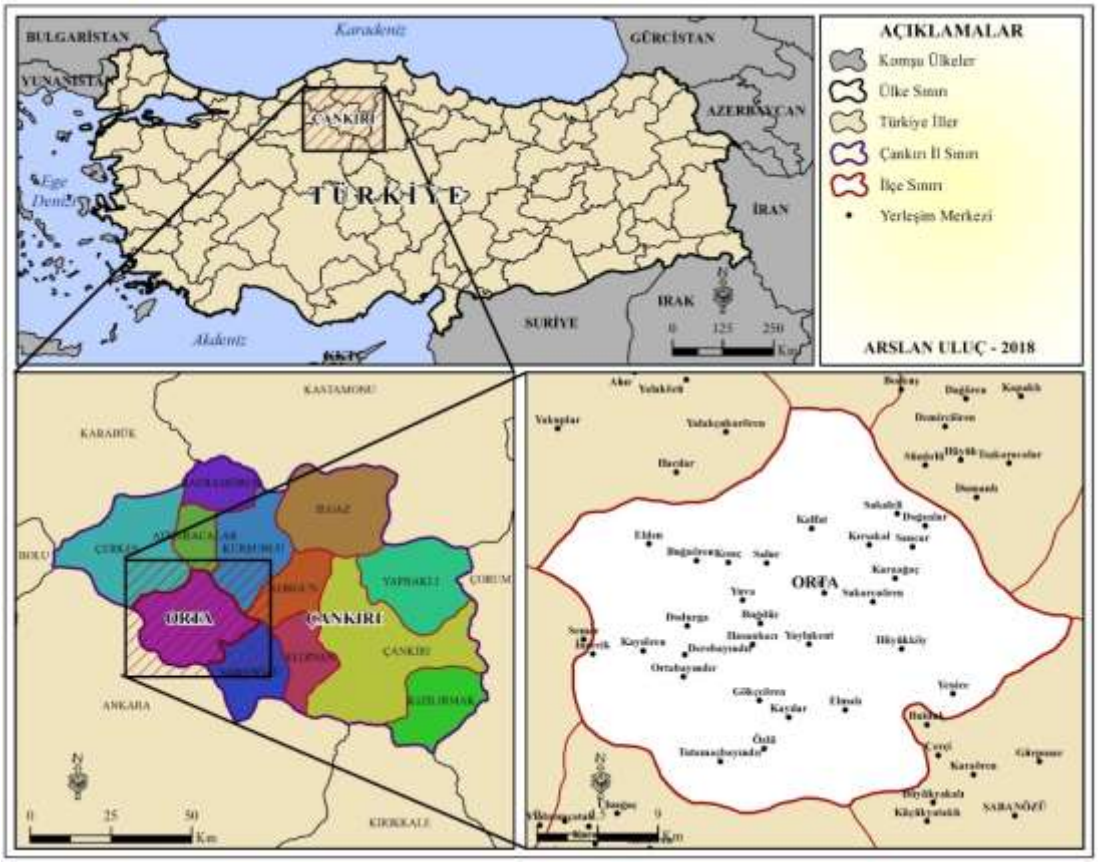
Kentsel ve kırsal mekânları oluşturan özelliklerin suç olayına etkileri değişiklik göstermektedir. Örneğin suçların kolluk kuvvetlerine bildirilmesinde coğrafi uzaklık genelde engelleyici olmaktadır. Çünkü önem derecesi çok büyük olmayan veya faillerinin bulunamayacağı düşünülen pek çok suç, coğrafi uzaklığın ve ulaşım imkânlarının yetersizliğinin getireceği külfet nedeniyle kolluğa bildirilmeden karanlık sayıya dâhil olabilmektedir (Madenüs, 2016: 74).

Çalışmanın bu bölümünde Orta İlçesi kırsalı fizîki ve beşeri coğrafya özelliklerinin suç ile ilişkisi incelenmiştir. Ayrıca suçlar, kırsal mekânlar ile kentsel mekânların özellikleri dikkate alınarak irdelenmiştir.

3.1. Orta İlçesinde Fizîki Coğrafya-Suç İlişkileri

Bir ülkenin veya bir bölgenin dünya üzerindeki yerine "konum" denir. Orta ilçesinin konumuna bakıldığında Karadeniz Coğrafi Bölgesi'nin Batı Karadeniz Bölümü'nde, Çankırı ilinin merkez ilçesine dâhil 12 ilçeden birisidir. Çankırı il merkezine 63 km. uzaklıktadır. Yüzölçümü 513 km² olan Orta ilçesinin kuzeyinde Kurşunlu ve Atkaracalar ilçeleri, Güneyinde Şabanözü ilçesi ile Güneybatısında Çubuk ilçesi, Batısında Kızılcahamam ilçesi, Kuzeybatısında Çerkeş ilçesi, Kuzeyinde Atkaracalar ilçesi, Doğusunda Korgun ilçesi bulunmaktadır. İlçe merkezinin deniz seviyesinden yüksekliği 1265 metredir. İlçenin batısından doğan Devrez Çayı ilçeyi ikiye bölerek Kızılırmak Nehri'ne karışmaktadır.

Harita 3.1: Orta ilçesi konum haritası

İlçenin idâri yapısına bakıldığında ilçeye bağlı 26 köy, yönetsel alanı ile 1 belde bulunmaktadır.

Fotoğraf 3.1: Orta ilçesi uydu görünümü

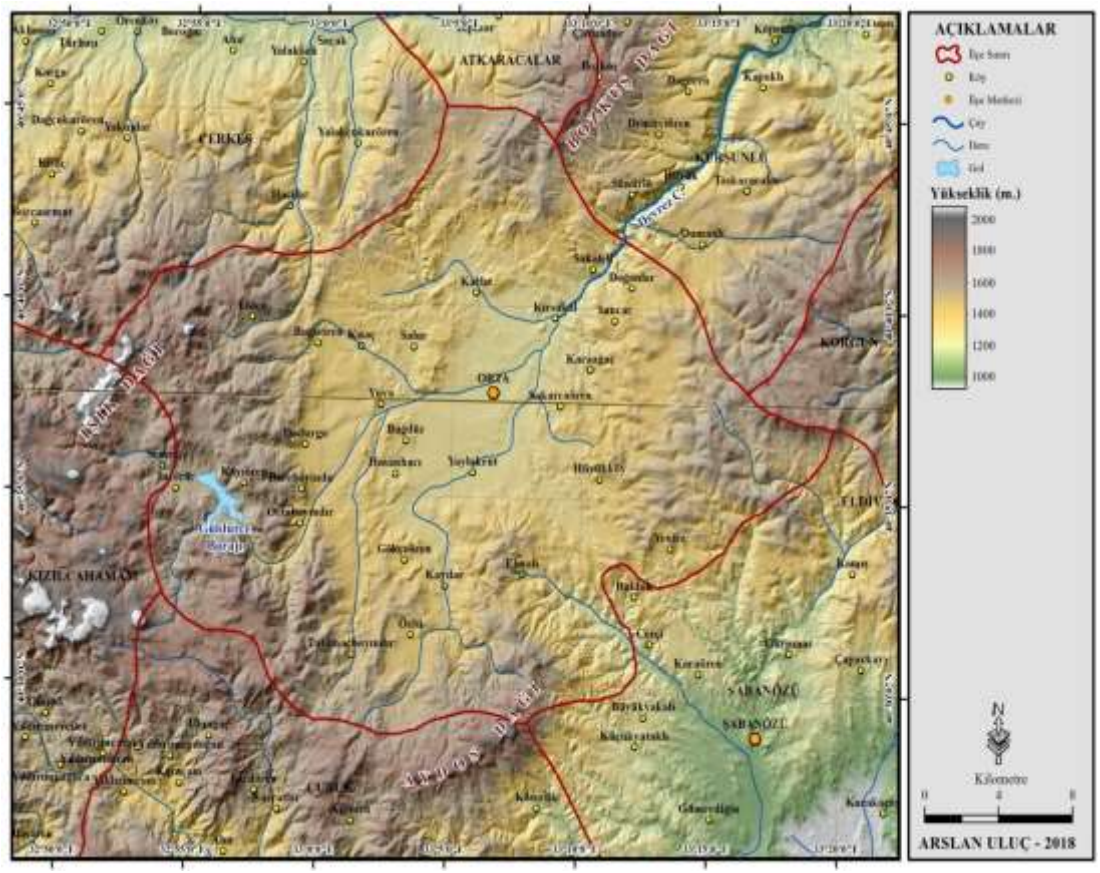

Kaynak: www.googlemaps.com, Erişim Tarihi: 20.04.2018.

Dağlık ve engebeli alanda kurulu İlçenin güneyinde Aydos Dağı (1.879 m.), Güneybatıda Yıldırım Dağı (2.035 m.) ile Batıda Elden Dağı (1.820 m.) başlıca yükseltileridir. Devrez Çayı, İlçenin batısından doğar, güney ve kuzeydeki dağlık alanlardan gelen küçük dereleri toplayarak Kızılırmak ile birleşir (www.nkfu.com, Erişim Tarihi: 20.04.2018).

İlçenin sınırlarının oluşumunda fizîki coğrafya ön plandadır ve dağların doruk hatlarını izleyen sınırlar doğal sınırlar olarak kaşımıza çıkmaktadır (Gökmen, 2007). Ancak Orta ilçesinin içinden geçerek akan Devrez Çayı ve kolları tarafından meydana getirilen alüvyon birikintilerin yamaç düzlüklerinde kurulu olduğu görülmektedir. Bu nedenle tarımsal açıdan bölgenin avantajlı konumda olduğu söylenebilir.

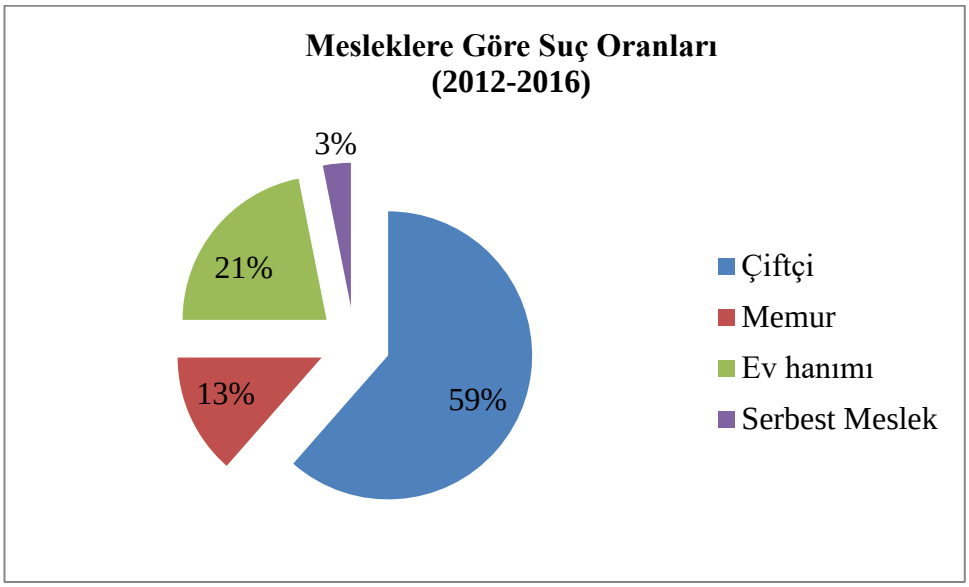
Harita 3.2: Orta ilçesi ve kırsalının fizîki haritası

Orta ilçesi Jandarma Komutanlığı'na intikal eden suçlar incelendiğinde arazi anlaşmazlığının ve husumete dayalı suçların yoğun olmasının nedeni verimli tarım arazileri olarak görülebilir. Ayrıca Devrez Çayı'nın üst çığırı üzerine yapılan ve bölgenin içme suyu ihtiyacını karşılayan Çankırı ilinin en büyük barajı Güldürcek Barajı, Orta ilçesi yakınında bulunmaktadır. Bu nedenle Orta ilçesinde, bölgenin içme suyunu temin eden boru hatlarının, belirli bir bölgeye daha çok su gitmesi için vanalarının veya şebekelerin tahrip edilmesi suçuna sık rastlanmaktadır. Dolayısıyla İlçenin coğrafi konumuna bağlı olarak ortaya çıkan avantajlar, kişiye karşı işlenen suç oranlarında artışa sebep olmaktadır. Bu nedenlerden ötürü İlçede suçlu profillerine bakıldığında tarımla uğraşan çiftçi kesimin en yüksek suçluluk oranına sahip kesim olduğu görülmektedir. Bunun bir diğer nedeni bölgedeki ekonomik faaliyetlerde çeşitliliğin olmamasıdır. Bölgede istihdam sağlayan tek sektörün tarım ve hayvancılık sektörü olması, yöre halkının ağırlıklı olarak çiftçi olmasına neden olmuştur. Orta ilçe merkez ve kırsalındaki hizmet sektörüne bakıldığında işletmelerin genel olarak bakkal, elektrikçi, tesisatçı gibi küçük işletmelerden (esnaf) oluştuğu

görülmektedir. Orta İlçesi Jandarma Komutanlığı'nın son beş yıllık verilerine göre İlçedeki mesleklerine göre suçluluk oranları aşağıda verilmiştir (Şekil 3.1).

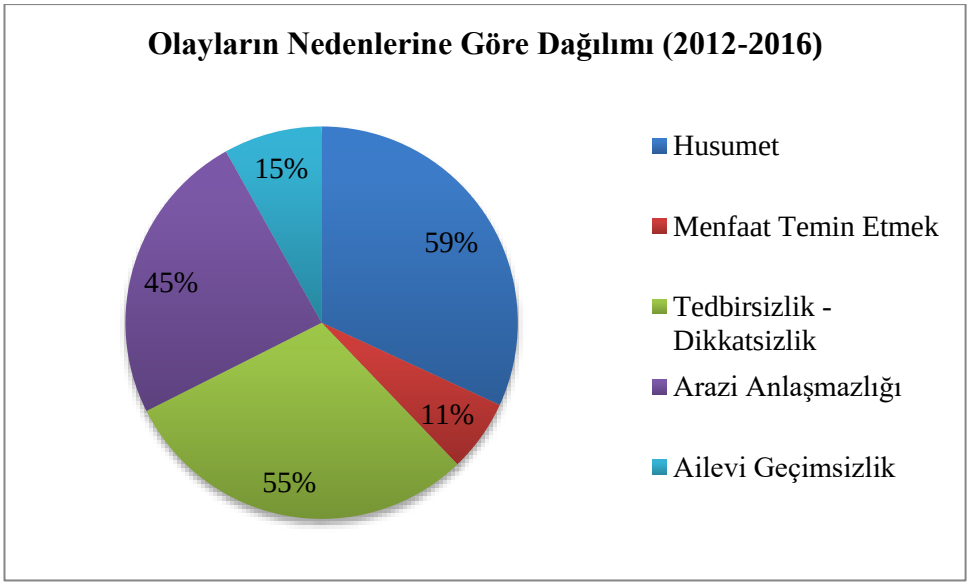
Şekil 3.1: Mesleklere göre suç oranları (2012-2016)

Kaynak: Orta İlçe Jandarma Komutanlığı, 2017.

Tarihsel süreç içerisinde bakıldığında Orta ilçesinin bulunduğu konum nedeniyle güvenli iç bölge olması ve ulaşımının rahat olması sebebiyle sürekli olarak göç dalgasına maruz kaldığı görülmektedir. İlçe merkezi ve kırsalına yaz dönemlerinde gelen yabancıların sebep oldukları hareketlilik, özellikle bahar ve yaz mevsimlerinde yoğunlaşan tarımsal faaliyetleri nedeniyle bölgenin yakınlarına konuşlanan çingene toplulukları, İlçede husumet, toplum uyuşmazlığı ve arazi ve miras anlaşmazlığından kaynaklı tartışmalar, tedbirsizlik-dikkatsizlik, ailevi geçimsizlik ve menfaat temin etme suçları yoğun olarak görülmektedir (Şekil 3.2).

Şekil 3.2: Olayların nedenlerine göre dağılımı (2012-2016)

Kaynak: Orta İlçe Jandarma Komutanlığı, 2017.

Yukarıdaki açıklama ve istatistiklerinden anlaşılacağı üzere Orta ilçesi kırsalında fizîki coğrafya özelliklerinin suçlar üzerinde etkisi bulunmaktadır.

3.1.1. Jeolojik Yapı ve Suç

Orta ilçe merkezi de dâhil olmak üzere köylerinin büyük çoğunluğu Devrez Çayı ve çaya katılan akarsu boylarında veya yakınındaki vadilerde kurulmuştur. Kuzey Anadolu Fay Hattı'nın birinci dereceden tesir alanı içerisindedir. Bu nedenle sık sık yıkıcı depremler yaşanmıştır. 6 Haziran 2000 yılında yaşanan 5.9 büyüklüğündeki *Orta Depremi* buna örnek olarak gösterilebilir. Bu depremde Orta ilçesine bağlı köylerde (özellikle Bayındır köyü) ağır hasarlar meydana gelmiştir. Bu fay hattı Mezozozik-Tersiyer Jeolojik döneme aittir. Devrez Çayı, fay hattı içerisine yerleşik vâdi oluşturmuştur.

Dumanlı Dağı, andezit püskürük kayaçlardan oluşmuştur ve volkanik özellikler taşımaktadır. Jeolojide *Galatya Masifi* olarak adlandırılan bölge içerisinde bulunmaktadır. 3.Jeolojik zamanda meydana gelmiş bölgede bulunan ilçe, Oligoseniosen yaştaki jipsli (alçıtaşı) serilerden oluşmuştur. Bu seri kuzeydoğuda

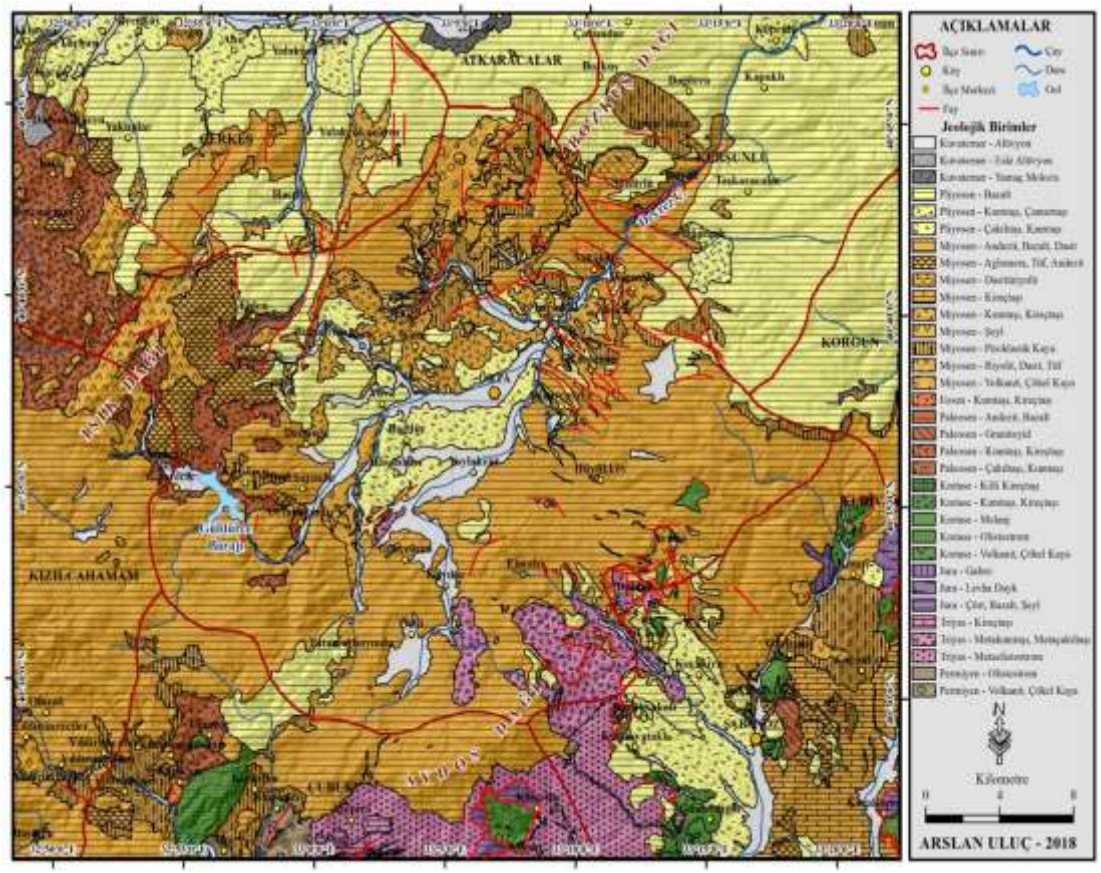
Yapraklı ilçesi, Güneydoğuda Kızılırmak, Güneyde Ankara il sınırı, Güneybatı'da Eldivan ilçesinin sınırladığı geniş bir alana yayılmıştır (Ayhan, 2012).

Değişik taşlı tortulların yer aldığı yörede püskürük ve başkalaşım kayaçları da görülür. Dumanlıdağ, Kurşunlu, Ilgaz ve Çubuk bölgelerini içine alan Galatya Masifi, mezozoik yaştadır. Genellikle andezit bileşiminde lav, tüf ve kongomeralardan oluşur. Andezit püskürmeleri asıl olarak miyosende, bir bölümü de pliyosende oluşmuştur. Galatya Masifi'nin lav ve tüfleri, Ilgaz-Kurşunlu neojen havzasındaki, miyosen tabakaları arasındaki boşlukları doldurur. Aynı masif içerisinde bulunan Orta ilçesi toprakları, çakıl, kum ve kil gibi akarsu tortuları ile örtülmüştür (Gökmen, 2007: 56). Türkmenoğlu ve arkadaşlarına göre Orta ilçesi bölgesinde bulunan killer, asit volkanik ürünlerin ortasında çanak şeklindeki bir gölde akarsuların yardımı ile çökelmiş ve ortamdaki humus asidinin de etkisiyle kalitesi artmıştır (Türkmenoğlu, Akıman, Aker ve Tankut, 1991: 127)

Batıda Çerkeş'ten başlayarak Kurşunlu ve Ilgaz'a dek süren alanlarda, alt tabakaları tüflü ve marnlı neojen serisi vardır. Aynı seri Şabanözü ilçesinin güneyini de kaplar. Bu oluşumun üst kesimleri kumlu ve killidir. Ilgaz ilçesinin kuzeybatısındaki Ödemiş köyü yöresi ile Yapraklı ilçesinden Ankara il sınırına dek olan alanlarda mezozoik yaştaki seriler uzanır. Bu oluşumun içerisinde ince taneli kalkerler, denizaltı lavları ve serpantin kayaçları birleşerek bir "Jeolojik Birim" oluştururlar (Gökmen, 2007).

Ilgaz ilçesinin kuzeybatısından başlayan üst kretase, yer yer mezozoik yaştaki oluşumlarla kesildikten sonra yerini Karabük iline bağlı Eskipazar ilçesinin doğusuna dek olan kesimde flişlerine bırakır. Kalın ve sürekli seriler durumundaki kretase flişleri, kumlu ve killi şistler ve kalkerlerden oluşmuştur. Ilgaz ilçesinin kuzeydoğusu ve doğusu ise, metamorfik kayaçların yayılım alanlarıdır. Bu kayaçlar genellikle paleozoik, kretase ya da jura yaşlı oluşumlardır (www.cankiri.bel.tr, Erişim Tarihi: 20.04.2018; Gökmen, 2007).

Harita 3.3: Orta ilçesi ve kırsalının jeoloji haritası

3.1.2. Jeomorfolojik Yapı ve Suç

Yazında deprem nedeni olan tektonik olaylar dışında maden araştırmaları haricinde Orta ilçesi ve kırsalı üzerine herhangi bir araştırma bulunmamaktadır. Çalışmada, Çankırı ili jeolojik değerlendirmelerine bağlı olarak Orta ilçesi ve yakın çevresinin jeomorfolojik yapısı hakkında bilgi verilmeye çalışılmıştır.

3.1.2.1. Yüksek Dağlık Alanlar

Orta ilçesinin bulunduğu Çankırı il sınırlarını çevre illerden ayıran doğal sınırların büyük kısmında fizîki coğrafya ön plandadır ve dağların doruk hatlarını izleyen sınırlar doğal sınırlar olarak kaşımıza çıkmaktadır (Gökmen, 2007).

Orta ilçesi ve kırsalında en dikkati çeken dağlık alan olarak karşımıza Aydos Dağı çıkmaktadır. Orta ilçesinin güneyinde bulunan Aydos Dağı 1879 m. yüksekliktedir.

Dağın eteklerinde Orta ilçe merkezi, Buğurören, Dodurga, Gökçeören ve Elmalı yerleşimleri bulunmaktadır. Aydos Dağı'nın önemli yükseklikleri Bayraktepe (1754m.), Çamlık (1514m.), Boztepe (1381m.), Sarıçaysaklar Tepesi (1456m.) ve Telli Ayşe'nin Yurdu (1561m.)'dur (Ayhan, 1998).

Fotoğraf 3.2: Orta ilçesi genel görünüm

Kaynak: cakiriprovince.blogspot.com/p/orta.html, Erişim Tarihi: 11.04.2018.

Orta ilçesi ve kırsalının jeolojik özellikleri incelendiğinde Orta-Yenice arasında bulunan yolun sol tarafı ve Devrez Çayı'nın sağ tarafını kapsayan Sanı Dağı bulunmaktadır. Bu alanda Orta ilçesine bağlı Yenice, Hüyük, Karaağaç, Kırsakal, Sancar, Doğanlar yerleşim birimleri bulunmaktadır. 1789 m. yüksekliğindeki Sanı Dağı'nın bazı önemli yükseltileri ise Kızılbaşı Tepesi (1344m.), Kaletepe (1428m), Hortakale Tepesi (1511m), İkiparmakkale Tepesi (1666m.), Yoncalıgüney Tepesi (1690m.), Çakmakpınar Tepesi (1676m.) ve Kaşyaka Tepesi (1824m.)'dir.

Diğer yüksek dağlık alan ise yaklaşık 2000m. yüksekliğine uzanan Dumanlı Dağı'dır. Devrez Çayı'nın sol tarafında bulunan Dumanlı Dağı bölgesindeki önemli yükseltiler Derinyatakbaşı Tepesi (1726m.), Küçükkoçaş Tepesi (1603m.), Çörtencük Tepesi (1443m.), Büyükdönek Tepesi (1433m.), Çal Tepe (1416m.),

Tokluca Tepe (1404m.), Kağnıyokuşu Tepe (1506m.), Evliya Tepe (1494m.) ve Doruk Tepe (1507m.)'dir. Dumanlı Dağı'nda suyunu Devrez Çayı'na döken çok sayıda kuru dere bulunmaktadır. Orta ilçesi ve kırsalındaki dağlık alanlara bakıldığında yükseltilerin ve yüksek tepelerin çok sayıda olduğu görülmektedir. Aydos ve Dumanlı Dağları yakınında bulunan köyler nispeten zengin su havzalarına sahiptir. Bu nedenle ormanlık ve meşelik alanları ile Çankırı ilinin diğer bölgelerine göre daha yeşilliklidir ve tarıma daha uygundur (Ayhan, 2012).

3.1.2.2. Alçak Ovalık Alanlar

Orta ilçesi ve çevresi incelendiğinde akarsular tarafından kolayca aşındırılmış geniş tabanlı vadilere rastlamak mümkündür. Bu tabanlı vadiler Kızılırmak, Terme, Acıçay ve Tatlı Çay vadileri olup taban genişliği ve diğer yapısal özellikleri nedeniyle süprülme alanları ovalara dönüştürmüştür. Bu ovaların en büyüğü Kızılırmak Ovası'dır (Gökmen, 2007).

Genel eğilimi batıdan doğuya doğru olan Eldivan Ovası, çevresinin en çukur yerini teşkil etmektedir. Elverişli alüvyal dolguya sahip olduğundan taban suyu bakımından oldukça zengindir. Bahçeciliğin yapıldığı alanlardaki kuyuların varlığı taban suyuna işaret etmektedir (Erol, 1973).

Köroğlu Dağları'nın plato karakteri taşıyan özelliği nedeniyle Taşyakası, Batıbeli (Oluk Dağı), Sanı Dağı, Orta Havzası ve Atkaracalar güneyinde bulunan Dumanlı Dağları'na kadar uzanmaktadır. Orta ilçesinin tam ortasında bulunduğu alan bazı kaynaklarda *Çoban Ovası* olarak verilse de burası ovadan ziyade havza karakteri taşımaktadır. Bu havza önemli miktarda linyit tabakalarına sahiptir. Ayrıca Havza üzerinde Devrez Irmağı boyunca uzun şeritler halinde alüvyonlar yer tutmaktadır. Orta Havzası'nın bu özelliği Terme Ovası'nda da kendini göstermektedir. Bu iki alan batısındaki Kızılcahamam yönüne doğru Köroğlu volkanik kütleleri dağların aşınım satıhlarının temel jeolojik yapısını oluşturmaktadır (Gökmen, 2007: 56).

3.1.3. İklim ve Suç

Hava, yeryüzünün herhangi bir yerinde ve herhangi bir anda yaşanan ya da gözlenen atmosferik olayların tümüdür. İklim ise yeryüzünün herhangi bir yerinde uzun yıllar boyunca yaşanan veya gözlenen tüm hava koşullarının ortalama özelliklerinin yanı sıra, onların oluşma sıklıklarının zamansal dağılımlarının, gözlenen ekstrem değerlerin, şiddetli olayların bireşimidir (Türkeş, 2008: 47).

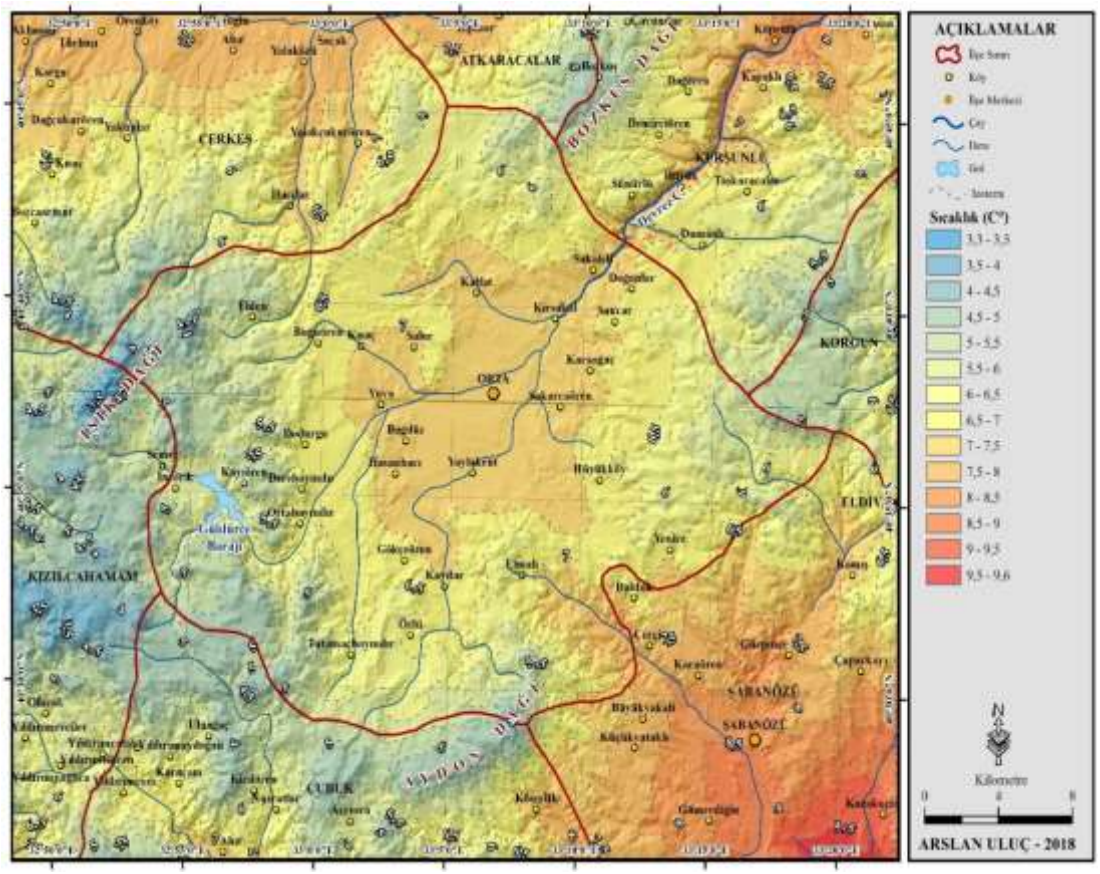
Erol (2008: 10) ise iklimi "Oldukça geniş bir bölge içinde ve uzun yıllar boyunca değişmeyen ortalama hava koşullarıdır." olarak tanımlamaktadır. Diğer bir deyişle iklimin, kısa süreli günlük hava durumlarının uzun zaman içerisindeki ortalaması olduğunu belirtmektedir. Benzer şekilde Türkeş'de iklimi "Yeryüzünün herhangi bir yerinde uzun yıllar boyunca gözlenen hava koşullarının ortalama durumudur." olarak ifade etmiştir (Türkeş, 1997: 36). Bu tanımlardan anlaşılacağı üzere iklimi sadece hava koşulları ile açıklamak yetersiz kalmaktadır. Burada esas olan bir bölgenin uzun yıllar boyunca değişmeyen hava koşullarının ortalamasıdır. Erol'un (2008) da belirttiği gibi çevrenin şekillenmesi yönünden hava olaylarının genel karakterlerini, coğrafi dağılışlarının incelenmesi ve açıklanması gerekmektedir.

Suç bilimi açısından iklim, hava durumu ve mevsimsel özellikler bakımından ayrı ayrı düşünülmelidir. Suç, toplumsal bir davranıştır ve her davranış maruz kaldığımız hava ve bu havayı değiştiren mevsimlerden küçük ya da büyük şekilde etkilenmektedir. Suç verilerinin mantıksal analizlerinin yapılması için suç ile hava arasındaki bazı ilişkilerin ortaya çıkarılması; suç ile iklim arasındaki ilişkinin etkilerini açıklayabilmemiz için gereklidir.

Orta ilçesi ve kırsalının Orta Anadolu ve Karadeniz coğrafi bölgelerinin geçiş alanında bulunması nedeniyle Karadeniz ikliminden çok yüksek kesimlerde Dağ iklimi ile alçak kesimlerde karasal iklimin etkili olduğu bir bölgedir. Yükseltisi 2000 metreyi bulan yüksek dağ sıralarının bulunması bu durumunun nedeni olarak gösterilebilir (Ayhan, 2012; Gökmen, 2007). İlçenin deniz seviyesinden ortalama yükseltisi 1265 metredir. İklimi kış aylarında soğuk ve uzun, yaz aylarında kurak ve kısadır. Yağış miktarına bakıldığında en fazla yağışı ilkbahar ve kış aylarında aldığı

görülmektedir. İlçenin batısından doğan Devrez Çayı, İlçe arazisini ikiye bölerek Kızılırmak Nehri'ne karışmaktadır.

Harita 3.4: Orta ilçesi ortalama sıcaklık haritası

Orta Anadolu-Karadeniz geçiş iklim özelliğine sahip görünse de yıllık meteorolojik değerlerin ortalamasına bakıldığında Meteoroloji Genel Müdürlüğü Orta İstasyonu'ndan alınan verilere göre en yüksek 15,93 °C ile 2014 yılında, en düşük ise 1,51 °C ile 2013 yılında ölçülmüştür.

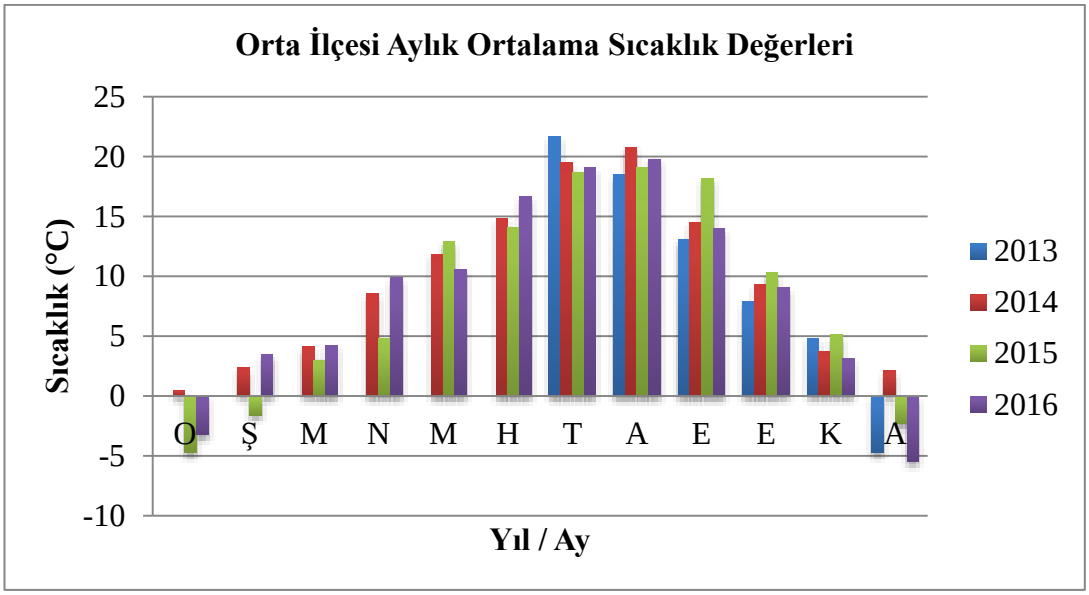
Tablo 3. 1: Orta ilçesi aylık ortalama sıcaklık (°C)

Yıl/Ay	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2013							21.7	18.5	13.1	7.9	4.8	-4.7
2014	0.5	2.4	4.1	8.6	11.8	14.8	19.5	20.8	14.5	9.3	3.7	2.1
2015	-4.7	-1.6	3.0	4.8	12.9	14.1	18.7	19.1	18.2	10.3	5.1	-2.3
2016	-3.2	3.5	4.2	9.9	10.6	16.7	19.1	19.8	14.0	9.1	3.1	-5.5

Kaynak: Orta İlçe Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2017.

Aylık ortalama sıcaklık tablosu incelendiğinde araştırma kapsamında incelenen Orta ilçesinde 2013-2016 yıllarında ortalama en yüksek sıcaklık değerine 21.7 °C ile 2013 yılı Temmuz ayında, en düşük ortalama sıcaklık değerine ise Aralık ayında ulaştığı görülmektedir.

Şekil 3.4: Orta ilçesi aylık ortalama sıcaklık değerleri

Kaynak: Orta İlçe Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2017.

Orta ilçesi ortalama sıcaklık değerlerinin en sıcak olduğu yaz aylarında 18 °C – 22 °C arasında değerler aldığı görülmektedir. En soğuk olduğu kış aylarında ise İlçe sıcaklıklarının sıfırın altına düşerek ortalama -5 °C değer aldığı görülmektedir.

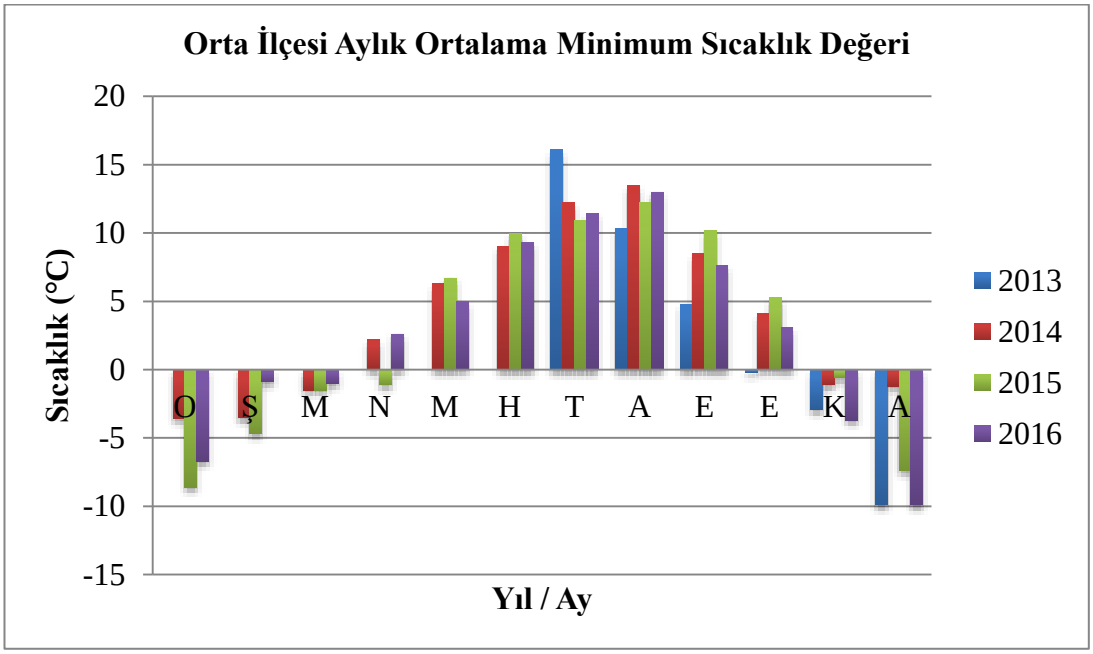
Tablo 3.2: Orta ilçesi aylık ortalama minimum sıcaklık (°C)

Yıl/Ay	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2013							16.1	10.3	4.8	-0.2	-2.9	-9.9
2014	-3.6	-3.5	-1.5	2.2	6.3	9.0	12.2	13.5	8.5	4.1	-1.1	-1.2
2015	-8.6	-4.7	-1.5	-1.1	6.7	10.0	10.9	12.2	10.2	5.3	-0.6	-7.4
2016	-6.7	-0.9	-1.0	2.6	5.0	9.3	11.4	13.0	7.6	3.1	-3.7	-9.9

Kaynak: Orta İlçe Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2017.

Orta ilçesi aylık ortalama minimum sıcaklıkların verildiği Tablo incelendiğinde 2013-2016 yılları arasında aylık ortalama minimum sıcaklık değerinin kış aylarında –9.9 °C ile -1.0 °C arasında, yaz aylarında 8 °C ile 16 °C arasında değiştiği görülmektedir.

Şekil 3.5: Orta ilçesi aylık ortalama minimum sıcaklık (°C)

Kaynak: Orta İlçe Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2017.

Aylık ortalama minimum sıcaklık grafiği incelendiğinde Orta ilçesinde sıcaklık değerlerinin ortalama olarak yaz aylarında 10 °C ile 15 °C arasında, kış aylarında da sıfırın altına düşerek -5 °C ile -10 °C arasında değiştiği görülmektedir. Şekil incelendiğinde Orta ilçesinde sıcaklık değerlerinin Kasım ve Nisan aylarında değişme eğilimi gösterdiği görülmektedir.

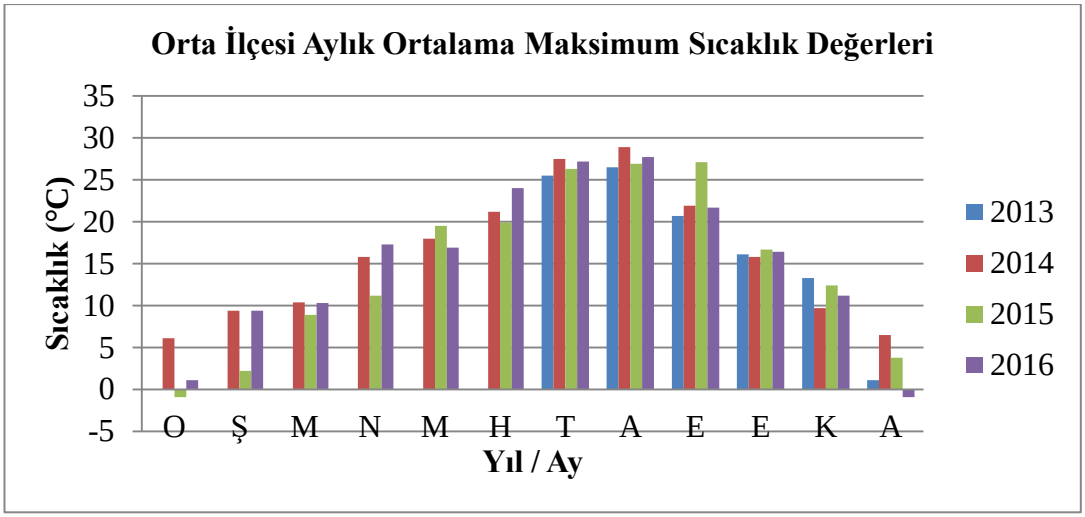
Tablo 3.3: Orta ilçesi aylık ortalama maksimum sıcaklık (°C)

Yıl/Ay	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2013							25.5	26.5	20.7	16.1	13.3	1.1
2014	6.1	9.4	10.4	15.8	18.0	21.2	27.5	28.9	21.9	15.8	9.7	6.5
2015	-0.9	2.2	8.9	11.2	19.5	19.9	26.3	26.9	27.1	16.7	12.4	3.8
2016	1.1	9.4	10.3	17.3	16.9	24.0	27.2	27.7	21.7	16.4	11.2	-0.9

Kaynak: Orta İlçe Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2017.

Aylık ortalama maksimum sıcaklık değerlerinin verildiği Tablo incelendiğinde 2013-2016 yılları arasında en yüksek sıcaklık değerinin 28.9 °C ile 2014 yılı Ağustos ayında ölçüldüğü görülmektedir. Bu değeri 27.7 °C ile 2016 yılı Ağustos ayı ve 27.5 °C ile 2014 yılı Temmuz ayı takip etmektedir.

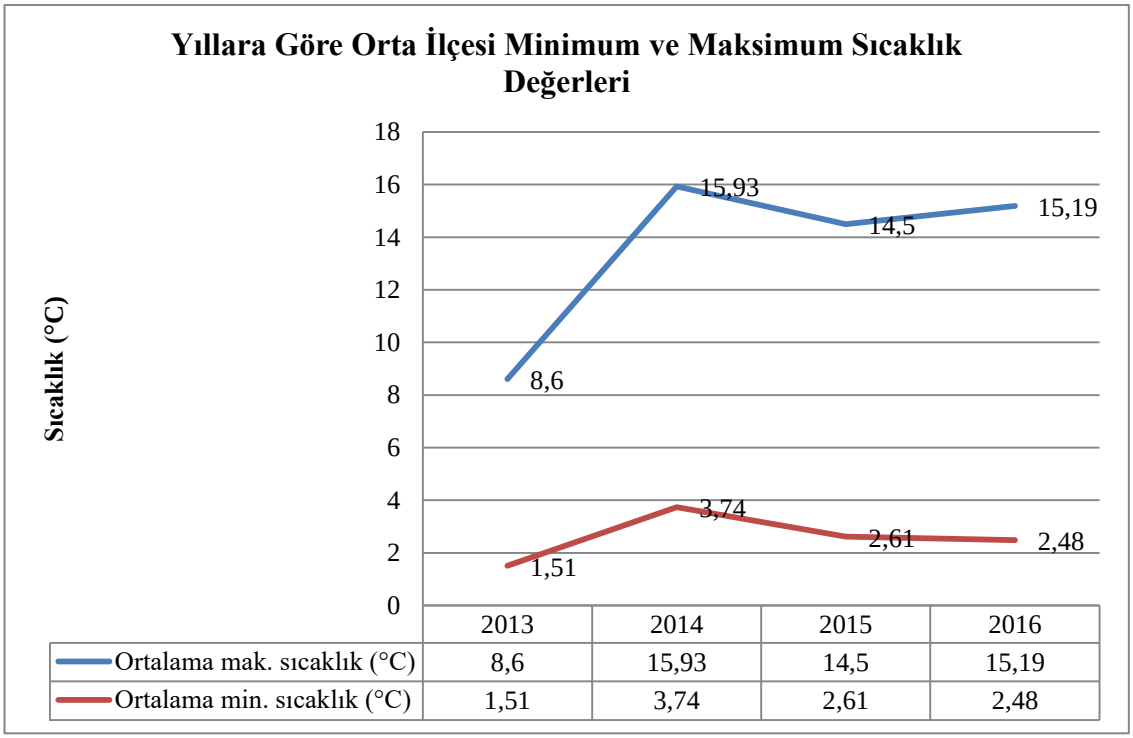
Şekil 3.6: Orta ilçesi aylık ortalama maksimum sıcaklık (°C)

Kaynak: Orta İlçe Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2017.

Yukarıdaki Şekil incelendiğinde Orta ilçesinde en sıcak günlerin Temmuz-Ağustos aylarında olmak üzere yaz mevsiminde görüldüğü anlaşılmaktadır. Ayrıca İlçe'de en yüksek sıcaklık değerlerinin 25 °C dolaylarında olduğu görülmektedir.

Şekil 3.7: Orta İlçesi yıllara göre minimum ve maksimum sıcaklık değerleri

Kaynak: Orta İlçe Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2017.

Şekil 3.7'de Orta ilçesinin son üç yıllık ortalama sıcaklık değerlerine bakıldığında, en yüksek sıcaklıkların Ağustos ayında, en düşük sıcaklıkların ise Aralık ayında görüldüğü gözlenmektedir.

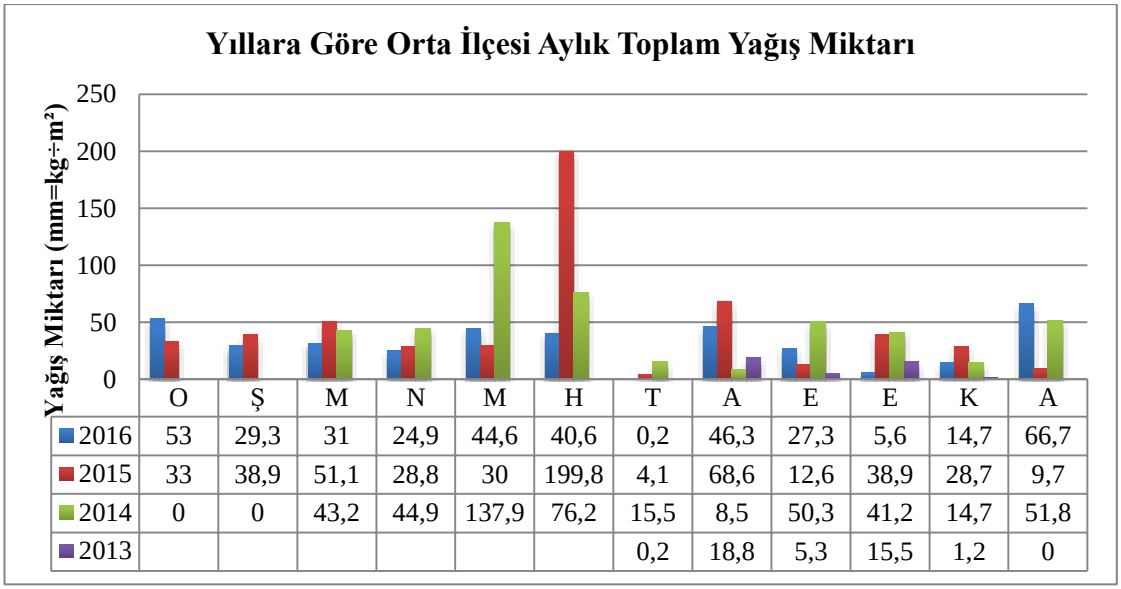
Tablo 3.4: Orta ilçesi aylık toplam yağış (mm=kg÷m²) omgi

Yıl/Ay	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A
2013							0.2	18.8	5.3	15.5	1.2	0.0
2014	0.0	0.0	43.2	44.9	137.9	76.2	15.5	8.5	50.3	41.2	14.7	51.8
2015	33.0	38.9	51.1	28.8	30.0	199.8	4.1	68.6	12.6	38.9	28.7	9.7
2016	53.0	29.3	31.0	24.9	44.6	40.6	0.2	46.3	27.3	5.6	14.7	66.7

Kaynak: Orta İlçe Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2017.

Orta ilçesi aylık toplam yağış tablosuna bakıldığında bölgede yağışların düzenlilik gösterdiği görülmektedir. İlçe'de en az yağışın Temmuz ayında, en çok yağışın Mayıs ayında yaşandığı görülmektedir. İlçe'de 2015 yılı Haziran ayında ve 2014 yılı Mayıs ayında bölge ortalamasının üstünde yağışlar görülmüştür. Bu ayların dışında İlçe yağış ortalaması normal seyir göstermektedir.

Şekil 3.8: Orta ilçesi yıllara göre aylık toplam yağış (mm=kg÷m²) omgi

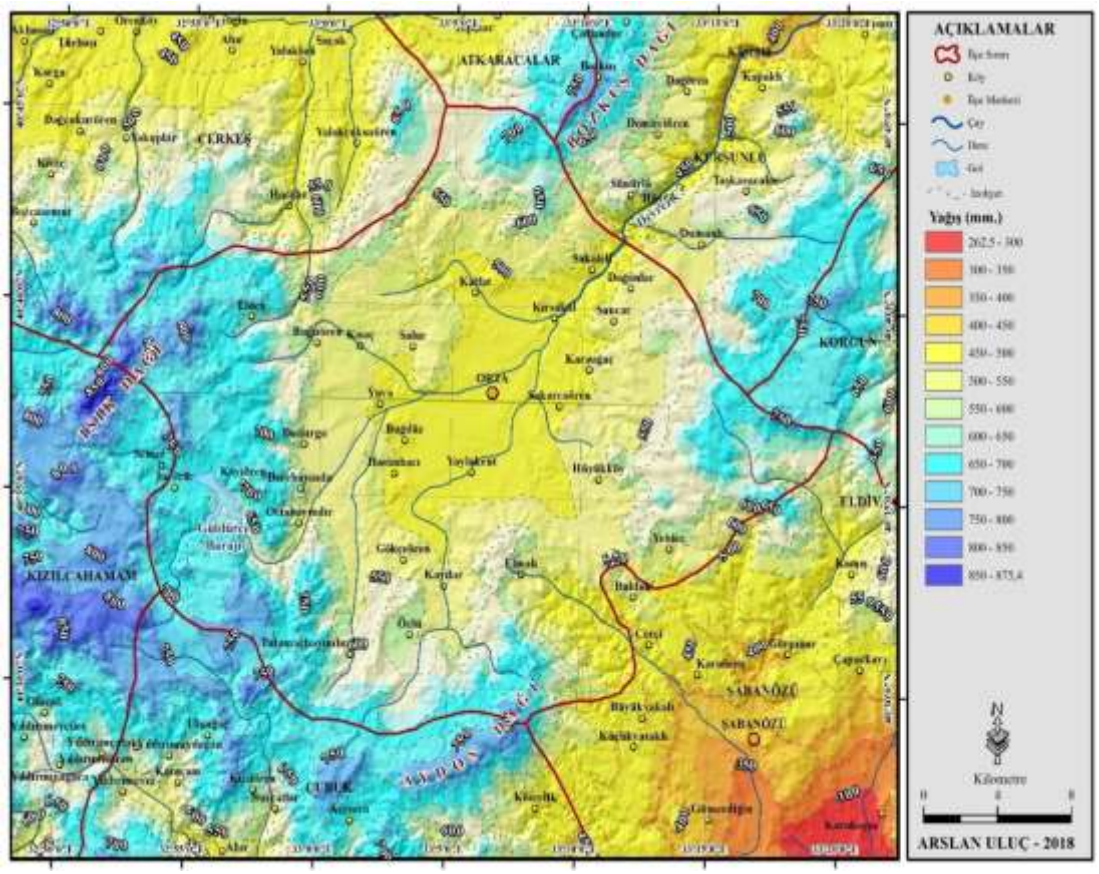

	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A
2016	53	29,3	31	24,9	44,6	40,6	0,2	46,3	27,3	5,6	14,7	66,7
2015	33	38,9	51,1	28,8	30	199,8	4,1	68,6	12,6	38,9	28,7	9,7
2014	0	0	43,2	44,9	137,9	76,2	15,5	8,5	50,3	41,2	14,7	51,8
2013							0,2	18,8	5,3	15,5	1,2	0

Kaynak: Orta İlçe Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2017.

Orta ilçesi aylık toplam yağış miktarının verildiği Şekil incelendiğinde 2013-2016 yılları arasında yağış miktarlarının bölge iklimine göre normal seyir gösterdiği ve fazla yağış değişkenliklerin yaşanmadığı görülmektedir. İlçe'de aşırı durum olarak 2015 yılı Haziran ayında ve 2014 yılı Mayıs aylarında değişkenlik yaşanmıştır. Bunların dışında bölge yağış miktarında mevsimsel değişkenlikler yaşanmadığı görülmektedir.

Harita 3.5: Yağış haritası

Tablo 3.5: Orta ilçesi 2016 yılı toplamı ortalama yağış ve sıcaklık değerleri

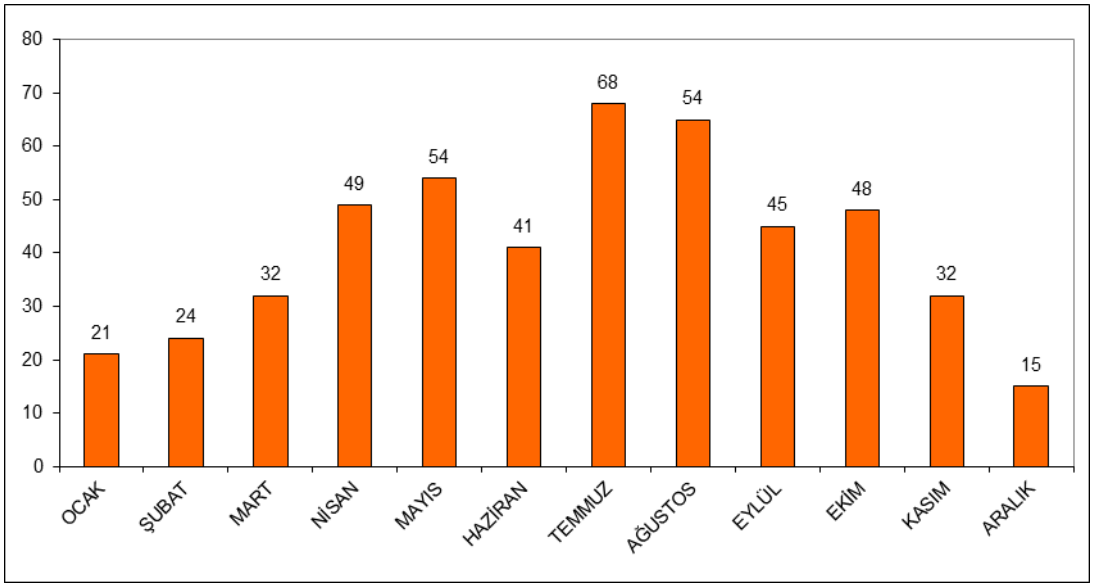
25 m.'de	13,5	0,14	
35 m.'de	18,9	0,196	
5 m. 'de	2,7	0,028	
100 m.'de	54	0,56	
Kademe	Yükseldikçe Artar	Yükseldikçe Azalır	
Yükseklik (m.)	Toplam Yağış Ortalaması (mm.)	Ortalama Sıcaklık (°C)	2016 Yılı
875	262,5	9,7	Taban Yükseklik
900	276	9,56	
935	278,7	9,364	
1000	330	9	İstasyon Kotu
1100	384	8,44	
1200	438	7,88	
1300	492	7,32	
1400	546	6,76	
1500	600	6,2	
1600	654	5,64	
1700	708	5,08	
1800	762	4,52	
1900	816	3,96	
2000	870	3,4	
2070	875,4	3,344	Tavan Yükseklik

Kaynak: Orta İlçe Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2017.

Orta İlçe Jandarma Komutanlığı sorumluluk bölgesinde son beş yıl içinde meydana gelen olayların aylara göre dağılımı Orta ilçesi ortalama aylık sıcaklık değerleri ile birlikte incelendiğinde; olayların yaz aylarında artış, kış aylarında ise azalış gösterdiği görülmektedir. Şekil 3.9'da görüldüğü gibi özellikle nüfus hareketlerinin

yoğunlaştığı, bir dönem olan Mayıs –Temmuz – Ağustos aylarında diğer aylara oranla en yüksek seviyede olduğu görülmektedir. Şekil 3.9'da Orta ilçesinde son beş yılda meydana gelmiş olayların aylara göre dağılış grafiği verilmiştir.

Şekil 3.9: Orta ilçesinde olayların aylara göre dağılımı

Kaynak: Orta İlçe Jandarma Komutanlığı, 2017.

Şekilden anlaşılacağı üzere Orta ilçesi suç eğilimleri sıcaklıktan etkilenmekte ve yaz aylarında artış göstermektedir.

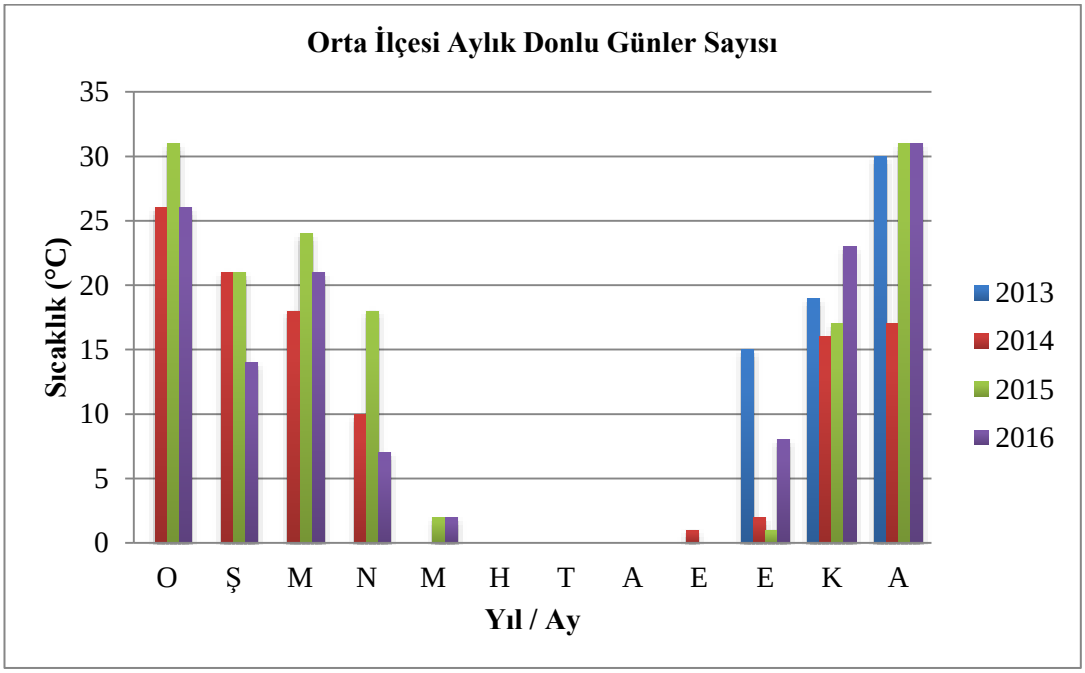
Tablo 3.6: Orta ilçesi aylık donlu günler sayısı (sıcaklık -0.1°C ve altında)

Aylık Donlu Günler Sayısı (Sıcaklık -0.1°C ve altında)	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13
Yıl/Ay	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2013										15	19	30
2014	26	21	18	10					1	2	16	17
2015	31	21	24	18	2					1	17	31
2016	26	14	21	7	2					8	23	31

Kaynak: Orta İlçe Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2017.

Aylık donlu gün sayılarının verildiği tabloya bakıldığında Orta ilçesinde Aralık-Ocak aylarında tüm ay boyunca donlu gün yaşandığı görülmektedir. Araştırma kapsamındaki 2013-2016 yılı verilerine göre Aralık ayında sadece 2014 yılında donlu gün sayısında azalma görülmüştür. Buna ilaveten donlu gün sayılarında azalma eğilimi Mart ayında başlayarak Mayıs ayında sonlanmaktadır. Donlu günlerin başlama mevsimi Orta ilçesinde Kasım ayında başladığı görülmektedir.

Şekil 3.10: Orta ilçesi aylık donlu günler sayısı (sıcaklık -0.1°c ve altında)

Kaynak: Orta İlçe Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2017.

Yukarıdaki Şekil incelendiğinde Türkiye geneli donlu gün sayısı başlama ve sona erme tarihleri ile kıyaslandığında Orta ilçesinde son don olaylarının Sonbahar'da daha erken başlama ve İlkbahar'da daha geç sona erme eğiliminde olduğu görülmektedir (Erlat ve Ölgen, tarihsiz). Orta ilçesinde donlu günler en çok Aralık ayında gözlenmektedir.

Literatürde soğuk havaların insan psikolojisini olumsuz etkilediği ve soğuk havanın insanlarda *bir şey yapma* arzusunu kırdığı için suç oranlarında düşme eğilimi görüldüğü belirtilmektedir. Ayrıca soğuk havalarda insanların daha ziyade evlerinde bulunma eğilimde olmaları soğuk havalarda yâni kış aylarında suç oranları, yaz aylarına göre daha düşük düzeydedir. Aynı şekilde bölge iklim özelliklerinden birisi

olan ve kış aylarında sık sık yaşanan donlu gün sayısı ile yaşanan olaylar karşılaştırıldığında Orta ilçesi suç eğilimlerinin soğuk havadan etkilenerek azaldığı görülmektedir. Sahada yapılan gözlemlerde bölgede donlu günlerde ağırlıklı olarak trafik kazaları yaşandığı görülmüştür.

Tablo 3.7: Orta ilçesi aylık hâkim rüzgar yönü ve ortalama rüzgar hızı (m÷san)

Yıl/ Ay	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2013							N 2.8	NNW 3.6	NNW 3.3	NW 3.0	NNE 2.0	NE 2.1
2014	NNE2.1	NNE2.3	SW 3.6	NW 3.3	N 3.2	NNW 3.2	NNW 3.7	NNW 3.8	NNW 3.0	SE 2.3	NNE 2.5	NE 2.3
2015	N 2.5	N 4.4	NNW 3.5	N 4.2	N 3.3	NNW 3.2	N 3.1	N 3.3	N 2.5	NNW 2.8	NE 2.5	NNE 2.0
2016	NNE3.2	NNE3.2	NNW 3.7	NNW 3.6	NNW3.3	NNW 3.0	NNW 3.6	N 3.5	NNW 3.0	N 2.7	NE 2.6	NNE 2.7

Kaynak: Orta İlçe Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2017.

Şekil 3.11: Orta ilçesi 2013- 2016 yılları rüzgar yönü ve ortalama hızları

Kaynak: Orta İlçe Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2017.

Rüzgârgülü incelendiğinde batı- kuzey batı sektörünün fazla olduğu görülmektedir.

Orta ilçesinde havaların ısınması ile yaz aylarında suçlarda artış olduğu, kış aylarında azaldığı görülmektedir. Bununla beraber donlu günlerde yolların buzlanması nedeniyle trafik kazalarında artış ve taksirle adam yaralama suçlarında artış gözlenmiştir. Bu nedenle Orta ilçesinde iklimin suç üzerinde etkisi olduğu söylenebilir.

3.1.4. Hidrografya ve Suç

Genel olarak Çankırı ili hidrografya olarak açık havza özelliği göstermektedir. Akarsuların rejimi mevsimlik yağış ve sıcaklık durumuna göre değişmektedir. Kuzeydeki dağlara bağlı olarak artan yağmurlar nedeniyle daha gür akımlı akarsular mevcutken güneyde Orta ilçesi ve yakın çevresinde iklimin kuraklaşması neticesinde akarsular cılızlaşmış ve akım değerleri düşmüştür. İl genelindeki ırmak ve çay gibi akarsuların kaynağı 2000m. geçen dağlardan almaktadır. Bu akarsuların beslenmelerinde kar erimeleri önemli etkiye sahiptir. Bu durumda il genelindeki akarsuların beslenme rejimleri kar-yağmur rejimidir (Gökmen, 2007).

Kuzey Anadolu Fay Hattı (KAF) oluğuna yerleşmiş olan Devrez Çayı, 211 km uzunluğundadır. Kaynağını Orta ilçesi ile Kızılcahamam ilçesi arasındaki dağlardan almaktadır. Emekli Dede Tepesi'nden başlayan ve Orta ilçesi Kanlıca Mahallesi'nden geçerek Orta Havzası'nın sularını toplamaktadır. Çay, Çukurca köyünden itibaren KAF zonuna girerek ve doğuya doğru akmaya başlamaktadır.

Sumucak köyünün batısında Saz Çayı ile birleşerek özellikle Ilgaz Dağları'ndan depresyona inen birçok dereyi bünyesine katarak Ilgaz ilçesinin Çeltikbaşı köyü doğusundan Çankırı il sınırlarını terk etmektedir. Devrez Çayı ve kolları aşındırma ile birlikte akarsu vadilerinde yamaç düzlükleri ve alüvyon birikintiler meydana getirmiştir. Bu alanlar Orta ilçesi ve kırsalında tarım alanı olarak kullanılmaktadır. Sulama imkânlarının iyi olduğu Devrez Çayı'nın vadi tabanlarında sebze-meyve yetiştiriciliği yapılabilmektedir (Ayhan, 2012).

Kaynağını Işık Dağı'ndan alan ve Buğurören-Kısaç yönünden gelerek Devrez Çayı ile birleşen Buğurviran Deresi, Semerözü Deresi ile Orta ilçe yakınlarında Gökçeviran Deresi sularını içine alarak Devrez Çayı ile birleşerek yoluna devam eder Buğurviran Deresi'nden başka Orta ilçesi ve kırsalında kaynağını Aydos Dağı'ndan alan, Elmalı-Özlü beldeleri arasından çıkarak Kayılar ve Hasanhacı ile Yaylakent'in yakınından geçerek Orta-Şabanözü yolunu kesen Basdak Çayı, Orta ilçe merkezinin doğusundan geçerek sağdan gelen Karaağaç Çayı ile birlikte Orta-Kırsakal arasında Devrez Çayı ile birleşir (Ayhan, 2012).

Fotoğraf 3.4: Devrez çayı

Kaynak: www. tr.foursquare.com, Erişim Tarihi: 01.09.2018.

Yukarıda ifade edilen Orta ilçesi ve kırsalındaki akarsular yaz-kış suyu eksilmeyen akarsulardır. Bölgede bu akarsuların dışında İlkbahar'da karların erimesi ile suya kavuşan, yaz aylarında da suyu kuruyan derelere de rastlanmaktadır (Ayhan, 2012).

3.1.5. Bitki Örtüsü ve Suç

Orta İlçesi bulunduğu alan itibariyle Orta Anadolu Bölgesi'nden Karadeniz Bölgesi'ne doğru geçiş sahası içinde yer almaktadır. Bu nedenle Avrupa-Sibirya

Fitocoğrafya Bölgesi ile İran-Turan Fitocoğrafya Bölgeleri arasında paylaşılmıştır. Orta ilçesi ve kırsalında iki ayrı ekolojik bölge tespit etmemiz mümkündür. Bunlardan birisi İran-Tufan Fitocoğrafya bölgesi dâhilindeki Kuru Orman ve Antropojen Bozkır Bölümü'dür. Diğeri ise Karadeniz Fitocoğrafya bölümünde yer alan Soğuk Yarı Nemli Kozalaklı Ormanlardan oluşan kesimdir. Buna ilaveten Kuzey Anadolu Fay oluğu ise kuru orman ve çalı olarak karşımıza çıkmaktadır (Gökmen, 2007).

İklim şartlarına göre orta bölümlerde yükseltisi 1200 m'ye kadar olan alanlarda yazın kuruyan ot toplulukları daha yukarı kesimlerde ise yarı kurak-yarı nemli şartların getirdiği kurakçıl orman örtüsünü görmek mümkündür.

Buna göre Orta Anadolu Bölgesi'nin doğal bitki örtüsü step ağaçlı step ve kurakçıl orman olarak ayırt edebiliriz (Özgür, 2000). Bu durum Orta ilçesi ve çevresinde ortalama 1100 metreden başlayan orman örtüsü ile kendini göstermektedir. Sarıdağ'da orman örtüsü 1000 metreden, Eldivan Dağı'nın doğu yönündeki meşe ormanları 1200 metreden başlamaktadır.

Orta ilçesi özelinden Çankırı ilinin bitki örtüsünü güneyden kuzeye doğru inceleyecek olursak en güneyinde stepler yer almaktadır. Step alanı olarak çayır ve meralar % 37,8'lik oranla en fazla paya sahiptir. Bölgede step alanlarındaki suyun varlığına bağlı olarak kavak, söğüt ve iğde ağaçları akarsu kenarlarında bitki dokusu oluşturmaktadırlar. Steplerden ormanlık alanlara geçişte ağaçlı step kendini göstermektedir. Bu ağaçlı stepler aslında orman alanları olmalarına rağmen günümüzde ağaç formundan çalı formuna dönüştüğü alanlar haline gelmişlerdir. Dağ stebi olarak da adlandırılan ağaçlı step alanları ve bu stepler özellikle Köroğlu Dağları üzerinde hâkimdir ve kekik ile gevenler birlikler oluşturmuştur (Gökmen, 2007).

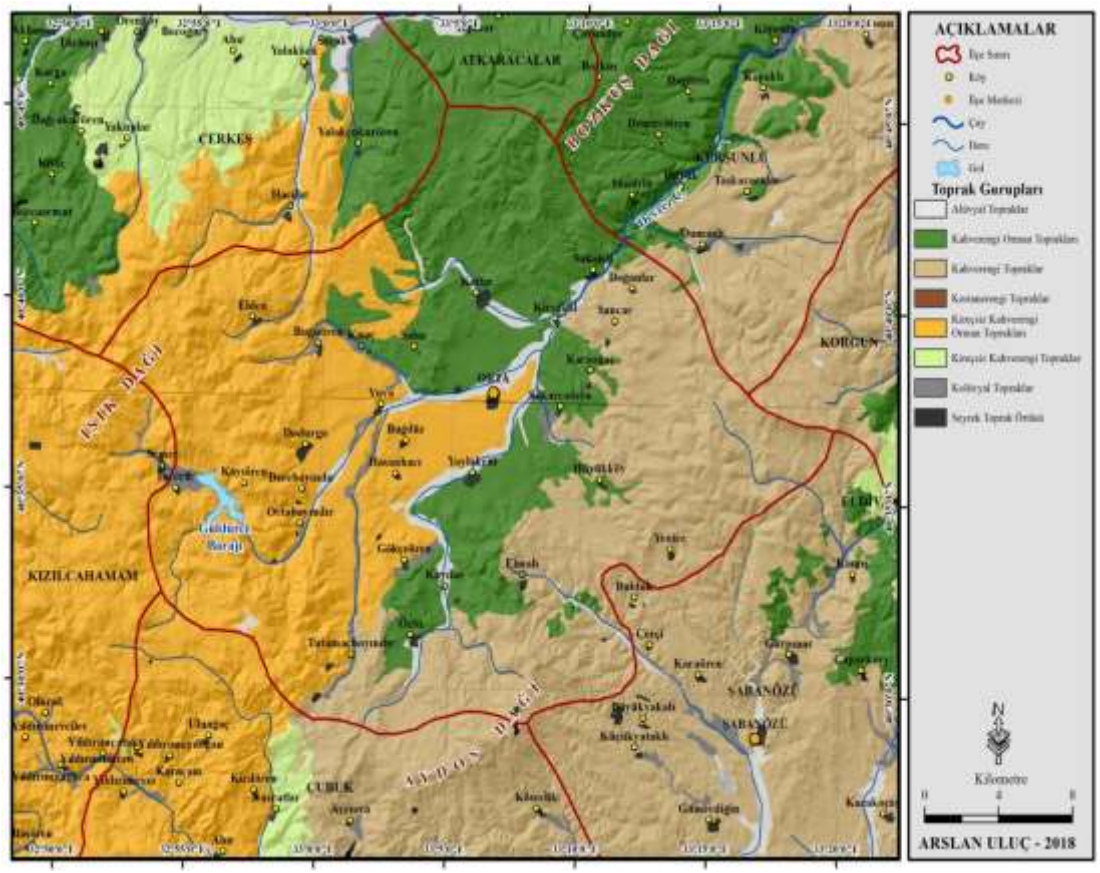
3.1.6. Toprak Özellikleri ve Suç

Toprak yeryüzünü kaplayan, kayaların ve taşların ayrışması sonucu oluşan ve içinde çeşitli organik ve inorganik maddeler bulunduran ince bir örtüdür. Kalınlığı 20-30

cm'den başlara, 3-4 metreye kadar ulaşabilmektedir. Genelde katmanlı yapıdadır ve bu katmanlar A_o, A, B ve C katmanları olarak adlandırılmaktadır. Bu katmanların hepsine sahip olan topraklar olgun topraklar olarak adlandırılmaktadır (Gökmen, 2007).

Genel olarak bölge toprakları üç ana grupta incelenmektedir. Bunlar: Zonal Topraklar, Azonal Topraklar ve İntrazonal Topraklardır.

Harita 3.6: Orta ilçesi ve kırsalı toprak haritası

*Azonal topraklar (*Gökmen 2007*);* Alüvyal topraklar ve kolüvyal topraklar olarak iki gruba ayrılmaktadır. Alüvyal topraklar*;* akarsu vadi tabanları ile çanaklarda birikmiş alüvyonlar üzerine oluşmuştur. Büyüklüklerine göre çakıl, kum, mil ve kilden oluşmaktadır. Akarsuların çapraz tabakalar halinde yataklarına ve göl tabanlarına yığdığı malzemeler geçirimlidir. Çankırı il ve ilçelerinin bulunduğu bölge incelendiğinde Kızılırmak vadi tabanı, Acı Çayı vadi tabanı boyunca bu toprak türüne rastlanılmaktadır. Orta Havzası, Eldivan Ovası, Çerkeş, Kurşunlu, Atkaracalar

ve Ilgaz depresyon tabanlarında alüvyal topraklar önemli yer tutmaktadır. Kolüvyal topraklar; taşınmış topraklardır. Taşınmasında alüvyal topraklar gibi akarsular etkili değildir. Yağmur damlalarının sıçraması ve su süpürmesi olarak adlandırılan denüdasyon ile yerçekimine bağlı olarak yamaçlardan aşındırılan materyalin etekte biriktirilmesi ile oluşurlar. Tarımsal verimi düşük topraklar olduğu için üzerinde daha çok bağcılık yapılmaktadır (Gökmen, 2007: 126).

Zonal topraklar; grubunda bulunan ve genelde 1200-2200 m yükseltide ve yıllık ortalama 600-800 mm civarında yağış alan yerlede yetişen Kahverengi Orman Toprakları, Orta ilçesi çevresinde Kahverengi Step topraklarının kuzeyinde yer tutmaktadır. Köroğlu Dağları ile bu dağlık yüksek aşınım platoları ile Çerkeş ilçesi kuzeyi ile Bayramören ilçesinde geniş yer tutmaktadır. Bölge step alanlarında görülen bir diğer zonal toprak grubu Kahverengi Step Toprakları, yıllık ortalama yağışın 400 mm civarı ve altında olan bölgelerde görülen yerli toprak tipidir. Üst tabakada yıkanan kireçlerin toprağın hemen altında birikmesi nedeniyle kireçlidir. Bölgede Devrez Oluğu yanında, 1200 metrelere kadar yükselen alanlarda görülmektedir. Orta ilçesi civarında 1000m'den daha yüksek alanlarda kurakçıl orman örtüsünün altında görülen Kestane Renkli Topraklar, Orta ilçesi ve civarına bakıldığında Uluçay Oluğu'nun güneydoğusundan başlayıp Ilgaz Dağları'nın Uluçay ve Devrez oluğuna doğru bakan alt yamaçlarında, Kurşunlu, Atkaracalar ve Ilgaz ilçelerinin kuzey, Bayramören ilçesinin güney kesimlerinde rastlanmaktadır. Orta derecede tarımsal verime sahip olan bu topraklar genellikle uzun boylu stepler ve meşe ormanlarıyla kaplıdır. Çerkeş ve Orta ilçelerinin güneybatısındaki yüksek dağlık sahada geniş bir alanda Kireçsiz Kahverengi Orman toprakları görülmektedir. Bu topraklar önemli ölçüde organik madde barındırmaktadır. Bu nedenle $A_{\circ}$ Humus tabakası kesin çizgilerle belirlenebilmektedir.

Granüllü yapıda oldukları için toprak alt katlarına doğru kil birikimi söz konusudur. Orta ilçesi ve civarında zonal toprak çeşitlerinden Kireçsiz Kahverengi Topraklar ve Kırmızımsı Kestane Rengi Topraklar da görülmektedir. Bu topraklar karasal ve yarı kurak iklim alanlarında oluşmaktadırlar. Kuraklığın ve zayıf bitki örtüsünün göstergesidir (Gökmen, 2007).

İntrazonal topraklar; ana kaya, eğim, bakı ve drenaj şartlarının oluşumunda önemli etkilerinin olduğu topraklardır. Orta ilçesi ve çevresinde (Çankırı platolarında) rastlanılmaktadır. Yüzeye çıktığında ağır bünyeli (killi) olan topraklar görülmektedir.

Fotoğraf 3.5: Yapraklı ilçesi-Yamaçbaşı köyü çevresindeki intrazonal topraklar

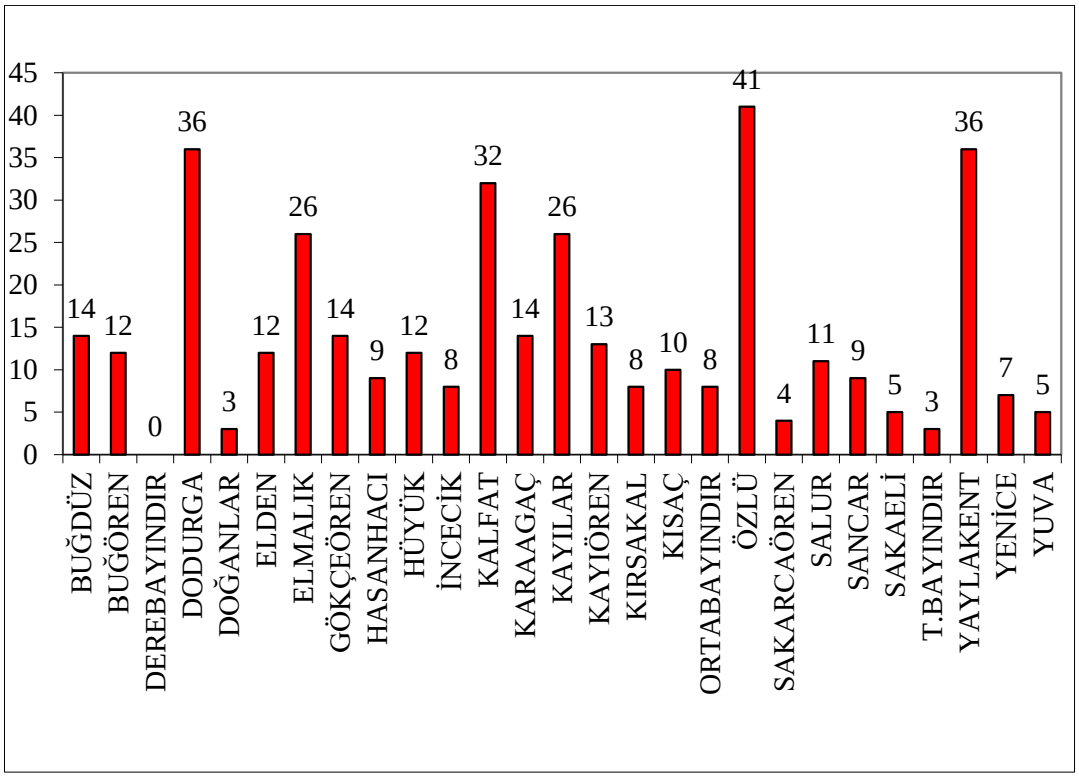
Kaynak: Gökmen, 2007.

Ağırlıklı olarak çıplak dağlar ve platolarla kaplı olan bu topraklar şiddetli erozyon tehdidi altındadır. Bu yüzden tarım yapılamayan araziler otlak olarak kullanılmaktadır. Engebeli ve eğimli arazilerde ise sekileme yöntemiyle şeritsel tarım yapılabilmektedir (www.cankiri.bel.tr, Erişim Tarihi: 20.04.2018).

Orta ilçe ve kırsalında tarıma elverişli arazilerin az olması nedeniyle bölgede arazi anlaşmazlıkları sıklıkla yaşanmaktadır. Çoğunlukla bölgeden göç etmiş kişilerin, özellikle miras yoluyla kazandıkları tarım arazilerini akrabaları veya üçüncü şahıslarla anlaşarak kiracılık, yarıcılık veya ortakçılık şeklinde işletmek istemesi sonucu anlaşmazlıklar yaşanmaktadır. Yaşanan arazi anlaşmazlıklarının uzun sürmesi veya çözümsüzlük durumlarında bölgede çeşitli suçlarda artışa neden olduğu tespit edilmiştir. Bölgenin suç istatistikleri incelendiğinde Türkiye ile paralellik göstererek arazi anlaşmazlıklarına bağlı olarak meydana gelen suç türleri içerisinde büyük oranda "kasten yaralama" ve "tehdit" suçlarının yüksek olduğu görülmektedir.

Tarımsal gelirin yüksek olduğu tarım arazilerinde arazi anlaşmazlığına bağlı suç oranı daha da artmaktadır. Bu bağlamda araştırma bölgesi olan Orta ilçesi kırsalından Yaylakent beldesi, Özlü, Dodurga, Elmalık ve Kalfat köylerinde diğer yerleşimlere göre daha iyi tarım arazilerinin bulunmasından ve sosyal yaşantının daha yüksek olmasından dolayı suç oranlarının daha yüksek olduğu görülmektedir (Şekil 3.6).

Şekil 3.12: Orta ilçesi asayiş olaylarının belde ve köylere göre dağılımı

Kaynak: Orta İlçe Jandarma Komutanlığı, 2017.

3.2. Orta İlçesinde Beşeri Coğrafya-Suç İlişkileri

3.2.1. Ekonomik Yapı ve Suç

3.2.1.1. Tarımsal Yapı ve Suç

Orta ilçesi arazisi büyük bir çoğunlukla step (kıraç-bozkır) özelliktedir. Ormanlık alanlar veya koruluklar Kalfat, Kayıören, İncecik, Bayındır, Elden ve Elmalık bölgelerinde yer almaktadır. Ekilebilen alan çok az olup mera yönünden oldukça iyi durumdadır. Toplam yüzölçümü 513 km² , 54.300 ha. alanın 19.844 ha. tarım alanı,

3.3217 ha. orman ve fundalık, 23.489 ha. çayır ve mera, 7.750 ha. tarla dışı arazi Tablo 3.8'de gösterilmektedir.

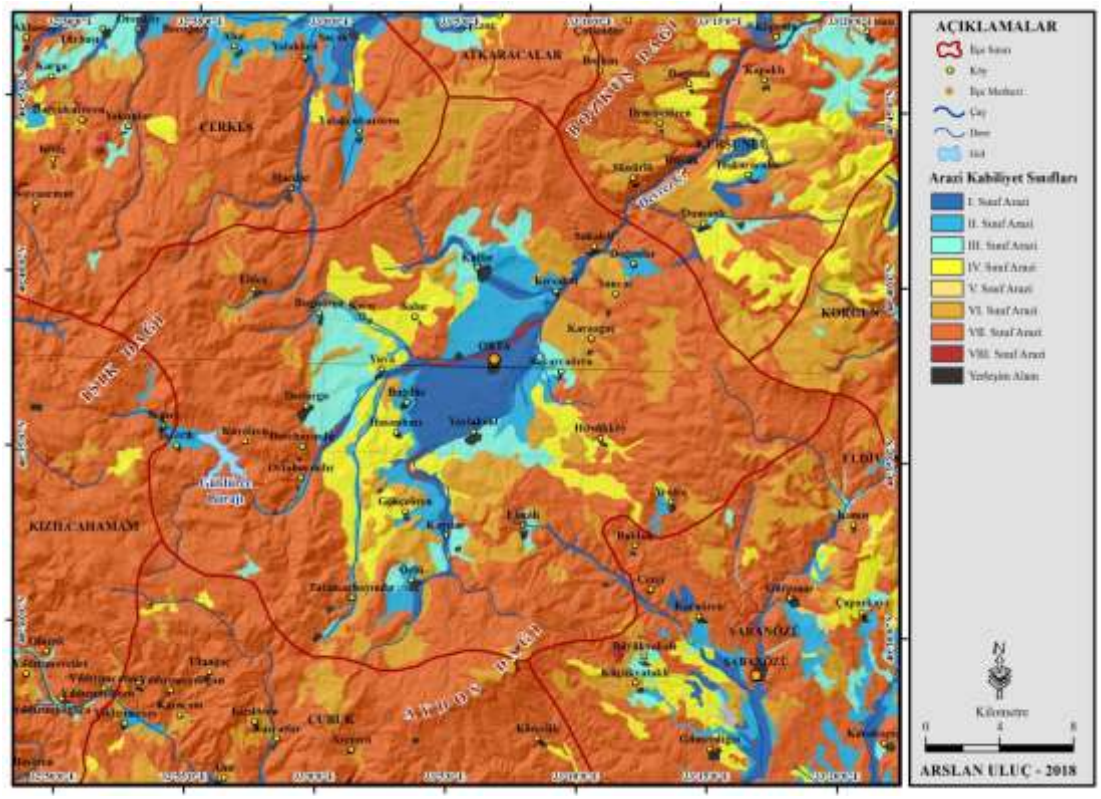
Tablo 3.8: Orta ilçesi arazi kullanım sınıfları

ALAN	YÜZÖLÇÜMÜ	TARIM ALANI		ORMAN VE FUN.		ÇAYIR VE MER'A		TAR.DIŞI ARAZİ	
		Miktarı	ORANI	Miktar	ORANI	Miktar	ORANI	Miktar	ORANI
	(Ha)	(Ha)	(%)	(Ha)	(%)	(Ha)	(%)	(Ha)	(%)
Toplam	51.300	18.775	36,6	3.027	5,9	22.162	43,2	7.336	14,3

Kaynak: Orta İlçe Tarım Müdürlüğü, 2016

Orta ilçesi ve kırsalının arazi kullanım kabiliyeti açısından incelendiğinde Harita 3.7'de görüldüğü üzere bölgedeki arazilerin çoğunlukla tarıma elverişli olmayan VI-VIII. sınıf arazilerden oluştuğu görülmektedir. Bu durum bölgede tarımı sınırlayan faktörlerin başında gelmektedir.

Harita 3.7: Orta ilçesi ve kırsalının arazi kullanım kabiliyeti haritası

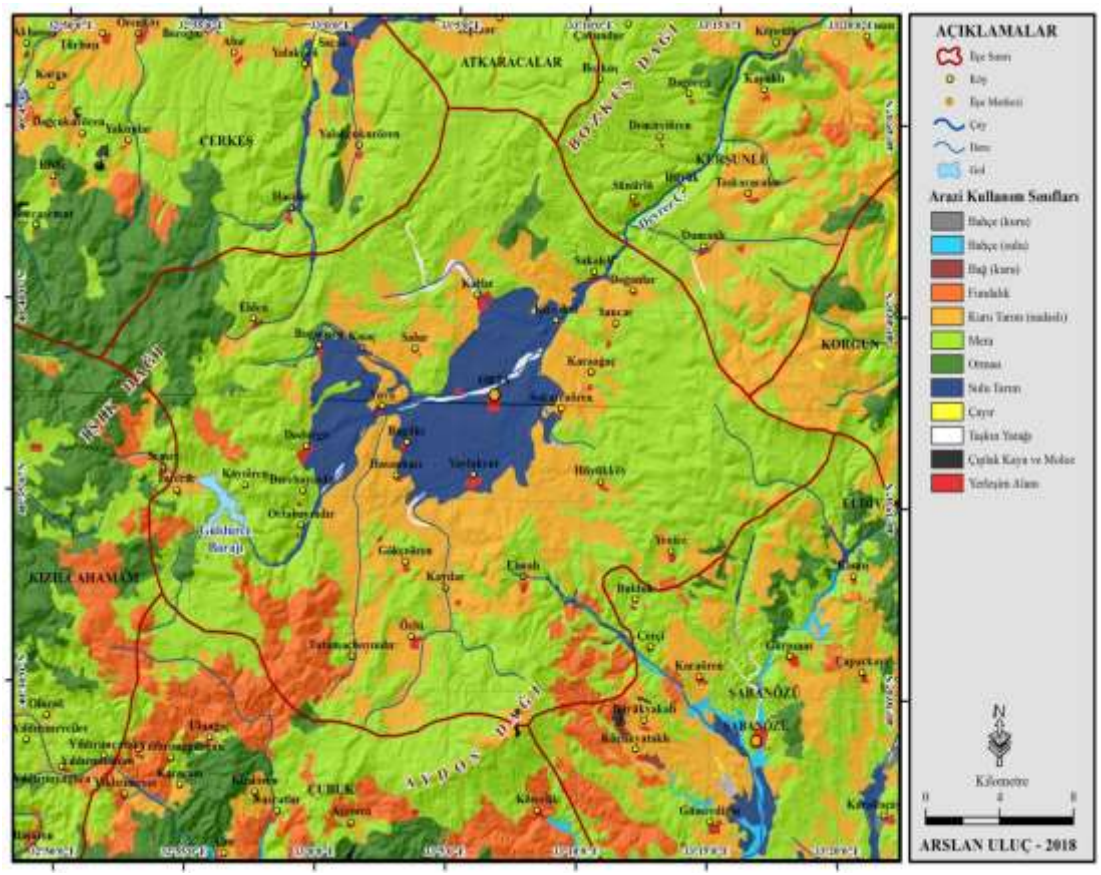

Harita 3.7 incelendiğinde Orta ilçesi ve kırsalındaki arazilerin ağırlıklı olarak VII.sınıf araziye sahip olduğu görülmektedir. yedinci sınıf araziler, çok meyilli, erozyona fazla uğramış, taşlı ve arızalı olup, yüzlek, kuru, ataklık veya diğer bazı elverişsiz toprakları ihtiva eder. Çok fazla ihtimam gösterilmek şartıyla çayır veya orman olarak kullanılabilir. Üzerindeki bitki örtüsü azalırsa erozyon çok şiddetlenir. Bölgede yaygın olan bir diğer arazi sınıfı VI.sınıf arazilerdir. Bu arazilerde ormanlık veya çayır olarak kullanılmada dahi orta derecede tedbir alınmasını gerektiren arazilerdir. Fazla meyillidirler ve şiddetli erozyona maruz kalırlar. Yüzlektir, ıslak veya çok kurudur. Kültivasyona[6] müsait olmayan arazilerdir. Bölgede Orta ilçe merkezi ve kırsalındaki I. ve II.sınıf araziler, alışılmış ziraat metotlarının uygulanabildiği düz veya düze yakın, derin, verimli ve kolayca işlenebilen toprakları ihtiva etmektedirler. Bu sınıf arazilerde toprak iyi direjana sahiptirler. Çapa bitkileri ve diğer entansif bitkilerin yetişrilmesine uygundurlar (Toprak ve arazi sınıflaması standartları teknik talimatı, 20).

[6] Bir organizmanın bir kültür ortamında/besi yerinde yetiştirilmesi, kültürü (http://tr.instela.com, Erişim Tarihi: 07.02.2019); Toprağı işleme (www.seslisozluk.net, Erişim Tarihi: 07.02.2019).

Dolayısıyla bölge, arazi olarak tarıma çok elverişli durumda değildir. Bölge halkının tek geçim kaynağının tarım olması ve tarım faaliyetlerinin belirli bölgede kısıtlı olarak yapılabilmesi nedeniyle yetersiz toprak sahipliği, arazilerin etkin ulaşım ve sulama ağından yoksun olması, tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olması, su kaynaklarının yetersizliği gibi sorunlar görülmektedir. Tüm bu sorunlar Orta ilçesi ve kırsalında yaşayan ve imkânları az olan kişilerin arazi ve su anlaşmazlığı nedeniyle çeşitli suçlar işlemelerine neden olmaktadır.

Harita 3.8: Orta ilçesi ve kırsalının çevresi arazi kullanım sınıfları

Orta ilçesi kırsal alanlarında tek geçim kaynağının tarım-hayvancılık olması bölge kırsalında suçların ağırlıklı olarak ekonomik nedenlerden kaynaklı olarak işlenmesine neden olmuştur. Daha çok arazi ve su paylaşımı, mera kullanımı ve aileler arası anlaşmazlıklar nedeniyle (kız kaçırma, aileye hakaret gibi) yaşanan suçlar yoğun olarak görülmektedir. İlçe merkezi ve Yaylakent beldesi ise bölgede daha fazla gelişim göstererek kısmen de olsa kentsel özelliklere sahip olmaları nedeniyle özellikle genç nüfusun daha iyi yaşam imkânlarına sahip olmak için göç

etmeleri nedeniyle bu yerleşimlerde suç türlerinde farklılaşmalar olmaktadır. İlçe merkezi ve beldenin ulaşım güzergâhında olması, tarım-hayvancılığa ilave ticari faaliyetlerde çeşitliliğin olması yerleşmelerde daha çok mala karşı işlenen suçlarda artışa neden olmuştur.

3.2.1.1.1.Ekili Alanlar

Devrez Çayı vadisinde bulunan az miktardaki düzlükler hariç tutulursa, kayalık arazilerin çoğunluğu, uzun kış, kısa yaz dönemi, erken donlar, yükselti, arazinin miras yoluyla bölünmüşlüğü tarım yapmak için engeldir. İklimin biraz daha ılık olduğu ve sulama yapılan yerlerde sebze ve meyve üretimi gerçekleşse de sadece aile ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde olup pazar değeri yoktur. Tablo 3.9'da tarım alanlarının kullanım değerleri gösterilmektedir.

Tablo 3.9: Orta ilçesi ve kırsalında ekilen ürün grupları ve kapladığı alanlar (2016)

Kullanım şekli	Alan (h.a)
Tahıllar	4.446
Baklagiller	80
Yağlı Tohumlar	18
Yumrulu Bitkiler	6
Yem Bitkileri	1.180
Nadas	4.050
Meyve Alanları	120
Sebze Alanları	48
Tarıma Elverişli Olup Kullanılmayan	9.896
Toplam	**19.844**

Kaynak: Orta İlçe Tarım Müdürlüğü, 2016.

Orta ilçesi ve kırsalı, tarla bitkileri üretimi bakımından değerlendirildiğinde tahıllar, yumru bitkileri ve yem bitkilerinin üretim miktarları bakımından Çankırı'da özel bir yere sahip olduğu ifade edilebilir. İlçe'nin bölge içerindeki durumuna bakıldığında ise tarla ürünlerinin payının düşük olduğu sadece tahıl ve yumru bitkilerin payının

diğer ürün gruplarına nazaran yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Bu anlamda İlçe'nin önde gelen geçim kaynağı tahıl üretimi olduğu ifade edilmektedir. Az miktarda da sebze üreticisi ürünlerini yol kenarlarında kurulan tezgahlarda pazarlamaktadır (İl Gıda Tarım Ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2016).

Tablo 3.10: Orta İlçesi ekilen tarım ürünleri (2016)

Ürünler	Ekilen Alan (Dekar)	Verim (Kg)	Üretim (Ton)
Buğday	36.500	280	10.220
Arpa	6.000	280	1.680
Dane	1.500	110	165
Nohut	800	140	112
Fasulye (Sulu)	63	155	9.765
Patates	55	220	121
Yonca (Yeşil Ot)	5.200	2.800	14.560
Kurunga (Yeşil Ot)	1.500	900	1.350
Toplam	**51.618**	**4.885**	**37.973**

Kaynak: Orta İlçe Tarım Müdürlüğü, 2016.

Ekili alanlar ürün bazında ele alındığında, gerek ekilen alan, gerekse miktar bakımından ilk sırada tahıllar gurubunda buğdayın yer aldığı görülmektedir. Ancak İlçe'de sadece tahıl gurubunda buğday değil arpa da yetiştirilmektedir ve verimi oldukça yüksektir. Aynı şekilde İlçe'de baklagiller gurubunda fiğ dane ekilen alan bakımından ilk sırada yer alırken, üretim alanında ilk sırayı fasulye(sulu) almaktadır. Benzer şekilde İlçe'de, ekilen alan miktarı yüksek olmayıp ve verim miktarları yüksek olan aspir ve patates de yetiştirilen ürünler durumundadır. İlçe'de yem bitkileri yonca, korunga ve fiğ yetiştirilmekte ve istenilen düzeyde verim alınabildiği söylenilebilir. Orta'da en fazla verim alınan ürün tahıllar grubunda arpadır. Diğer verimli ürünler ise sırasıyla patates, buğday ve fasulye olduğu söylenilebilir.

Tıpkı sebze ürünleri gibi meyve çeşitliliği de çok fazla olmayan İlçe'de, üretim değeri bakımından vişne, armut ve elma öne çıkmaktadır. Ürünlerden vişne bölge ortalamasının yaklaşık yarısını karşılayabilmektedir.

Tablo 3.11: Orta ilçesi 2016 yılı üretilen meyveler

MEYVELER	Kapladığı alan dekar	Toplu meyveli ağaç sayısı	Toplu meyvesiz ağaç sayısı	Dağınık meyveli ağaç sayısı	Dağınık meyvesiz ağaç sayısı	Ağaç başına verim	Üretim ton
Armut	305	4950	850	785	670	16,24	125,998
Elma (golden)	11		630				
Elma (amasya)	9		575				
Elma (grannysmth)	19		1151				
Elam (diğer)	242	4400	740	780	2220	15,74	109
Elma toplam	281	4.400	3.096	780	2.220		109
Erik				400	210	6,30	4
Vişne	615	10.065	1935	400	70	15,09	209,206

Kaynak: Orta İlçe Tarım Müdürlüğü, 2016.

Tablo 3.12: Orta ilçesi toplu meyve alanı ve ağaç sayısı

Toplu Meyve Alanı (Dekar)			**Ağaç Sayısı (Adet)**		
TOPLAM (Sulanan+Sulanmayan)	Sulanan	Sulanmayan	Toplam ağaç sayısı adet	Meyve veren ağaç sayısı adet	Meyve vermeyen ağaç sayısı adet
1.202	0	1202	31.371	21.780	9.591

Kaynak: Orta İlçe Tarım Müdürlüğü, 2016.

Bölgede tarımsal faaliyetler arttıkça suçlarda da artış gözlenmektedir. İnsan hareketliliği ve bölgedeki ekim-dikim faaliyetleri menfaat ilişkilerini etkilemekte ve suç oranlarında artışa neden olmaktadır. Bölgede yapılan gözlemlerde çiftçilerin tarımsal konularda bilinçsiz oldukları gözlenmiştir. Geleneksel yöntemlerle ve ekonomik değeri az olan tarımsal ürünlerin üretilmesi çiftçilerin gelirinin az olmasına neden olmaktadır.

3.2.1.2. Hayvancılık Faaliyetleri ve Suç

Hayvancılık faaliyeti hemen hemen tüm kırsal yerleşmelerde görülmektedir (Taş, 2016: 128). Râkımı yüksek olan Orta ilçesi de, diğer bölgelere göre daha soğuk olduğu için tarımdan ziyade hayvancılık ile uğraşmaktadır. Hem büyükbaş hem de küçükbaş hayvancılık açısından bölgede önemli yere sahip olan Orta ilçesi, özellikle yerli sığır ve koyun varlığı bakımından iyi bir potansiyele sahiptir (Zeyrek, 2013). Tablo 3.13'de Orta ilçesinde 2016 yılına ait hayvanların sayıları gösterilmektedir.

Tablo 3.13: Orta ilçesi hayvan varlığı

Büyükbaş hayvan türü	**Sayısı**
Sığır	19.284
Manda	236
Küçükbaş hayvan türü	**Sayısı**
Koyun	8.803
Keçi	312
Kanatlı	17.813
Arılıkovan	2.900

Kaynak: Çankırı İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2016.

Çankırı ili çalışma raporuna (2016) göre; toplam büyükbaş hayvan sayısı 19.520, toplam küçükbaş hayvan sayısı 9.115'tir. Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılığın yanı sıra Orta ilçesinde ticari amaçlarla olmasa da köylerde kanatlı hayvan varlığı bulunmaktadır. Ekonomik olarak değer taşımayan bu hayvan varlığı et ve yumurta tavukçuluğu, hindi, ördek ve kaz olarak görülmektedir.

Bölgede önemli bir diğer hayvancılık faaliyeti ise arıcılıktır. 2016 verilerine göre Orta ilçesi, Çankırı ilinin sahip olduğu toplam arı kovanının %8,5'ine sahiptir.

Orta'nın yıllara göre hayvansal ürün üretimleri değerlendirildiğinde yumurta ve bal üretiminde artış olduğu ancak bu artışın il bazında ve bölge düzeyinde önemli düzeyde olmadığı görülmektedir. Büyükbaş ve küçükbaş deri üretiminde ise dalgalı bir seyir olduğu görülmektedir.

Bölgede tarım faaliyetleri gibi hayvancılık faaliyetlerinin de ekonomik getirisi düşük olmaktadır. Hayvancılığa bağlı sanayileşmenin gerçekleşmemesi özellikle bölge kırsalının gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir. Tarım ile beraber hayvancılık faaliyetlerinde de planlı ve programlı kalkınma hedefleri uygulanırsa Orta ilçesi kırsalında işlenen suçlarda azalma olacaktır.

3.2.3.3.Sanayi ve Suç

Sanayi yatırımları incelendiğinde iki unsur dikkati çekmektedir: Hammaddeye ve pazara yakınlık. Her iki unsurda sanayi faaliyetlerinin bir coğrafyadaki dağılışı üzerinde önemli etkiye sahiptir (Taş, 2013: 87).

Orta ilçesi ve yakın çevresinde yürütülen sanayi faaliyetleri incelendiğinde bölgede yer altı zenginliklerinin bulunmaması ve günümüze kadar ulaşım alt yapısının gelişmemiş olmaması nedeniyle bu alanda yatırımın yapılmadığı görülmektedir. Ancak 2016 yılı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık; Çankırı'nın Orta ilçesinde 972 bin 500 metrekarelik alanda, "Çankırı Orta Organize Sanayi Bölgesi (OSB)" kurulduğunu ve tüzel kişilik kazanan OSB'nin kurucu ortaklarını Çankırı Valiliği İl Özel İdaresi yüzde 34, Orta Belediyesi yüzde 60 ve Çankırı Ticaret ve Sanayi Odası ise yüzde 6 ile oluşturduğunu ifade etmiştir. Ayrıca, karma OSB'nin faaliyete geçmesiyle yaklaşık 3 bin kişiye iş imkânı sağlanabileceğini vurgulamıştır. (www.orta.bel.tr). Yapılacak olan OSB, hiç şüphe yok ki bölgenin ekonomik yönden kalkınmasına büyük katkılarda bulunacaktır. Bölgenin sosyo-ekonomik gelişimini hızlandıracağı gibi, istihdam olanaklarının artması nedeniyle gelir eşitsizliğini de önemli ölçüde azaltacaktır.

Suçun ekonomik nedenleri incelendiğinde yazında ilk olarak karşımıza çıkan değişken gelir düzeyidir. Genelde suç oranını açıklamada kullanılan bu iki değişkeni Fleiser "*Düşük gelirin suç aktivitesinde bulunma eğilimini yükselttiğine inanmayı sağlayan temel teorik neden, yakalanmanın olası alternatif maliyetinin düşük olmasıdır. Çünkü düşük gelirli kişiler kendi yasal yaşam boyu kazançlarını az bulmakta ve suç aktivitesinde bulunmaları hâlinde karşılaşabilecekleri muhtemel kayıplarının nisbî olarak çok düşük olacağını öngörmektedir. Dahası, eğer yaşam*

boyu kazanç düşükse, suç aktivitesinde harcanan veya hapiste geçen sürenin alternatif maliyeti de çok düşük olacaktır." Yani kişinin gelir düzeyi arttıkça suç işleme noktasında daha çekimser olacaktır çünkü yakalanması durumunda kaybedeceği gelirden dolayı katlanacağı maliyet, elde edeceği faydadan daha yüksek olacaktır (Çakmak, 2015: 67).

3.2.3.4. Ulaşım ve Suç

Ulaşım altyapıları, bir bölgenin yaşanabilirlik kriterinin belirlenmesinde önemli bir role sahiptir. Özellikle cazibe merkezi olması bakımından kaliteli ve kapsamlı ulaşım altyapılarının oluşturulması, ekonomik büyümeyi büyük ölçüde etkilemekte, gelir eşitsizliğini azaltarak yoksulluğun önlenmesine katkıda bulunmaktadır. Dolayısıyla az gelişmiş toplumlarda ekonomik faaliyetleri geliştirebilmek ve temel hizmetlere ulaşımı kolaylaştırmak amacıyla kaliteli ve yeterli ulaşım ağının kurulması gerekmektedir (Gül, 2014: 151).

Orta ilçesi ve kırsalının ulaşım ağı incelendiğinde tek ulaşım ağının karayolu olduğu görülmektedir. Ankara iline Şabanözü karayoluyla sağlanan ulaşım çevre il ve ilçelere Çerkeş, Atkaracalar ve Kurşunlu karayolları ile sağlanmaktadır. Bölgede pek çok kırsal yerleşime asfalt yol yapım çalışmaları halen devam etmektedir. Bölgenin tek ulaşım yolu karayolu olması dolayısıyla ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi ve istihdam olanaklarının artırılabilmesi için alternatif ulaşım ağının oluşturulması gerekmektedir.

3.3. Sosyo-Kültürel Özellikler İle Suç İlişkisi

Nüfus (İng. ve Fr. population, Alm. bevölkerung), dünya, kıta, ülke, bölge, idarî ünite (il, ilçe, bucak gibi) veya bir yerleşme (köy, kasaba, şehir) gibi sınırları kesin olarak belirlenmiş bir alanda, belli bir zaman diliminde yaşayan insanların sayısı olarak tanımlanmakla birlikte, belli bir bölgede, belirli bir anda yaşayan bireylerin oluşturduğu toplam sayı olarak da ifade edilmektedir.

Dünyada bir yandan doğumlar ve ölümler yaşanırken diğer yandan ise göçler yaşanmaktadır. Yaşanılan bu durumlar neticesinde nüfusun miktarı ve niteliklerinin dağılışında değişiklikler ortaya çıkmaktadır. Bu anlamda ifade edilebilir ki nüfus, her an değişen, oldukça dinamik bir yapıya sahip bir beşeri coğrafya unsurudur. (Özgür, 2011).

Ayrıca değişik dağılış özellikleri gösteren nüfusun, yeryüzünün belirli alanlarında artması, belirli alanlarında ise azalması üzerinde doğal çevre faktörlerinin etkisi bulunmaktadır. Ancak günümüzde teknolojik gelişmelerin yaşanması ile birlikte önceleri insanların yaşama imkânı bulamadığı alanların dahi yerleşik hâle gelmesinden dolayı, doğal çevre faktörlerinin insan yaşamı ve faaliyetlerine etkinliği azaldığı ifade edilebilir (Taş, 2013).

Toplumu oluşturan bireylere yönelik bir takım özelliklerin bilinmesi toplumun ve insan davranışlarının anlaşılması ve düzenlenmesi yönünden yararlı ve önemlidir. Doğum, ölüm, göç gibi olaylarla zaman içinde toplumda ne yönde değişimlerin yaşanacağının bilinmesi oldukça önemlidir. Çünkü nüfus bilgileri, toplumun mevcut kompozisyonunun incelenmesi, gelecekteki muhtemel sorunların önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınması amacıyla yürütülecek çalışmalarda temel verileri sunmaktadır (www.sabah.com.tr, Erişim Tarihi: 01.05.2018).

Bu bağlamda Orta ilçesi nüfus özellikleri incelendiğinde 2018 yılı TÜİK verilerine göre İlçe nüfusu 14.202 kişidir. Nüfusun Orta ilçe merkezi ve kırsalına göre dağılımı Tablo 3.14'de gösterilmektedir.

Tablo 3.14: Orta ilçesi merkez ve kırsalında nüfus dağılımı

KÖY ADI	İLÇE	BUCAK ADI	NÜFUS
Yaylakent	Orta	Merkez	3606
Merkez	Orta	Merkez	3311
Kalfat	Orta	Merkez	1314
Dodurga	Orta	Merkez	883
Özlü	Orta	Merkez	680
Elmalık	Orta	Merkez	574
Sakaeli	Orta	Merkez	432
Buğurören	Orta	Merkez	415
Yenice	Orta	Merkez	342
Asanacı	Orta	Merkez	253
Kayıören	Orta	Merkez	248
Elden	Orta	Merkez	232
İncecik	Orta	Merkez	226
Gökçeören	Orta	Merkez	210
Büğdüz	Orta	Merkez	179
Tutmaçayındır	Orta	Merkez	168
Kırsakal	Orta	Merkez	163
Salur	Orta	Merkez	127
Karaağaç	Orta	Merkez	115
Sakarcaören	Orta	Merkez	112
Yuva	Orta	Merkez	106
Sancar	Orta	Merkez	102
Hüyükköy	Orta	Merkez	97
Kısaç	Orta	Merkez	91
Ortabayındır	Orta	Merkez	83
Derebayındır	Orta	Merkez	77
Doğanlar	Orta	Merkez	56
		Toplam:	14.202

Kaynak: TÜİK, 2018.

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere Orta ilçesine bağlı Yaylakent, Kalfat, Dodurga gibi nüfus oranı yüksek kırsal yerleşimler, alüvyal toprakların bulunduğu akarsu yataklarında oluşmuştur. Bunun en önemli nedeni bu bölgelerde sulama

imkânlarının yüksek ve topraklarının verimli olması nedeniyle tarım faaliyetlerinin yürütülebilmesidir.

Orta ilçesinin nüfus eğilimine bakıldığında ise 1980 yılına kadar nüfusun azalma eğilimine girdiği, 1990'lı yıllarda durağan seyrederek 2000 yılından itibaren ciddi anlamda düşüş eğilimine girdiği görülmektedir. Bu, Orta ilçesinin uzun yıllardır göç verdiğini göstermektedir. Burada dikkat edilmesi gereken nokta Çankırı ili nüfus eğiliminin Orta ilçesine benzer şekilde düşüşe geçmesidir. Tablo 3.15'de 1965-2017 yılları arasında Orta, Çankırı ve Türkiye nüfusunda yaşanan değişimler gösterilmektedir.

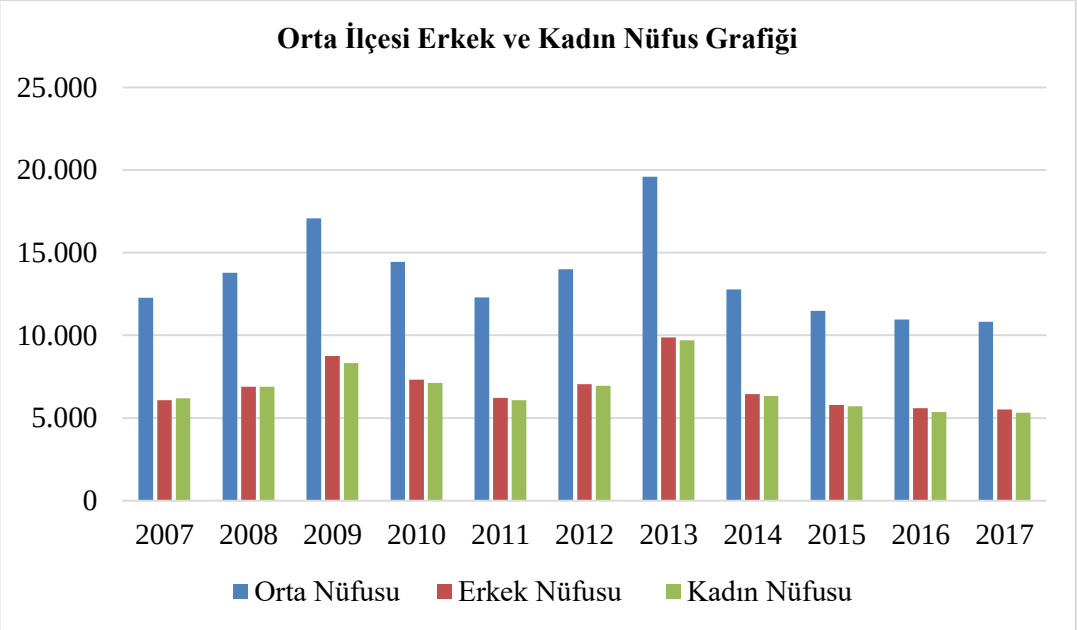
Tablo 3.15: 1965-2017 yılları arası Orta, Çankırı ve Türkiye nüfus değişimleri

NÜFUS SAYIMI	ORTA İLÇESİ	ÇANKIRI İLİ	TÜRKİYE
1965	23.341	250.706	31.391.421
1970	24.491	261.367	35.605.176
1975	23.333	265.468	40.347.719
1980	21.508	258.436	44.736.957
1985	21.338	263.964	50.664.458
1990	26.457	279.129	56.473.035
2000	26.206	270.355	67.803.927
2011	12.304	177.211	74.724.269
2017	10.832	186.074	80.810.525

Kaynak: TÜİK, 2018.

Tablo 3.15 incelendiğinde Orta ilçesindeki nüfus değişimlerinin Çankırı ili ortalamasıyla aynı oranda azalma eğilimi de gösterdiği ifade edilebilir. Bununla birlikte bölge nüfusunda yaşanan değişimler, kadın/erkek nüfus oranına göre incelendiğinde Şekil 3.13'de görüldüğü üzere dengeli seyretmektedir.

Şekil 3.13: Orta ilçesi 2007-2017 yılları erkek ve kadın nüfus grafiği

Kaynak: TÜİK, 2018.

Şekil 3.13'de Orta ilçesinin 2007- 2017 yılları arasında toplam nüfus içerisinde yer alan erkek ve kadın nüfus bilgileri gösterilmektedir. Yıllar itibariyle Orta ilçesi nüfusu değerlendirildiğinde nüfusun en çok 2013 yılında 19.588'e yükseldiği, 2013 yılından sonra ise her yıl aynı oranda düşüşlerin olduğu gözlenmektedir. 2013 yılından sonra 2017 yılında Orta ilçesi toplam nüfusu 14.202'dir. Yüzde olarak bakıldığında ise %51,06 erkek, %49,04 kadındır. Ayrıca yıllar itibariyle toplam nüfusları karşılaştırıldığında sürekli bir artışın olduğu görülmektedir.

Nüfus miktarı, yaş, cinsiyet dağılımı, eğitim durumu gibi özellikler bir yerde yaşayan insanların yani nüfusun demografik özellikleri olarak kabul edilmektedir. Demografik özellikler bir bölgenin sosyo-kültürel durumu hakkında bilgi vermenin yanı sıra suç ve suçluluk üzerine de önemli ipuçları sunmaktadır (Güreşçi, 2012).

Nüfus ve suç arasındaki ilişkiye yönelik birçok çalışma yapılmıştır. Suç coğrafyası kavramının doğmasına neden olan ilk çalışmalarda zaten suç ile demografik özellikler arasındaki ilişki incelenmektedir. Yapılan araştırmalar, nüfus yoğunluğu, artış hızı, yaş, cinsiyet, eğitim durumu ile suçlar arasında ilişki bulunduğunu göstermektedir (Karakaş, 2004; Akça, 2014: 70).

Kırsal alanlarda yaşam tarzının halk grupları niteliğinde oluşu, duygu, tavır ve davranış itibariyle bireylerin birbirine benzer olması, hemen hemen tek bir iktisâdi faaliyet dalının egemen oluşu, topluluktaki işbölümünün basit nitelik taşıması, sosyal farklılaşmanın hemen hemen yok denecek seviyede kalmasına neden olmaktadır. Sosyal farklılaşmanın sınırlı oluşu, kırsal alanlarda tabakalaşma sisteminin de sabit olmasına neden olmaktadır.

Bölgede eğitim imkânlarının yetersizliği, ekonomik yetersizlikler, tarımın geri bir teknoloji ile yapılması gibi nedenlerle sosyal tabakalaşmada "statü" kriterinin ön plana çıkmasına neden olmaktadır (Gezgin, 1997: 148-149). İş bu sebeple Orta ilçe ve kırsalında 1965 yılından itibaren nüfus durumuna bakıldığında, 2000 yılından itibaren sürekli düşüşe geçtiği görülmektedir. Çankırı ili ve Türkiye geneli ile karşılaştırmanın yapıldığı Tablo 3.16 incelendiğinde hem Orta ilçesinde hem de Çankırı ilinde nüfusun azaldığı görülmektedir.

Tablo 3.16: Yıllara göre nüfus dağılımları

Nüfus Sayımı	Orta İlçesi	Çankırı İli	Türkiye
1965	23.341	250.706	31.391.421
1970	24.491	261.367	35.605.176
1975	23.333	265.468	40.347.719
1980	21.508	258.436	44.736.957
1985	21.338	263.964	50.664.458
1990	26.457	279.129	56.473.035
2000	26.206	270.355	67.803.927
2011	12.304	177.211	74.724.269
2017	10.832	186.074	80.810.525

Kaynak: TÜİK, 2018.

TÜİK 2018 yılı verilerine göre İlçe merkez ve kırsalının nüfusları karşılaştırmalı olarak Tablo 3.17'de verilmiştir. Tablo 3.17'den anlaşılacağı üzere genel olarak Orta ilçe merkezi hariç kırsal alanların nüfuslarında azalma olmaktadır. Kırsal alandaki iş imkânlarının zayıf olması, eğitim-öğrenim imkânlarının daha iyi olması gibi

sebeplerden ötürü bölgede kırsal alanlardan İlçe merkezine doğru göç yaşandığı görülmektedir.

Tablo 3.17: Orta ilçe merkez ve köy nüfusları

Köy adı	2016 yılı nüfus sayısı	2017 yılı nüfus sayısı
Merkez	3.311	4.049
Yaylakent Beldesi	3.606	2.481
Kalfat	1.314	687
Dodurga	883	489
Özlü	680	486
Elmalık	574	427
Kayıören	248	237
Sakaeli	432	237
Elden	232	178
Buğurören	415	151
Hasanhacı	253	148
Yenice	342	125
Sakarcaören	112	105
İncecik	226	104
Gökçeören	210	98
Hüyükköy	97	98
Karaağaç	115	94
Yuva	106	82
Büğdüz	179	80
Kırsakal	163	75
Tutmaçbayındır	168	75
Kısaç	91	68
Sancar	102	63
Derebayındır	77	57
Ortabayındır	83	54
Salur	127	43
Doğanlar	56	41
Toplam	**14.202**	**10.832**

Kaynak: TÜİK, 2018.

Ancak daha önce Tablo 3.17' de verildiği gibi genel olarak Orta ilçe ve kırsalı ciddi oranda nüfus kaybı yaşamaktadır. Bu durum İlçe merkezine yaşanan göçün kalıcı olmadığını, bölge halkının daha çok başka bölgelere göç ettiğini göstermektedir. Türkiye'nin kanayan bir yarası olan köyden kente göçün yoğun olarak yaşandığı Orta

ilçe merkez ve kırsalında göçün temel nedeni gün geçtikçe ağırlaşan yaşam koşulları ve ekonomik sıkıntılar olarak gözlenmiştir. İşsizlik bölgede ciddi bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Kente göç edenlerin başında lise çağını doldurmuş gençler ile yeni evli çiftlerin olduğu görülmektedir. İş bulmak, meslek edinmek, yükseköğrenim alabilmek (üniversite okumak) göçün nedenlerinin başındadır. Ayrıca köydeki genç kızların daha özgür ve rahat yaşam için şehirde yaşayan ve çalışan erkeklerle evlenmek istemeleri veya eşlerini kente göçe zorlamaları da göçün hızını artıran nedenlerdendir. Sahada yapılan görüşmelerden Orta ilçesi ve kırsalından başta Ankara ve İstanbul olmak üzere büyük şehirlere doğru ve yurt dışına göç ettikleri tespit edilmiştir. Bölgede yaşanan bu nüfus hareketliliği tek yönlü değildir. Bölgeden kente göç etmiş olan kişi ve ailelerin büyük çoğunluğu köy ile olan sosyal ve ekonomik bağlarını sürdürmektedirler. Bu, köye doğru belirli dönemlerde geçici nüfus hareketliliğinin oluşmasına neden olmaktadır. Bu hareketliliğin oluşmasında etkili olan bireyler bağ-bahçe işlerinde ve ekin hasadında ailesine yardımcı olmak isteyenler, yaz tatilini köyde geçirmek isteyen gençler ve çocuklar ile bayram, düğün, ölüm gibi törensel nedenlerle bölgeye giden aileler olarak kategorize edilebilirler.

Kırsal alanlarda statü genel olarak "verilen statü" şeklindedir. Yani bireylerin ailelerinden kaynaklı doğuştan sahip oldukları bir statü bulunmaktadır. Kırsal alanlarda kentlerdeki gibi "kazanılan statü"ye pek rastlanmamaktadır. Kırsal alanlarda statü kazabilmek için köy yönetimine girilmesi gerekmektedir. Ülkemizde kırsal alanların yönetiminden "muhtar" sorumludur. İhtiyar heyeti ile birlikte çalışsa da muhtar, köyün kalkınmasından sorumludur ve faaliyetlerin yürütülmesinden devleti temsilen sorumludur. Dolayısıyla kırsal alanlarda, özellikle Orta ilçesi kırsalındaki gibi sosyal tabakalaşmanın az olduğu bölgelerde muhtarlık seçimleri büyük önem taşımaktadır. Çalışma sahasında yapılan gözlemlerde, siyasi güç olarak kabul edilen muhtarlık seçimlerine halk arasında büyük önem verildiği ve seçim dönemlerinde adaylar ve tarafları arasında yaşanan anlaşmazlık ve tartışmaların zaman içerisinde husumete dönüşerek bölgede suça neden olduğu tespit edilmiştir. Orta ilçesi kırsalında yaşanan suç olaylarında %59 gibi büyük oranla husumetin neden olarak çıkmasının temel sebebi sosyal tabakalaşma ile açıklanabilir.

2011 – 2015 yılları arasında Orta ilçesi köylerinde meydana gelen asayiş olayları incelendiğinde suçların en çok Dodurga (36), Elmalık(30), Kalfat (34), Özlü (41) Köylerinde ve Yaylakent (36) beldesinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu dört köyde meydana gelen olay sayısı toplam olay sayısının %42'sını oluşturmaktadır (Şekil 4.6). Olayların Yaylakent, Özlü, Dodurga, Elmalık ve Kalfat beldelerinde yoğunlaşma sebebinin nüfusta yaşanan hareketlilik olduğu söylenebilir. Daha evvel ifade edildiği gibi kış aylarında büyük şehirlerde yaşayan vatandaşların yaz aylarında arazi ekimi, ekin hasadı, izinlerini geçirmek v.b. amaçlarla) İlçe'ye geldikleri esnada yaşanan arazi ve miras anlaşmazlıklarının etkili olduğu söylenebilir.

Bölgede işsizlik ciddi bir sorun olarak yaşanmaktadır. Bölge halkının büyük çoğunluğu sosyal güvenlik kapsamındadır. İşsizlik nedeniyle yöre halkı özellikle Ankara ve İstanbul illerine ve yurt dışına göç etmektedir (www.cankiriprovince.blogspot.com, Erişim Tarihi: 05.10.2018).

Orta ilçe ve kırsalı okuma-yazma durumuna bakıldığında okuma-yazma oranının yüksek olduğu görülmektedir. 2012-2016 yılları arası 14 ile 65 yaş üstü okur-yazar oranları incelendiğinde geçmişten günümüze yörede okumayı öğrenme eğiliminin yüksek olduğu görülmektedir. Tablo 3.18'de 2016 yılı Orta ilçesi okuma-yazma durumu verilmiştir.

Tablo 3.18: Orta ilçesi yaş gruplarına göre okur-yazar oranları

Yaş Grubu	Okuma – Yazma Bilen	Okuma – Yazma Bilmeyen	Bilinmeyen
14-17	562	1	3
18-21	425	3	6
22-24	417	1	3
25-29	554	6	9
30-34	494	7	8
35-39	590	3	4
40-44	572	5	5
45-49	555	12	4
50-54	823	16	5
55-59	686	22	4
60-64	934	60	9
65+	1967	652	29

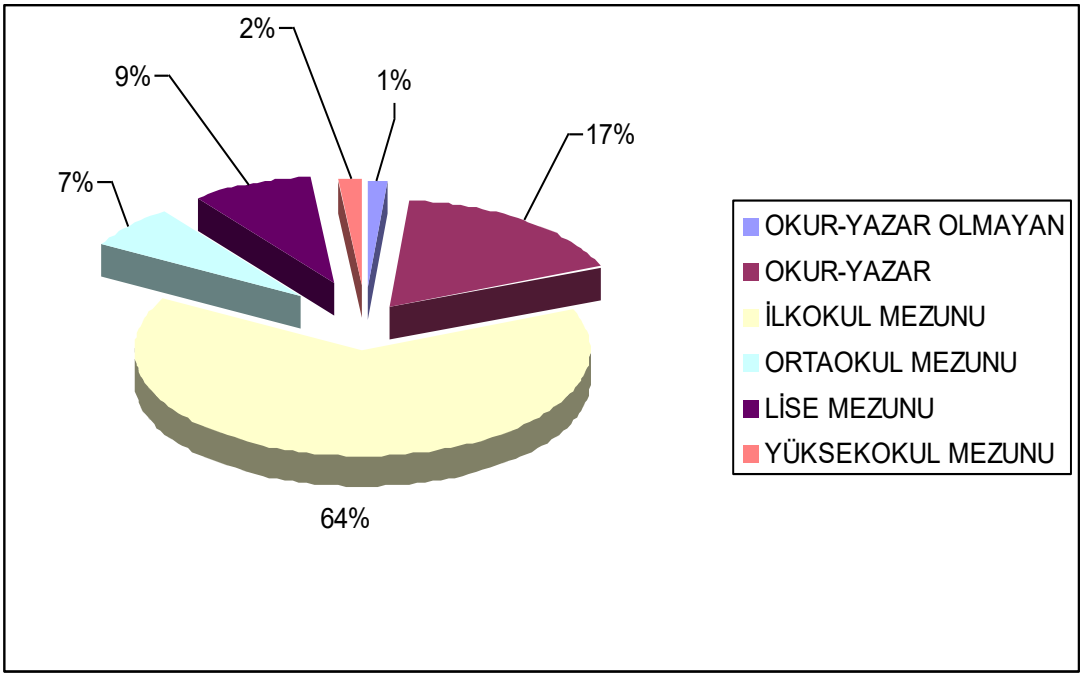
Kaynak: Orta İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, 2016.

Yöre halkı genel olarak gelenek-göreneklerine bağlı yaşam sürmekte, akrabalık bağlarına ve komşuluk ilişkilerine önem vermektedirler. Orta ilçe ve kırsalında yöre halkının faydalanabileceği sinema, tiyatro vb. eğlence mekânları bulunmamaktadır. Yöre halkı gündelik yaşamda Devrez Çayı, Güldürcek Barajı ve Kalfat Korusu'nu mesire yeri olarak kullanılmaktadır.

Akademik yazın incelendiğinde eğitim ile suç arasında ilişki olduğu yönünde pek çok çalışmaya rastlanılmaktadır. Genelde eğitim seviyesi arttıkça bireylerin yetenek ve becerileri de arttığı için gelirlerini yasal yollardan sağlama imkânlarının da arttığı vurgulanmaktadır. Birçok çalışma da suçluların daha az eğitimli olduğunu göstermektedir. Usher (1997) eğitimin, bireylerin sivilleşmesine etkisi olduğunu belirterek eğitimin suç faaliyetlerinin tekrarlanma oranını azalttığını belirtmektedir (Yıldız, Öcal ve Yıldırım, 2011: 8).

Orta İlçe Jandarma Komutanlığı sorumluluk bölgesinde son beş yıl içinde meydana gelen olaylarda, olaylara karıştığı belirlenen şüphelilerin %1'i okur-yazar olmayan, %17'si okur-yazar, %65'i ilkokul mezunu, %7'si ortaokul mezunu, %9'u lise mezunu, %1'i de yüksekokul mezunudur (Şekil 3.14). Suça karışanların ağırlıklı olarak ilkokul mezunu olmasının nedeni bölgenin gençlerinin ve çocukların daha iyi eğitim almak veya çalışmak amacıyla kentlere göç etmesidir. Orta ilçesi kırsalında yaşlı nüfusun fazla olması nedeniyle suça katılım azalmaktadır. Bu sadece bireysel farklılıklardan kaynaklı bir durum değildir. Yetişkinlik döneminde bireylerin aileye ve istihdama yönelik endişelerinin azalması, ekonomik hayattan çekilmiş olmaları gibi nedenlerle sosyal olaylardan da uzak kalmaktadırlar. Gençlerin ekonomik hayatta daha aktif olması ve insanlarla daha çok birebir iletişimde bulunması, suçu işlenebileceği ortamlarda daha çok bulunmasına da neden olmaktadır. Kırsal alanda görülen bu etki, kentsel alanlarda etkisini yitirmiştir. Bölgede kalan yöre halkının yaş ortalaması 35+ olarak gözlenmiştir. Okumuş insan sayısının nüfusa orantılı olarak az olması suça karışanların ağırlıklı ilkokul mezunu olmasına neden olmaktadır.

Şekil 3.14: Orta ilçesi asayiş olaylarına karışanların eğitim durumları (2011-2016)

Kaynak: Orta İlçe Jandarma Komutanlığı, 2017.

Orta İlçe Jandarma Komutanlığı sorumluluk bölgesinde 2011-2016 yılları arasında meydana gelen olaylarda, olaylara karıştığı belirlenen şüphelilerin %97'sinin erkek, %3'ünün ise kadın olduğu tespit edilmiştir. Suça karışanların neredeyse tamamına yakının erkek olmasının nedeni bölgenin muhafazakâr yapısıyla açıklanabilir. Sosyolojik olarak bakıldığında kırsal alanlarda yaşanan baskıcı ve denetleyici toplum yapısı, kadının ortak yaşam alanlarından soyutlanmasına ve kişilerle arasındaki ilişkilerde mesafeli olmasına neden olmaktadır. Ayrıca Türk aile yapısı gereği aile reisi olarak erkeğin kabul edilmesi, kadının sorunlarının çözümü için eşinin yardım ve desteğine ihtiyaç duymasına neden olmaktadır. Dolayısıyla Orta ilçe ve kırsalında yaşanan suçlarda erkek failler ağırlıklı olmaktadır.

Bir yerleşmenin doğabilmesi için bazı gereksinim ve zorunlulukların karşılanması gerekmektedir. Yerleşme için yer seçiminde etkili olan etmenlerin başında su, zemin koşulları, güvenlik, bakı, ekonomik faaliyetlere uygunluk ve ulaşım gelmektedir. Yerleşmenin sahip olduğu özellikler, "yerleşmenin tipi" ni gösterir. Yerleşme tiplerinin sınıflandırılmasında farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Genel olarak bir

yerleşme sınıflandırılırken; yerleşmenin fiziki görünüşü/şekil/plan, bütünlüğünün yapısal nitelikleri, dokusu (sık-gevşek-dağınık), kuruluş yeri (ovada, platoda, dağlık alanda vs), yükselti kademesi (0-500m, 500-1000m, 1000m+), nüfusu, sürdürülen ekonomik faaliyetleri ile yerleşmenin kullanım süresi (daimi, geçici) dikkate alınmaktadır (Karagel, 2017: 23). Orta ilçesinin kentsel gelişiminde geçmişe ait tarihi ve kültürel etkenlerin rolü oldukça büyüktür. Çankırı'nın Orta Havzası'nda yer alması, İlçe'nin tarihini havzanın tarihi ile beraber gelişmesine neden olmuştur. Prehistorya (tarih öncesi) dönemden insanlara ait sitelerin bulunması Orta ilçesinin yerleşimi hakkında bizlere bilgi vermektedir.

Yerleşmenin esasını oluşturan meskenlerin zaman içerisinde nüfusun artması ve ekonomik faaliyetlerde meydana gelen değişime bağlı olarak yerleşme düzeninde farklılıklar görülür. Kimi yerlerde toplulaşmaya doğru giderken kimi yerlerde de dağılma eğilimi gösterir. Böylelikle dağınık ve toplu yerleşmenin kesin hatlarla birbirinden ayrılması imkânsız hale gelir. Yerleşim yerinde meskenler arasındaki dağılış düzeni yerleşme dokusunu oluşturmaktadır (Karagel, 2017: 48). Yerleşme dokusuna göre baktığımızda "dağınık" ve "toplu" olmak üzere iki yerleşim şekli bulunmaktadır (Tezcan, 1970; Madenüs, 2016: 68).

ABD'de tarımda makineleşmenin ve endüstrileşmenin ulaştığı gelişmiş seviye sonucu yaygın olarak görülen dağınık yerleşimde arazi muntazam dörtgen şekillere bölünmektedir. Bölünen her bir arazi, içerisinde çiftlik evi ve çiftçiye ait tarım arazisi bir arada bulunmaktadır. Bu kırsal yerleşimin en temel özelliği arazinin muntazam bölünmesi nedeniyle araziler arasında ulaşımı sağlayan yolların da yapılmasıdır. Bu sayede çiftçiler arazilerini rahatça işleyebilmekte, dolayısıyla daha verimli ve modern tarımsal faaliyetlere yürütebilmektedirler (Madenüs, 2016: 69).

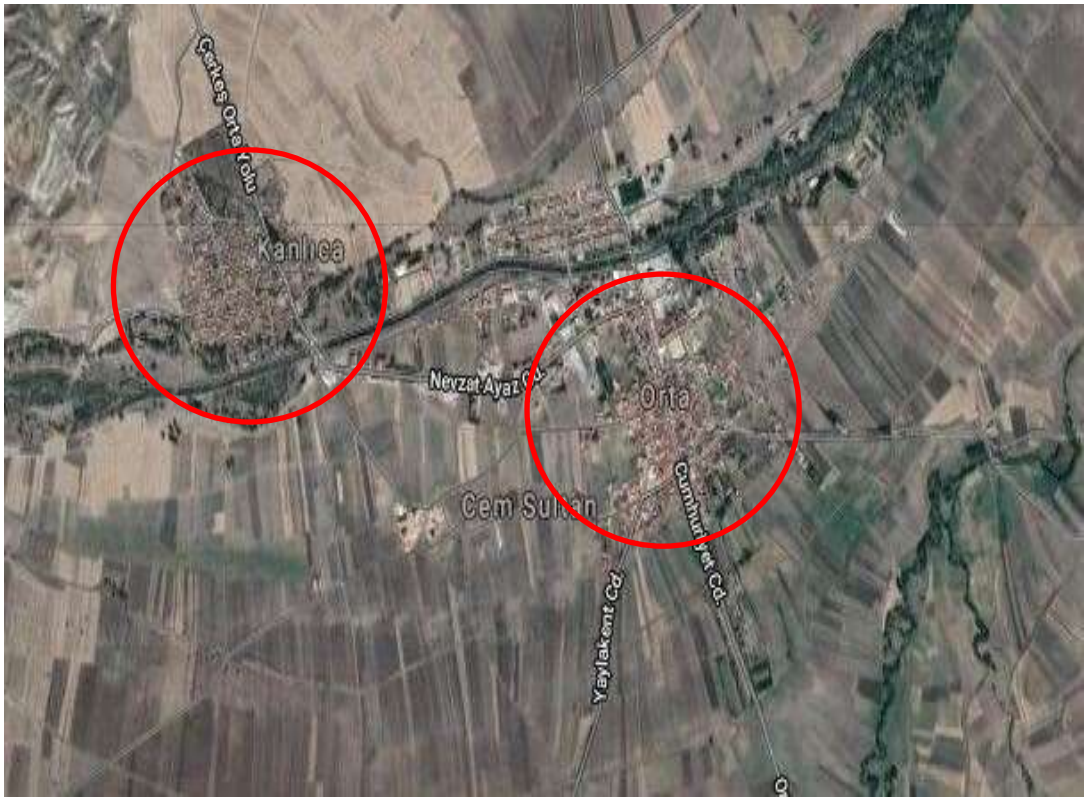
Fotoğraf 3.6: ABD'de bulunan dağınık yerleşim tipine sahip bir köy

Çiftlik Evleri

Ülkemiz açısından bakıldığında genel olarak kırsalda toplu yerleşim özelliği görülmektedir. Bu yerleşim özelliğinde evler birbirine yakın, tarım yapılan araziler ise evlerden oldukça uzaktadır. Makineli tarıma pek uygun olmayan bu yerleşim tipinin köyün sosyal yaşantısına faydalı yönleri olduğu kadar mahsurlu yanları da bulunmaktadır. Araştırma bölgesi olan Orta ilçesi ve kırsalında bu tip yerleşme özelliği görülmektedir (Fotoğraf 3.6).

Fotoğraf 3.7: Orta ilçesi kırsalı yerleşme özelliği

Toplu Yerleşim Yeri (Meskûn Mahal)

Yerleşmeler şekilsel özellikleri bakımından incelendiğinde kırsal yerleşmenin şekilsel özelliğinin morfolojik birime bağlı olduğu görülmektedir. Yerleşmeye kuşbakışı bakıldığında yerleşim şeklinin arazi üzerindeki konutların dağılımıyla ilgili olduğu görülmektedir. Özellikle savaşların ve istilâların sık yaşandığı eski dönemlerde sık görülen bu yerleşim bir arada bulunmalarını sağlayan toplu yerleşimler, güvenliğin yanı sıra klasik halk gruplarının oluşmasına da olanak sağlamaktadır (Kurtkan-Bilgiseven, 1988: 60). Burada dikkat edilmesi gereken nokta şekil ile tipi birbirinden ayırmak olmalıdır. Tip, yerleşmenin kendine özgü niteliği yani ismidir. Oba, yayla, mezraa gibi. Şekil ise görünüştür. Yerleşim planı olarak da düşünülebilir. Yer şekilleri, ekonomik sistem, tarihi ve kültürel özellikleri ile ulaşım ağı yerleşimin şeklini etkilemektedir. Kırsalda yerleşme şekilleri hat boyu (lineer, çizgisel, ışınsal, yol boyu), küme yerleşmeler, dairesel planlı yerleşmeler (yuvarlak, meydan), yıldız biçimli yerleşmeler, kare-kavşak yerleşmeler ve ızgara şekilli yerleşmeler olarak sınıflandırılmaktadır.

Orta ilçesi ve kırsalında yerleşmeler incelendiğinde genel olarak yatay yerleşmelerin olduğu görülmektedir. Orta ilçe merkez ve Yaylakent beldesinde dikey yönde gelişen yerleşmeler bölgedeki suç eğilimlerini de etkilemiştir. Yatay yerleşmelerin olduğu kırsal alanlarda kırsala özgü suçlar işlenirken, Orta merkez ilçe ve Yaylakent beldesinde daha çok kent kültürüne has ilişkilerin neden olduğu suçlara eğilim olduğu gözlenmiştir. Yaylakent, Dodurga ve Kalfat yerleşimlerinin Orta ilçe merkezine yakın olması nedeniyle ulaşım faaliyetlerinin özellikle yaz aylarında ve hafta sonlarında artması gibi nedenlerle suç oranlarında ve suç türlerinde farklılaşmaya neden olmuştur. Orta ilçesi ve Yaylakent, Dodurga ve Kalfat'ta, Ankara'da oturan yerlilerin haftasonlarında ve yaz aylarında bölgeye gelerek nüfusta hareketliliğe sebep olmakta ve ulaşımdaki artış nedeniyle de trafik kazalarında artış yaşanmaktadır. Bununla birlikte Orta ilçesi kırsalının toplu yerleşme özelliği göstermesi, coğrafi açıdan düşünüldüğünde ilk olarak kırsal bölgelerin hırsızlara bir takım avantajlar sağladığı görülmektedir. Kırsalın geniş bir araziyi kapsaması hırsızların rahat hareket etmelerini sağlamaktadır. Ayrıca kolluk kuvvetlerinin geniş bir araziyi kapsayan kırsal da kolluk kuvvetlerinin olaya müdahale süresini olumsuz etkilemektedir.

Görüldüğü gibi Orta ilçesi ve kırsalında suçlar genellikle nüfusun yoğun olduğu bölgelerde, yaz aylarında ve nüfus hareketliliğinin diğer bölgelere göre daha yoğun uygulandığı köylerde ve eğitim seviyesi düşük sayılabilecek nitelikte kişiler tarafından işlenmektedir. Bu bağlamda işlenen suç türlerine bakıldığında topluma karşı işlenen suçların mera ve orman kanununa muhalefet, kötü muamele ve imar kirliliği olduğu görülmektedir. Mala karşı işlenen suçlar da ise kişiye ait mala zarar verme, hakkı olmayan yere tecavüz ve hırsızlık (bağ, bahçe, tarla, hayvan hırsızlığı) suçlarının varlığı ifade edilebilir. Ayrıca kişiye karşı işlenen suçların kasten yaralama, trafik kazası sonucu taksirle yaralama ve tehdit ile taksirle yaralama suçları olduğu görülmektedir.

Meydana gelen olaylar genel olarak incelendiğinde çoğunlukla 35 yaş ve üzeri olduğu gözlenmiştir. Bölgenin geçim kaynağının %90 oranında tarım ve hayvancılık olması sebebiyle suça karışanların büyük çoğunluğu çiftçi ve erkektir. Suçluların eğitim durumlarına bakıldığında ise en fazla ilkokul mezunları tarafından işlendiği

görülmektedir. Yerleşim yerlerine göre bakıldığında nüfus hareketliliklerinin fazla olması nedeniyle suçların sırasıyla Yaylakent, Özlü, Dodurga, Kayılar, Elmalık ve Kalfat bölgelerinde yaşandığı gözlenmektedir. Olayların Temmuz ve Ağustos aylarında artış göstermesi sıcaklık ile suç oranı arasında paralellik olduğunu göstermektedir. Havaların ısınması ile Ankara ve İstanbul illerinden gelen ziyaretçilerin geçmiş dönemlerden kalma aile içi sorunlarını, husumet ve arazi anlaşmazlığı gibi problemlerini büyük şehirden gelmenin verdiği rahatlıkla kavga yoluyla halletmeye çalışmalarının da etkisi bulunmaktadır. Coğrafi olarak Orta İlçe kırsalının Ankara ve İstanbul illerine yakın olması nedeniyle hafta sonlarında ve yaz aylarında bölgeye ziyaretlere gelenlerin suç oranlarına etkisi olduğu gözlenmiştir. İşlenen suç türlerine baktığımızda genelde menfaat temin etmek, husumet, arazi anlaşmazlığı ve dikkatsizlik-tedbirsizlik sebebiyle yaşandığı görülmektedir. Suçların meskûn mahal içi ve dışında meydana geldiği görülmektedir. Olayların en çok vatandaşın 156 jandarma imdat telefonunu arayarak veya sözlü/yazılı ihbarı ile bildirilmesi jandarmaya olan güveni ortaya koymaktadır.

BÖLÜM 4: ORTA İLÇESİ KIRSAL YERLEŞMELERİNDE SUÇLARIN NİCEL ANALİZİ (2012-2016)

Tarihin ilk çağlarından günümüz toplumlarına kadar suç her zaman korku veren bir olgu olmuştur. Durkheim suçu her zaman "Toplum hâlinde yaşama şartlarına yönelmiş her türlü saldırı." olarak tanımlamaktadır. İnsanı tehdit eden bir saldırı unsuru olarak kentleşmenin artması ile beraber suç oranlarında artış olmuş, bununla beraber tarih içerisinde yeni suç türleri ortaya çıkmıştır. Çünkü gelinen noktada suçun ortaya çıkmasında biyolojik, kalıtsal ya da ekonomik faktörlerden çok çevrenin suç işlemede etkili olduğu fikri kabul edilmektedir.

Kırsal yerleşmelerde suçlar, kentsel yerleşmelere göre farklıdır. Bu farklılık, kır ile kent arasındaki doğal ve beşeri-ekonomik yapıdaki farklılıktan kaynaklanmaktadır. Her ne kadar doğal çevre özellikleri etkili olsa da özellikle sosyal yapı ve ekonomik faaliyetler kır-kent arasındaki suç farklılaşmasının başlıca özelliğidir. Bu bağlamda; bu bölümde Orta İlçe Jandarma Komutanlığı ve Orta İlçe Emniyet Müdürlüğü'nden alınan veriler ışığında Orta ilçesi kırsalında 2012-2016 yılları arasında suç ile coğrafi mekân arasındaki ilişkiler değerlendirilmeye çalışılacaktır.

4.1. Orta İlçesinde Karakol Sorumluluk Alanları

Emniyet ve asayiş işlerinde; il, ilçe ve bucaklardaki jandarma ve emniyet ödevlerinin yapılması ve yetkilerinin kullanılması suretini ve aralarındaki münasebetleri belirtmek amacıyla 28/06/1961 tarihinde Bakanlar Kurulu kararı ile (karar no. 5/1409) belirlenmiş olan *Emniyet ve Asayiş İşlerinde İl, İlçe ve Bucaklardaki Jandarma ve Emniyet Ödevlerinin Yapılması Ve Yetkilerinin Kullanılması Suretini Ve Aralarındaki Münasebetleri Gösterir Yönetmelik*'in esaslarına göre il ve ilçe belediye sınırları içindeki bölge polisin sorumluluk alanı; il ve ilçe belediye sınırları dışında kalan bölge ise jandarmanın sorumluluk alanını oluşturmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Jandarması, emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanunlar ile beraber Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin verdiği görevleri yerine getiren silahlı genel kolluk kuvveti olarak tanımlanmaktadır. İçişleri

Bakanlığı'na bağlı olarak çalışan Jandarma Komutanlığı'nın üç ana görevi bulunmaktadır. Bunlar;

a) Mülki görevler; emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlamak, korumak ve kollamak, kaçakçılığı men, takip ve tahkik etmek, suç işlenmesini önlemek için gerekli tedbirleri almak ve uygulamak, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin dış korunmalarını yapmak, adli ve askeri görevler dışında kalan ve diğer kanun ve nizam hükümlerinin icrası ile bunlara dayalı emir ve kararlarla Jandarmaya verilen görevleri yapmak.
b) Adli görevler; işlenmiş suçlarla ilgili olarak kanunlarda belirtilen işlemleri yapmak ve bunlara ilişkin adli hizmetleri yerine getirmek.
c) Askeri görevler; kanunlarla ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle verilen askeri hizmetleri yerine getirmek (www.jandarma.gov.tr, Erişim Tarihi: 15.11.2018).

Araştırma bölgesi olan Orta İlçe Jandarma Komutanlığı'nın sorumluluk alanlarına dâhil olması nedeniyle araştırmamızda kullanmak üzere gerekli kırsal suç verileri Orta İlçe Jandarma Komutanlığı'ndan alınmıştır. Orta İlçe Jandarma Komutanlığı verilerine göre 2012 ile 2016 yılları arasında bölgenin nüfus sayısı ile işlenen suç sayıları Tablo 4.1'de verilmiştir.

Tablo 4. 1: Orta ilçesi kırsalının sorumluluk alanlarına göre suç sayıları (2012-2016)

Köy Adı	Nüfus Sayısı	Suç Sayısı (2012-2016)
YAYLAKENT	3.606	65
ÖZLÜ	680	62
KALFAT	1.314	46
DODURGA	883	45
KAYILAR	411	40
ELMALIK	574	33
KAYIÖREN	248	23
GÖKÇEÖREN	210	17
BUĞURÖREN	415	16
SALUR	127	15
BÜĞDÜZ	179	14
ELDEN	232	14
KARAAĞAÇ	115	14
HASANHACI	253	12
HÜYÜKKÖY	97	12
YENİCE	342	12
KISAÇ	91	10
ORTABAYINDIR	83	10
SANCAR	102	9
KIRSAKAL	163	8
İNCECİK	226	8
YUVA	106	5
SAKARCAÖREN	112	4
DOĞANLAR	56	3
SAKAELİ	432	3
TUTMAÇBAYINDIR	168	3
DEREBAYINDIR	77	0

Kaynak: Orta İlçe Jandarma Komutanlığı, 2017.

Suçların en çok nüfusun oransal olarak fazla olduğu Yaylakent beldesi ile Özlü, Kayılar, Kalfat ve Dodurga köylerinde işlendiği görülmektedir.

Ekonomisi ağırlıklı olarak tarıma ve hayvancılığa dayalı Orta ilçesi köylerindeki ekonomik faaliyetler incelendiğinde kısıtlılık olduğu görülmektedir. Üretilebilen ürün sayısı az olup, ekonomik değeri yüksek ürünler üretilmektedir. Hizmet ve sanayi sektörünün de gelişmemiş olması halkın gelir getirici uğraşlarını da sınırlı ve istihdam oranını düşük tutmaktadır. Bölge halkının büyük çoğunluğu yoksulluk sınırının altında gelirle yaşamakta ve devletten sosyal yardım almaktadır. Yapılan görüşmelerde bölgedeki ailelerin büyük çoğunluğu kendilerini geçindirmeye yetecek geliri elde edemediklerini ve uzun yıllardır yoksullukla mücadele ettiklerini belirtmişlerdir. Dolayısıyla suçlar bölgedeki ekonomik ve sosyal kaynakların daha iyi olduğu Yaylakent beldesi ile Özlü, Kayılar, Kalfat ve Dodurga köylerinde daha fazla işlenmektedir. Ekonomik menfaat için buralara giden bireylerin çeşitli sebeplerden suç işledikleri söylenebilir.

4.2. Orta İlçesinde Suçların Suç Türlerine Göre Dağılışı

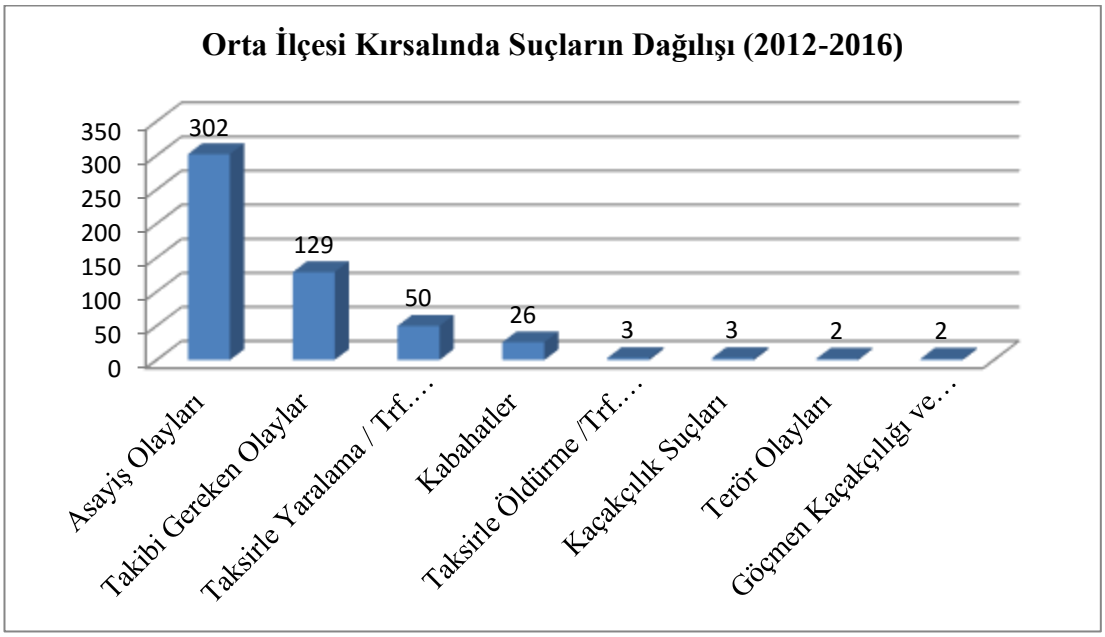
2012-2016 yılları arasında Orta İlçe Jandarma Komutanlığı sorumluluk sahasında 302 asayiş olayı, 26 kabahat, 129 takibi gereken, 2 göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti, 3 kaçakçılık ve 2 terör olayı meydana gelmiştir. Bunların yanı sıra 3 trafik kazası sonucu taksirle öldürme ve 50 trafik kazası sonucu taksirle yaralama olayı yaşanmıştır (Şekil 4.1).

Çalışma sahasında yapılan gözlemler sonucu trafik kazalarının daha çok Cuma, Cumartesi ve Pazar günleri yaşandığı tespit edilmiştir. Bunun nedenlerinden birisi Orta ilçesi kırsalında görev yapan memurların ve çevre illerde yaşayan Orta halkının hafta sonu bölgeye yaptıkları giriş-çıkışlardır. Burada sosyal faktörlerin yanı sıra yolların jeolojik yapısı ve iklim şartlarının da etkili olduğunu gözlemlenmiştir. Bir diğer nedeni ise Orta ilçe merkezinde kurulan halk pazarının Pazar günü kurulmasıdır. Pazar alış-verişi için ilçe merkezine yapılan ziyaretler de trafik kazaları ile beraber bölgede kişiye karşı işlenen suç oranlarının arttığı gözlenmiştir.

Orta ilçesi kırsalında işlenen suçların dağılışına bakıldığında 2012-2016 yılları arasında en çok asayiş olayları ile takibi gereken suçların işlendiği görülmektedir. Toplamda işlenen 302 asayiş olayının; 144'ünü kişilere karşı işlenen suçlar, 103'ünü mal varlığına karşı işlenen suçlar, 55'ini topluma karşı işlenen suçlar oluşturmaktadır. Bölgede asayiş suç bakımından millete ve devlete karşı suç işlenmemiştir.

Kasten/taksirli adam yaralama, cinsel saldırı, konut dokunulmazlığını ihlâl, hakaret, hırsızlık gibi takibi şikâyete bağlı suçlar ile husumete bağlı tartışmalardan kaynaklı suçların yoğun olarak yaşandığı gözlenmiştir.

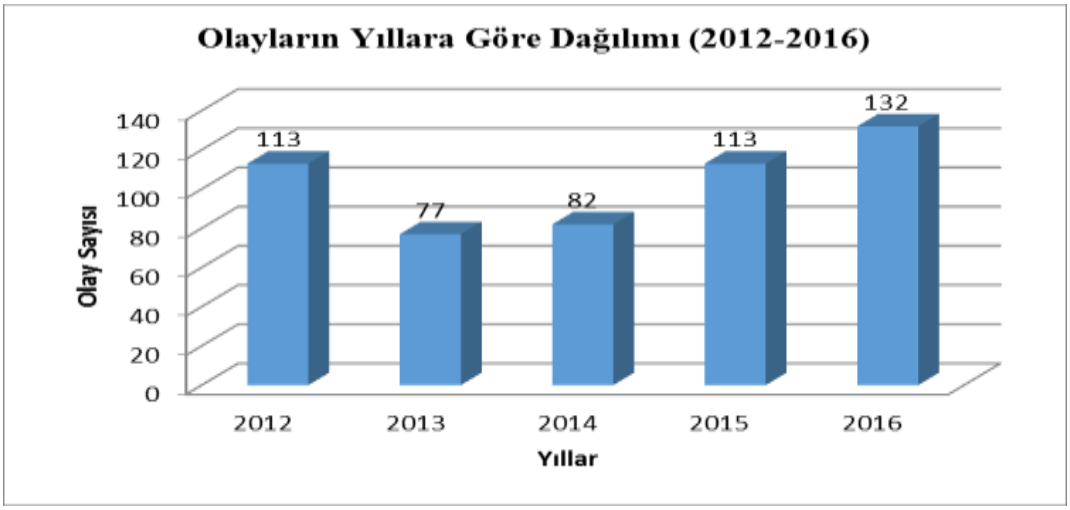
Şekil 4.1: Orta ilçesi kırsalında suçların dağılışı (2012-2016)

Kaynak: Orta İlçe Jandarma Komutanlığı, 2017.

2012-2016 yılları arasında meydana gelen toplam 517 olayın 133'ü 2012 yılında, 77'si 2013 yılında, 82'si 2014 yılında, 113'ü 2015 yılında ve 132'si 2016 yılında meydana gelmiştir (Şekil 4.2).

Şekil 4.2: Orta ilçesi kırsalında olayların yıllara göre dağılımı (2012-2016)

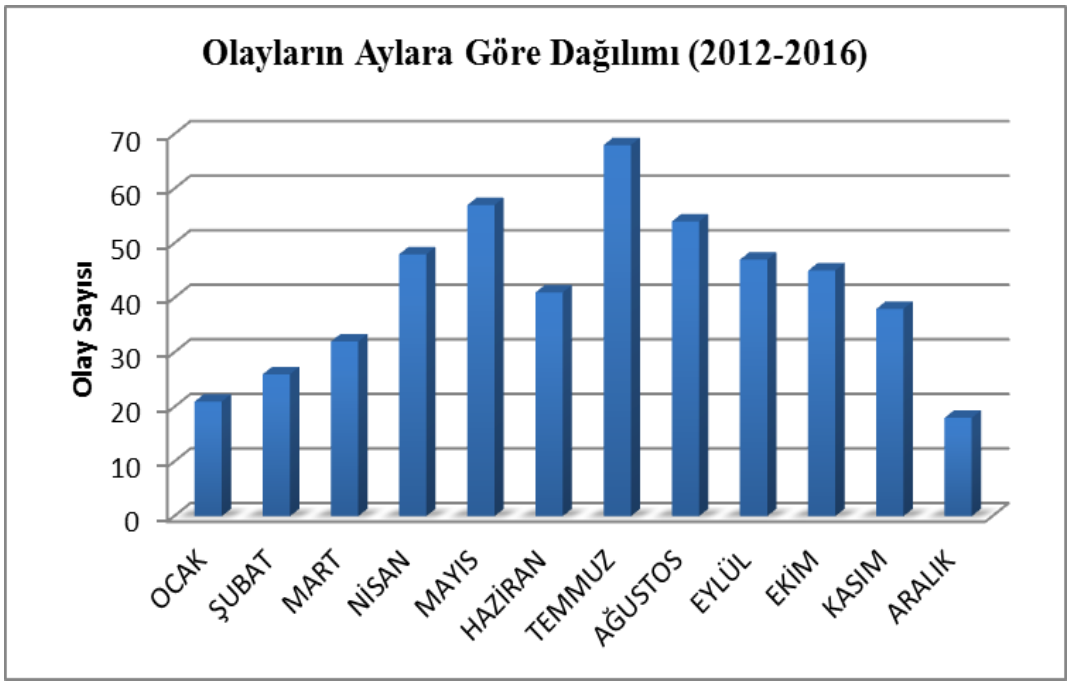

Kaynak: Orta İlçe Jandarma Komutanlığı, 2017.

Şekil 4.2 ile Orta ilçe merkez ve köy nüfusları tablosu (Tablo 4.2) beraber incelendiğinde bölgenin yoğun göç vermesine karşın suç oranlarında azalma olmadığı görülmektedir. Literatür ile ters düşen bu durumun nedenine bakıldığında Orta ilçesi kırsalının verimli tarım arazisine sahip olmaması, mevcut arazilerde de sulu tarıma geçilmemiş olması, üretilebilen ürünlerin ticari değerinin düşük olması ve bölge sanayisinin gelişmemesinden dolayı genel olarak bölge halkı geçim sıkıntısı yaşaması görülmektedir. Bu nedenle yöre halkı, nispeten daha iyi ekonomik koşullara (daha verimli tarım arazilerinin olması ve sulama imkânlarının daha iyi olması vb) ve yaşam şartlarına sahip (kültürel etkinliklerin yapılmasının yanı sıra merkezi yerleşim yerlerine ulaşımın daha kolay olması vb) olan yerleşmelere göç etmektedir. Bölgede yaşam dinamikleri üzerinde etkisi büyük olan tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin kısıtlılığına bakıldığında Orta ilçesi kırsalının Türkiye'nin ortalamasının altında istihdam oranına sahip olduğu görülmektedir.

İstihdam alanının sadece tarım ve hayvancılık sektörüyle sınırlı olması, halkın ekonomik kazanım sağlamak için hayvan hırsızlığı, bağ/bahçe hırsızlığı, suyun akış yönünün değiştirilmesi/engellenmesi ve arazi anlaşmazlıklarından ötürü yaralama, kişiye hakaret gibi tarımsal suçların yoğun olarak yaşanmasına neden olmaktadır. Bölgede tarımsal yetersizliklerin bir türlü aşılamaması, alternatif iş imkânlarının yaratılamaması gibi nedenlerle her geçen yıl nüfusta azalma olmasına karşın suç oranları artmaktadır.

Bölgede meydana gelen olaylar aylar bazında incelendiğinde 2012-2016 yılları arasında olayların yaz aylarında artış, kış aylarında ise azalış gösterdiği görülmektedir. Özellikle nüfus hareketlerinin yoğunlaştığı, arazi ve miras anlaşmazlıklarının arttığı bir dönem olan Mayıs –Temmuz –Ağustos aylarında diğer aylara oranla en yüksek seviyede olduğu görülmektedir (Şekil 4.3). İlkbahar ve Sonbahar, ekim mevsimi olduğundan tarla anlaşmazlıkları artış gösterip buna bağlı olarak kişilere karşı suçlar işlenmektedir. Yaz mevsimi hasat zamanı gerek sıcak hava koşulları gerek ekonomik çıkarlar kişilere karşı suçları arttırmaktadır.

Şekil 4.3: Orta ilçesi kırsalında olayların aylara göre dağılımı (2012-2016)

Kaynak: Orta İlçe Jandarma Komutanlığı, 2017.

Olayların belde ve köylere göre dağılımlarına bakıldığında %20'sinin Yaylakent beldesinde, % 14'ünün Özlü, % 19'unun Dodurga ve %17'sinin Elmalık köylerinde meydana geldiği görülmektedir (Şekil 4.4). Olayların bu beldelerde yoğunlaşmasının nedenleri her bir köy-belde için ufak farklılıklar gösterse de genel olarak ekonomik nedenlere bağlı olduğu söylenebilir. Daha evvel ifade edildiği gibi ekonomik, sosyal ve kültürel altyapının eksiklikleri bölge halkının kırsala özgü olan hayvan hırsızlığı, bağ/bahçe hırsızlığı, arazi anlaşmazlıkları, kasten yangın çıkarma gibi mala karşı suçlar ile kişilerin aralarında doğan anlaşmazlıklara bağlı adam yaralama, tehdit gibi suçları işlemesine neden olmaktadır. Suç oranının en yüksek olduğu Yaylakent

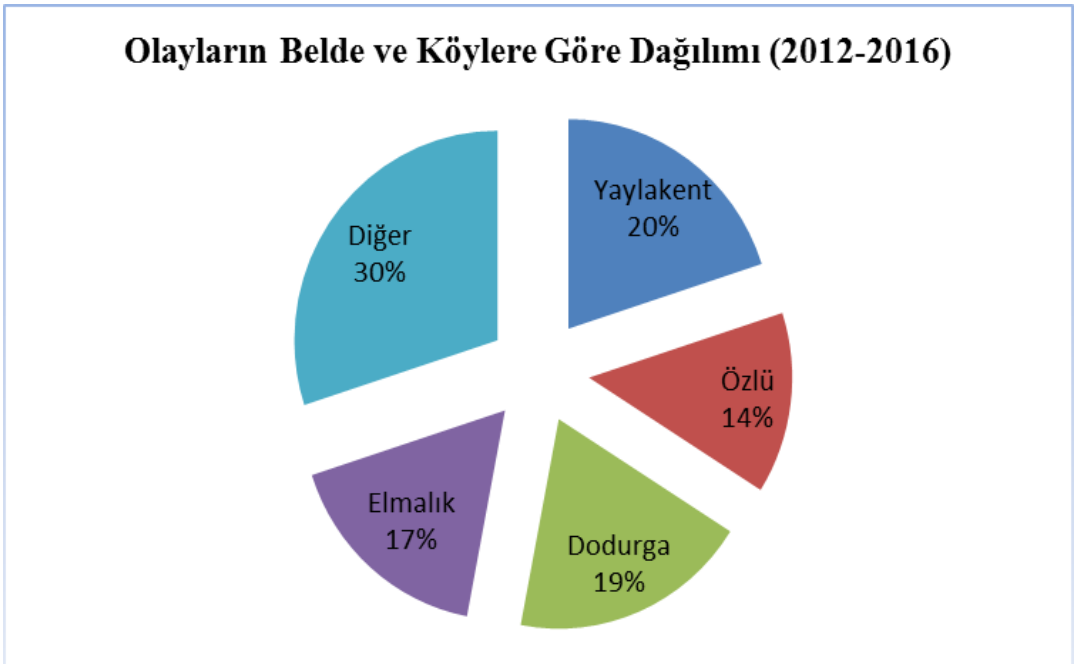
beldesi, Orta ilçesinde tarım faaliyetlerinin en çok yapıldığı belde olarak dikkat çekmektedir. Bu yöredeki arazilerin diğer bölgelere göre tarıma daha elverişli olması, arazi anlaşmazlıklarını da beraberinde getirmektedir. Tarımsal ürünlerdeki çeşitlilik elbette yöre halkı için ekonomik açıdan önem taşımaktadır. Dolayısıyla Yaylakent beldesinde araziler değer taşımakta, bu nedenle yörede arazi anlaşmazlıklarından kaynaklı suçlar işlenmektedir. Arazi anlaşmazlıklarının yanısıra beldede yaz aylarında (Temmuz ayının ilk haftası) geleneksel yaz şenliklerinin düzenlenmesi yabancıların bu dönemde bölgeye yoğun ziyaretlerinin olmasına dolayısıyla da hırsızlık, yan kesicilik gibi suçların oranının artmasına neden olmaktadır.

Suç oranı yüksek bir diğer yerleşim yeri olan Elmalık köyü, Yaylakent beldesi gibi diğer köylere oranla daha iyi yaşam koşullarına sahip, kültürel etkinliklerin yaşandığı bir köy olarak karşımıza çıkmaktadır. Her yıl Temmuz ayında Çankırı yöresine özgü "Yârenlik" kültürünün tanıtımı için yöre halkının imkânlarıyla şenlik düzenlenmektedir. Ayrıca Türk tarihi açısından manevi öneme sahip Elvan Seyyid Hazretleri Vakfiyesi'nin bulunması, yörede inanç turizminin kısmen de olsa gelişmesine neden olmuştur. Öyle ki Elvan Seyyid Türbesi, yoğun ziyaretçi trafiğine sebep olması sebebiyle, gelen ziyaretçilerin ibadetlerini rahat yapabilmeleri için (adaklıkların kesilmesi ve pilav pişirilerek ikramın yapılabilmesi gibi) köyde özel bir betonarme yapı inşa edilmiştir. Köyün merkezinde bulunan bu yapı, köye yakın yerleşim yerlerinin dışında uzak yerleşimlerden de ziyaretçi toplamaktadır. Elvan Seyit Hz. anma merasimi nedeniyle kentlerden Elmalık köyüne mevsimlik olarak gelen (yazlıkçı olarak tasvir edilen) kişilerin kentsel hayatın etkisiyle köyde sürekli ikamet eden köylülerle yaşadıkları kültür çatışması sonucu adli olaylarda artış yaşanmaktadır.

Diğer suç oranının yüksek olduğu Dodurga ve Özlü köylerinde ise suç oranlarının yüksek olması daha çok bu yörelerin alt yapı ve işsizlik sorununa bağlanabilir. Özellikle Özlü köyünde hâlâ temel altyapının tamamlanmamış olması (köyü merkeze bağlayan yolun bitirilememiş olması ve tarım arazileri sulama sistemlerinin olmaması gibi), verimli tarım arazilerinin azlığı nedeniyle yöre halkının ciddi ekonomik sıkıntı yaşamasına ve suça yönelmesine neden olmaktadır. Bölgede

yapılan görüşmelerde yöre halkının hayvan otlatmak için yaylalara çıktığı dönemde boş kalan evlerinde ve işyerlerinden hırsızlık suçu başta olmak üzere, yaylada kişi ve aileler arasında hayvan otlatma, yaylaların kullanımı gibi konularda ciddi tartışma ve kavgaların yaşandığı öğrenilmiştir.

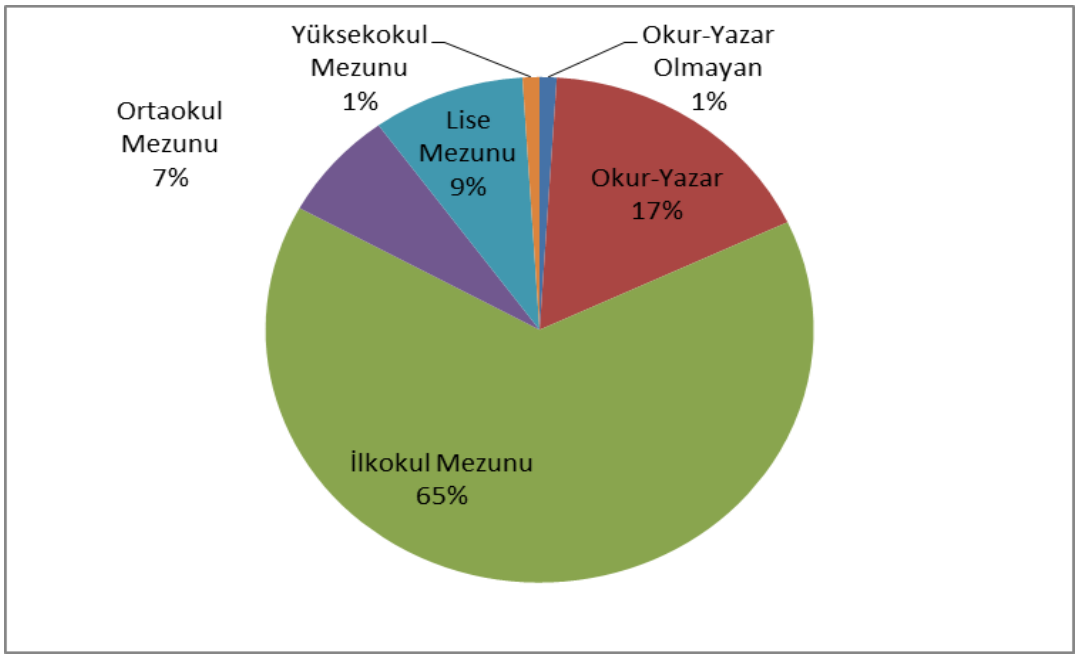
Şekil 4.4: Orta ilçesi kırsalında olayların belde ve köylere göre dağılımı (2012-2016)

Kaynak: Orta İlçe Jandarma Komutanlığı, 2017.

Orta İlçe Jandarma Komutanlığı sorumluluk bölgesinde son beş yıl içinde meydana gelen olaylarda, olaylara karıştığı belirlenen şüphelilerin %97'si erkek, %3'i ise kadınlardan oluşmaktadır. Şüphelilerin eğitim durumlarına baktığımızda ise %1'i okur-yazar olmayan, %18'si okur-yazar, %65'i ilkokul mezunu, %6'si ortaokul mezunu, %10'u lise mezunu, %1'i de yüksekokul mezunudur (Şekil 4.5).

Şekil 4.5: Orta ilçesi kırsalında şüphelilerin eğitim durumlarına göre dağılımları (2012-2016)

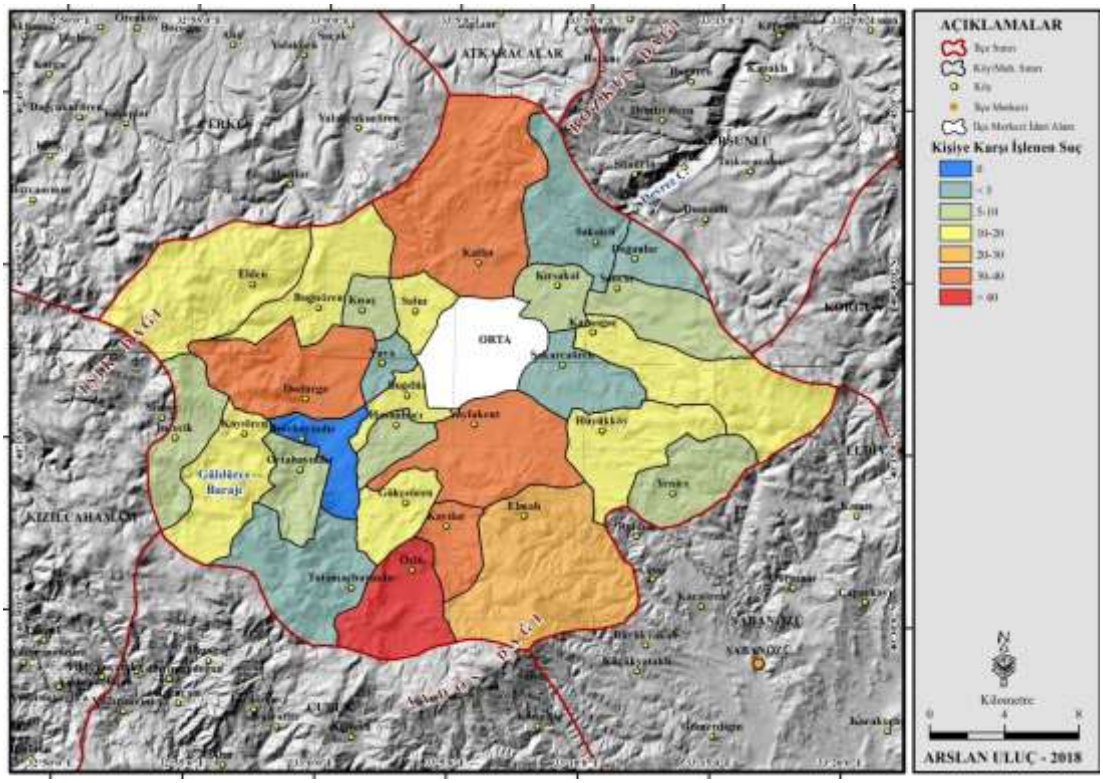

Kaynak: Orta İlçe Jandarma Komutanlığı, 2017.

4.3. Kişiye Karşı İşlenen Suçlar

Orta İlçe Jandarma Komutanlığı sorumluluk bölgesinde son beş yıl içerisinde kişiye karşı işlenen suçlar incelendiğinde yıllar itibariyle gittikçe artan bir seyir izlediği görülmektedir. Elde edilen verilere göre 2012 yılında (46), 2013 yılında (23), 2014 yılında (34), 2015 yılında (37), 2016 yılında ise (44) olay olmak üzere toplam (184) olay meydana gelmiştir.

Harita 4.1: Orta ilçesi kırsalında kişiye karşı işlenen suçlar haritası

Bölgede kişiye karşı işlenen suçlar genel olarak değerlendirildiğinde daha önceki açıklamalarda belirtildiği gibi Orta ilçesi kırsalında suç oranlarında artışın en önemli nedeni bölgede yaşanan işsizlik sorunudur.

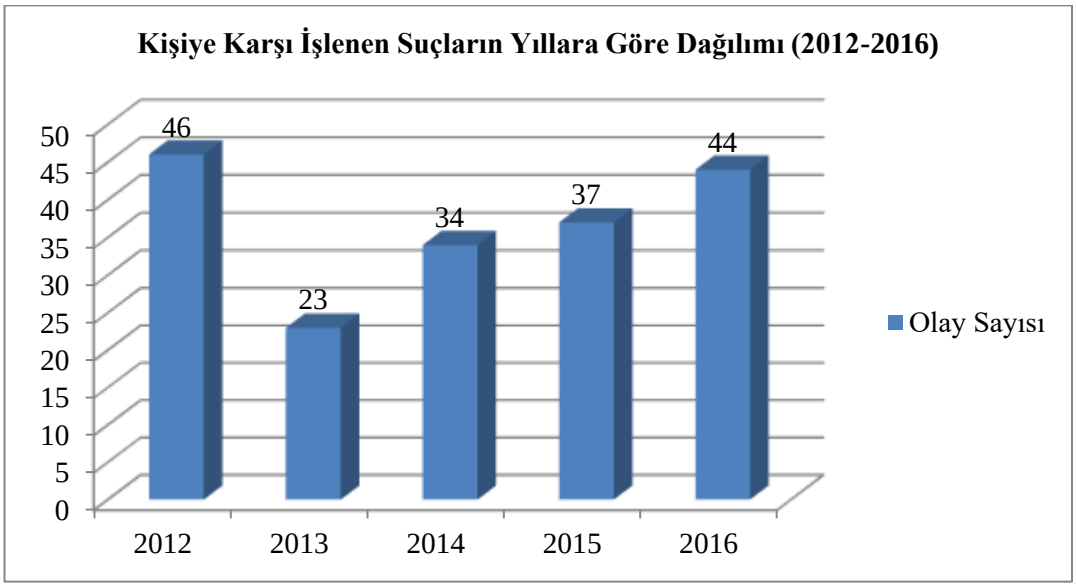
Bölgenin kalkınma düzeyinin düşük olması, kamu yatırımlarından yeteri kadar yararlanamaması ve istihdam oranının Türkiye ortalamasının altında olması gibi etkenlerden dolayı yaşanan ekonomik sıkıntıların bölgede suç oranlarının artmasına yol açtığı düşünülmektedir.

Ekonomik imkânsızlıklar nedeniyle bölgede kontrolsüz ve amatör yapılan işler sonucu oluşan iş kazaları, güvenlik tedbiri olmadan yapılan geleneksel hayvancılık faaliyetleri nedeniyle yaşanan kazalar, hayvan hırsızlığı ve dışarıdan define aramak için gelen kişilerin yönlendirmesi ve özendirmesi sonucu kaçak kazı suçları bölgede ekonomik nedenlerle işlenen suçlardır.

Ayrıca bayram, düğün, cenaze törenleri için, ekin ve hasat mevsiminde kentlerde yaşayan ve köye gelen kentliler ile köyde ikamet edenler arasında kültürel sorunların

yaşanmasına, önceden çözülemeyen miras, arazi, husumet meselelerinin artmasına neden olduğu gözlenmiştir. Bununla beraber kültüre bağlılık düzeyinin yüksek olması husumet ve kan davası konularında risk oluşturmaktadır. Bölgede yapılan gözlemler sonucu bazı yerleşimlerde başlık geleneğinin devam ettiği görülmüştür.

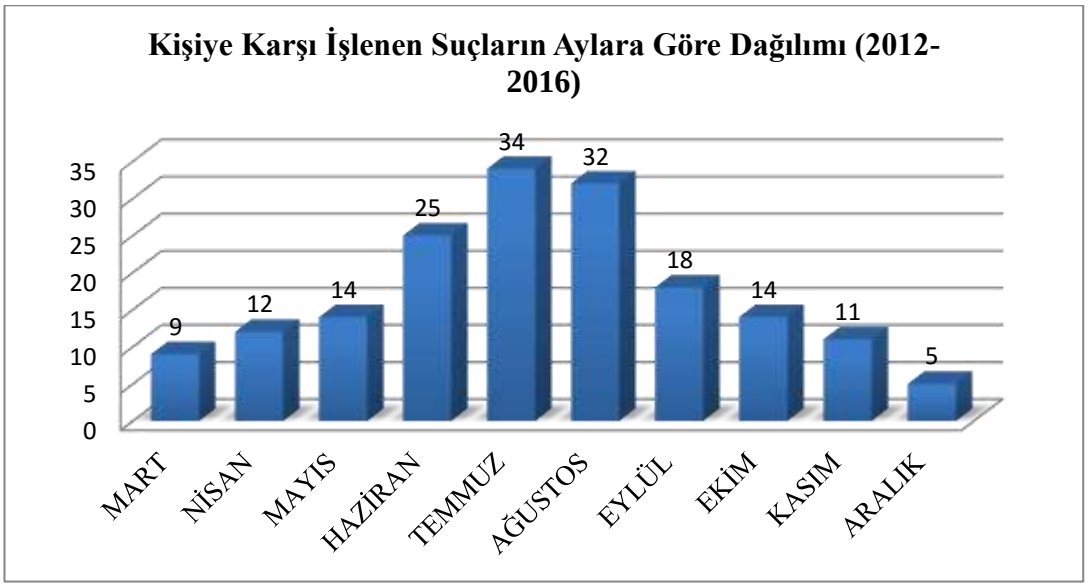
Şekil 4.6: Orta ilçesi kırsalında kişiye karşı işlenen suçların yıllara göre dağılımı (2012-2016)

Kaynak: Orta İlçe Jandarma Komutanlığı, 2017.

Orta İlçe Jandarma Komutanlığı sorumluluk bölgesinde son beş yıl içinde meydana gelen kişilere karşı işlenen suçların aylara göre değerlendirmesi yapıldığında; olayların ilkbahar ve yaz aylarında artış, kış aylarında ise azalış gösterdiği görülmektedir. Özellikle nüfus hareketlerinin yoğunlaştığı, hasat ve tatil dönemi olan Haziran, Temmuz, Ağustos aylarında diğer aylara oranla en yüksek seviyede olduğu görülmektedir (Şekil 4.7). İşlenen suçların işlendiği gün ve saatler incelendiğinde belirgin farklılık olmamakla beraber Çarşamba ve Perşembe günleri, 12.00-20.00 saatleri arasında yoğun olduğu görülmektedir.

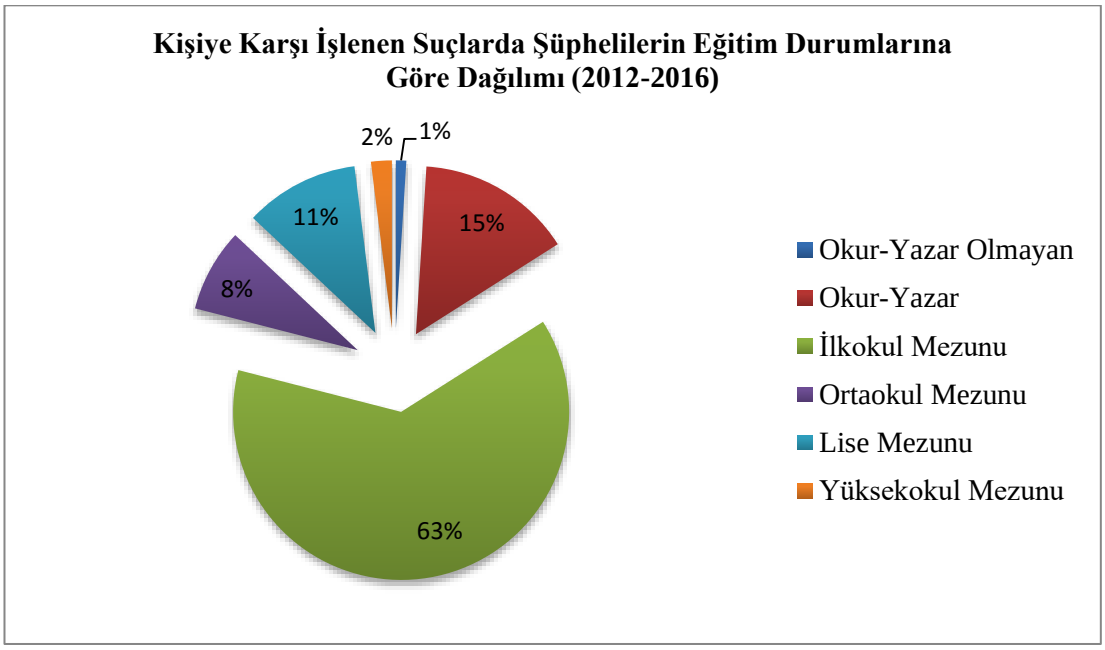
Şekil 4.7: Orta ilçesi kırsalında kişiye karşı işlenen suçların aylara göre dağılımı (2012-2016)

Kaynak: Orta İlçe Jandarma Komutanlığı, 2017.

Kişiye karşı işlenen suçlarda şüphelilerin cinsiyetlerine göre dağılımlarına bakıldığında ise % 92 oranında erkek, % 8 oranında kadın oldukları görülmektedir. Orta İlçe Jandarma Komutanlığı sorumluluk bölgesinde son beş yıl içinde meydana gelen kişiye karşı işlenen suçlarda, olaylara karıştığı belirlenen şüphelilerin eğitim durumları incelendiğinde %1'i okur-yazar olmayan, %15'i okur-yazar, %65'ü ilkokul mezunu, %8'i ortaokul mezunu, %11'i lise mezunu, %2'sinin de yüksekokul mezunlarından oluştuğu görülmektedir (Şekil 4.8).

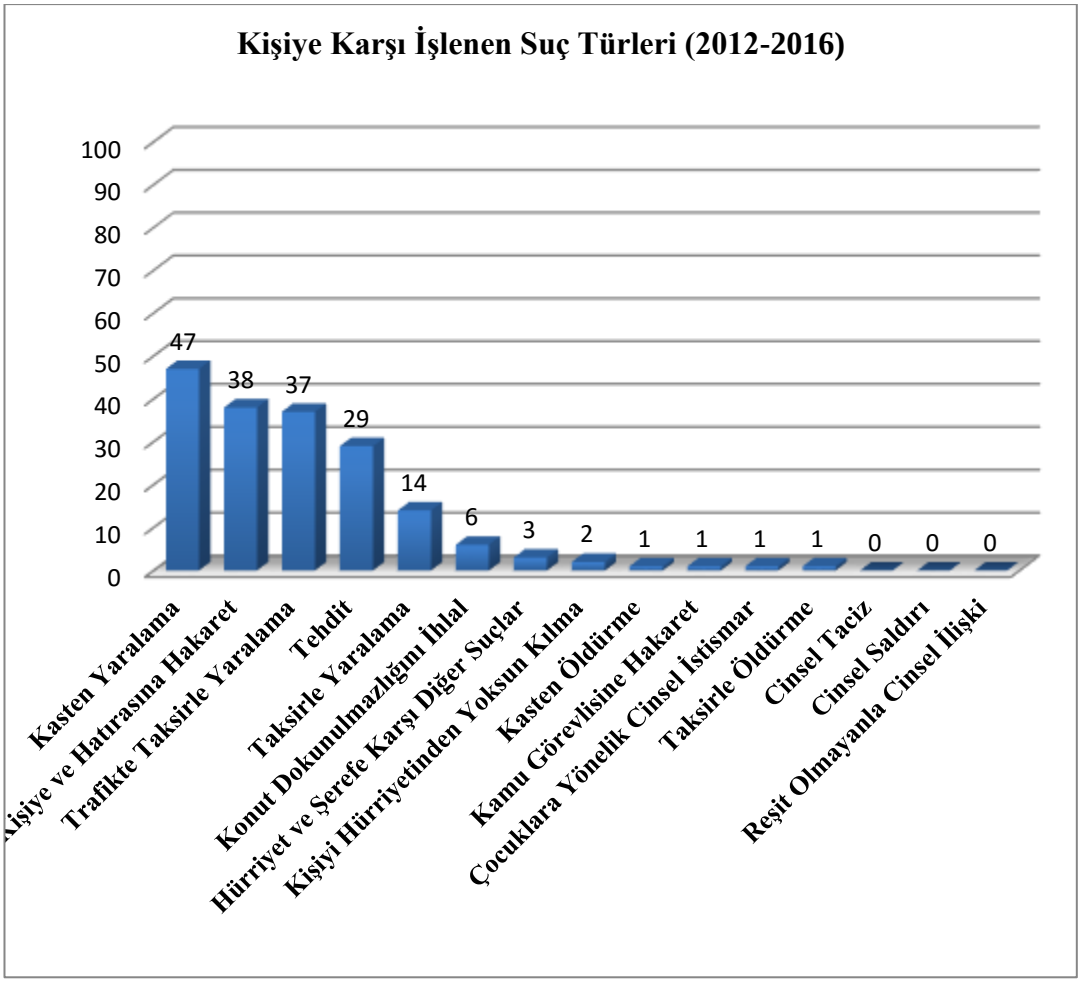
Şekil 4.8: Orta ilçesi kırsalında kişiye karşı işlenen suçlarda şüphelilerin eğitim durumlarına göre dağılımları (2012-2016)

Kaynak: Orta İlçe Jandarma Komutanlığı, 2017.

2012–2016 yılları arasında meydana gelen toplam 184 kişiye karşı olayın %35'ini (47) kasten yaralama, %30'unu (37) trafik kazası sonucu taksirle yaralama, %54'ünü (29) tehdit ve %6'sını (14) taksirle yaralama suçları oluşturmaktadır (Şekil 4.9).

Şekil 4.9: Orta ilçesi kırsalında kişiye karşı işlenen suç türleri (2012-2016)

Kaynak: Orta İlçe Jandarma Komutanlığı, 2017.

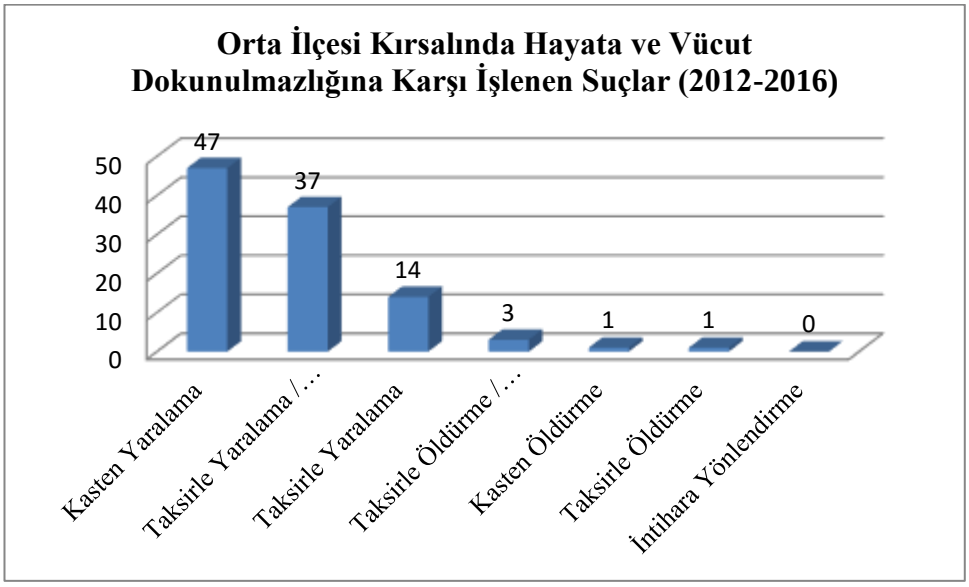
2012-2016 yılları arası kişiye karşı işlenen suçlar incelendiğinde olayların Dodurga (16), Elmalık (17), Kalfat (12), Özlü (24), Kayılar (18) köyleri ile Yaylakent (19) beldesinde yoğunlaştığı görülmektedir. Olayların bu belde ve köylerde yoğunlaşmasının, sebebi nüfus bakımından diğer köylere göre daha yoğun olmasından kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

4.3.1. Hayata ve Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar

Kişiye karşı işlenen suçlar kapsamında ele alınan suçlar kasten öldürme, taksirle öldürme, kasten yaralama, taksirle yaralama, intihara yönlendirme, trafik kazası sonucu taksirle öldürme ve trafik kazası sonucu taksirle yaralama suçları olarak ele alınmıştır.

Orta ilçesinde hayata ve vücut dokunulmazlığına karşı işlenen suçların dağılışına baktığımızda ağırlıklı olarak kasten yaralama suçunun işlendiği görülmektedir. Bunu trafik kazası sonucu taksirle yaralama suçu takip etmektedir. 2012-2016 yılları arasında Orta ilçesinde intihara yönlendirme suçu hiç işlenmemiştir. Şekil 4.10'da hayata ve vücut dokunulmazlığına karşı işlenen suçların dağılışı görülmektedir.

Şekil 4.10: Orta ilçesi kırsalında hayata ve vücut dokunulmazlığına karşı işlenen suçlar (2012-2016)

Kaynak: Orta İlçe Jandarma Komutanlığı, 2017.

Orta ilçesinde meydana gelen hayata ve vücut dokunulmazlığına karşı suçların, kişiye karşı işlenen suçların % 55,97'sini oluşturmaktadır.

4.3.2. Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar

Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar çocukların cinsel istismarı, reşit olmayanlarla cinsel ilişki, cinsel taciz ve cinsel saldırı olarak ele alınmıştır.

Orta ilçesinde 2012-2016 yılları arasında meydana gelen cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar incelendiğinde çocuğa yönelik bir cinsel istismar olayının yaşandığı görülmektedir. Bölgede reşit olmayanla cinsel ilişki, cinsel taciz ve cinsel saldırı suçları işlenmemiştir.

Orta ilçesinde meydana gelen cinsel dokunulmazlığa karşı suçların, kişiye karşı işlenen suçların % 0,54'ünü oluşturmaktadır.

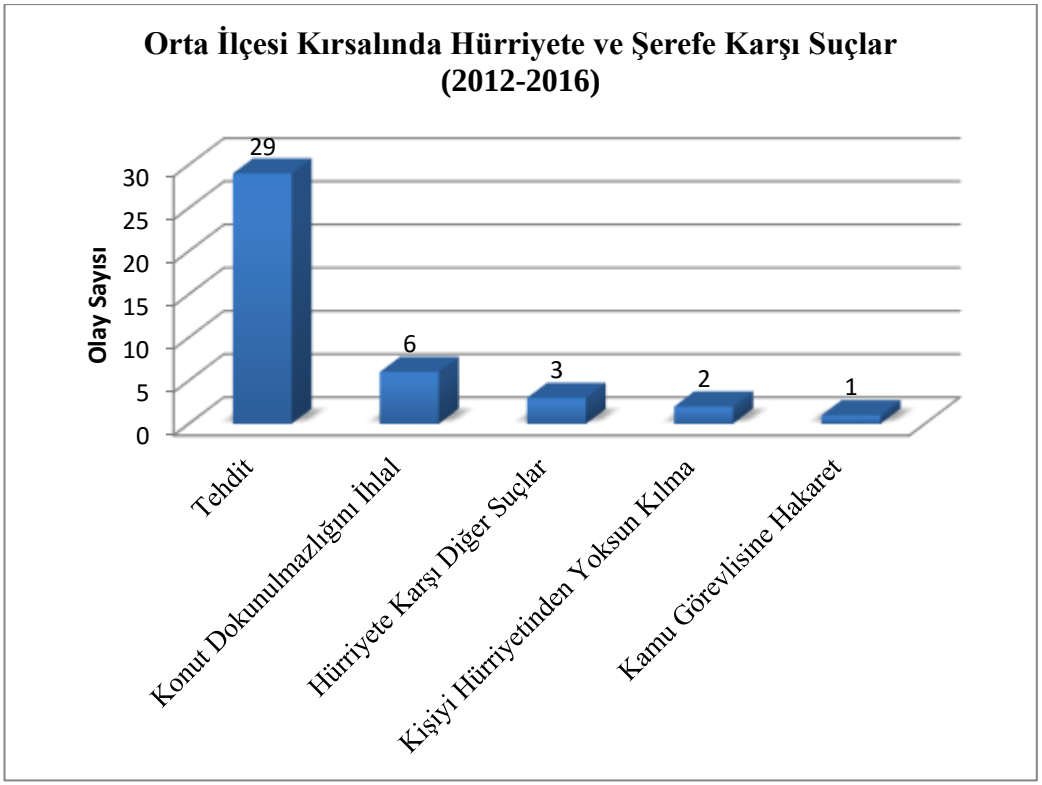
Bölgede cinsel suç oranlarının az olması (hatta bazı suçların hiç olmaması) bölgenin muhafazakâr yapısından kaynaklı olarak cinselliğin "namus" kavramı ile ilintilendirilmesiyle açıklanabilir. Muhafazakâr toplumlarda, özellikle kadının yaşadığı cinsel taciz ve tecavüz gibi olayları (damgalanmamak adına) anlatmak yerine gizleyerek ihbar etmedikleri yazında kabul görmüş bir olgudur. Bu durum göz önünde bulundurulduğunda cinsel suçlar saklandıkları için bölge suç istatistiklerinde cinsel dokunulmazlığa karşı suçlara rastlanmadığı düşünülebilir.

4.3.3. Hürriyete ve Şerefe Karşı Suçlar

Hürriyete ve şerefe karşı işlenen suçlar tehdit, şantaj, cebir, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma, konut dokunulmazlığını ihlâl, kişilere ve kişinin hatırasına hakaret, kamu görevlisine hakaret ve hürriyete karşı diğer suçlar olarak ele alınmıştır.

Orta ilçesinde hürriyete ve şerefe karşı işlenen suçlar incelendiğinde 38 olay ile kişilere ve kişinin hatırasına hakâret suçu ile tehdit suçunun yoğun olarak yaşandığı görülmektedir (Şekil 4.11).

Şekil 4.11: Orta ilçesi kırsalında hürriyete ve şerefe karşı suçlar (2012-2016)

Kaynak: Orta İlçe Jandarma Komutanlığı, 2017.

Yukarıdaki Şekil "Orta İlçelerinde Hayata Ve Vücut Dokunulmazlığına Karşı İşlenen Suçlar" grafiği (Şekil 4.10) ile beraber incelendiğinde Orta ilçesi kırsalında cebir suçu işlenmemiş olmasına karşın kasten yaralama suçunun yüksek olduğu görülmektedir. Bu, bölgede yaralama suçunun, tehdit yani göz korkutmak amacıyla gerçekleştirildiğini göstermektedir. Yâni burada tehditten amaç, mağdura istediğini yaptırmak için zor kullanmak değil, gözünü korkutarak istediği yaptırma arzusudur.

Bölgede bazı köylerde başlık geleneğinin hâlen devam etmesi, bu köylerde hürriyete ve şerefe karşı işlenen suçlarda artışa neden olmaktadır. Evlenmek isteyen gençlerin evlenmelerine ailelerin izin vermemesi, başlık parasının temin edilememesi gibi nedenlerden dolayı kız kaçırma (genellikle köy geleneklerine uygun olmayan ilişkiler sonucu yaşanmakta) ve kişiyi alıkoyma gibi suçlar işlenebilmektedir. Araştırma sırasında kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunun bazen kasten yaralama olayına dönüştüğü gözlenmiştir.

Orta ilçesinde meydana gelen hürriyete ve şerefe karşı suçlar, kişiye karşı işlenen suçların % 42,93'ünü oluşturmaktadır. Hürriyete ve şerefe karşı suçlarda tehdit suçu, Yargıtay tarafından da kabul edilen görüşe göre mağdurun karar verme veya serbest hareket etme özgürlüğünü kısıtladığı ve ferdin iç huzurunu bozduğu için hürriyet aleyhine işlenen suç olarak kabul edilmektedir. Dolayısıyla tehditin amacı, muhatabın özgür tercihlerini manipüle ederek, kuşatma altına almak ve tehdit edenin/failin kendi iradesi doğrultusunda yönlendirmektir. Mağdur bu bağlamda karar vermeye zorlanmakta ve tehdit edenin/failin uygun gördüğü seçeneği tercih etmek zorunda bırakılmaktadır (www.hukukihaber.net, Erişim Tarihi: 15.11.2018). Burada dikkat edilmesi gereken bölgede tehditin yüksek olmasına karşın cebir ve şantaj suçlarına rastlanmamasıdır. Cebir suçunda da fail, mağduru bir şeyi yapması veya yapmaması ya da bir şeyin yapılmasına müsaade etmesi için onun iradesini baskı altına almaya çalışması olarak tanımlanmaktadır. Cebirin tehditten farkı, maddi zorlama biçiminde olmasıdır. Yani failin, mağdura istediğini yaptırmak için mağduru iteklemesi, tokatlaması, kolunu bükmesi, tekmelemesi gereklidir. Başka bir ifadeyle cebir suçu aynı zamanda kasten yaralama suçunu oluşturmaktadır (www.metinpolat.av.tr, Erişim Tarihi: 15.11.2018).

5.3.4. Kişiye Karşı Diğer Suçlar

Kişilere karşı işlenen diğer suçlar işkence ve eziyet, terk ve yardım veya bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeme, çocuk düşürtme, düşürme veya kısırlaştırma, özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlar ile kişilere karşı tasnif dışı suçlar olarak ele alınmıştır.

Orta ilçesinde 2012-2016 yılları arasında kişilere karşı diğer suçlar arasında sayılan bu suç türlerine rastlanılmamıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmanın amacı Çankırı ili Orta ilçesindeki kırsal suçları coğrafi bakış açısıyla ele almaktır. Çalışmada Orta ilçesine bağlı belde ve köylerinde işlenen suçlar ve suçluların mekânsal dağılışı tespit edilmeye çalışılmıştır. Tarih aralığı olarak 2012-2016 yılları arası çalışılmıştır. Çalışmada kullanılan tüm veriler Orta İlçe Jandarma Komutanlığı'ndan elde edilmiştir.

Orta ilçesinde işlenen suçlar incelendiğinde suçların genel olarak yaz aylarında işlendiği görülmektedir. Mayıs, Temmuz ve Ağustos aylarında artan suç oranları, Aralık ve Ocak aylarında en düşük oranlara gerilemektedir. Bu durum, iklim ile suç arasında anlamlı ilişki olduğunu gösteren diğer araştırmaları destekler niteliktedir.

Çalışma sonucunda Orta ilçesinde yıllar itibariyle yaşanan göç nedeniyle nüfusun azalmasına karşın suç oranlarında azalmanın gözlenmemiş olmasıdır. 2012-2016 yılları arasındaki suç sayılarının seyri incelendiğinde 2013 ve 2014 yıllarında 2012 yılına oranla (ortalama % 50 oranında) azalma olmasına karşın 2015 ve 2016 yıllarında suç sayılarında tekrar artış olmuş ve 2012 yılı rakamlarını geçmiştir. Bölgede suç oranlarının sürekli artış göstermesinin nedeni coğrafi, ekonomik ve sosyolojik açıdan yorumlanabilir. Coğrafi olarak baktığımızda bölgenin fizîki özelliklerinin ekonomik ve beşeri yönden olumsuz etki yarattığı görülmektedir. Bölgenin verimli tarım arazilerinin olmaması, ikliminin soğuk ve sert olması nedeniyle tarım ürünlerinde çeşitliliğin az olmasına ve yeraltı zenginliklerinin olmaması sanayisinin gelişmesine engel olmuştur. Dolayısıyla bölgenin ekonomik faaliyetleri kısıtlılık yaşamaktadır. Bu kısıtlılıklar gelir yetersizliği olarak bölgede sosyolojik olarak sorunlara neden olmaktadır. Bu çerçevede ele alındığında bölgenin coğrafi sorunlarından kaynaklı ekonomik faaliyetlerindeki yetersizlikler bölgede suç oranlarının yükselmesine neden olmaktadır. Keza bölgede yöre halkı ile yapılan görüşmelerde en önemli sorun olarak işsizlik dile getirilmiştir.

Bölgede işlenen suçların köy ve beldelere göre dağılımına bakıldığında en çok Yaylakent beldesi, Özlü, Dodurga ve Kalfat köylerinde yaşandığı görülmektedir. Suç oranlarının buralarda diğer köylere nazaran daha yüksek olmasının nedeni

nüfuslarının yüksek olması ve yaz aylarında yöre halkını ziyarete veya tarımsal faaliyetler için bölgeye gelen kişi sayısındaki artış olarak gösterilebilir.

İşlenen suçlara bakıldığında asayiş suçlarının yüksek olduğu görülmektedir. Asayiş suçları içerisinde de kişiye karşı işlenen suçlar % 60,92 ile en yüksek orana sahiptir. Kişiye karşı işlenen suçlar incelendiğinde ise suçların büyük oranda (%55,97) hayata ve vücut dokunulmazlığına karşı işlendiği görülmüştür. Kasten yaralama ile trafik kazası sonucu taksirle yaralama suçları bölgede en çok rastlanan suç türleridir. Bunları hürriyete ve şerefe karşı suçlar arasında sayılan kişilere ve kişinin hatırasına hakaret suçu ile tehdit takip etmektedir. Bölgede cinsel dokunulmazlığa karşı bir suç işlenmiştir.

Çalışmada Orta ilçesinde kişiye karşı işlenen suçların en çok Özlü köyünde (24) yaşandığı görülmektedir. Özlü köyünü Yaylakent beldesi (19), Karaağaç köyü (18), Elmalık köyü (17) ve Dodurga köyü (16) takip etmektedir. Kişiye karşı suçların bu belde ve köylerde daha fazla rastlanmasının nedeni nüfusunun diğer köylere göre daha fazla olması ve bölgenin en önemli geçim kaynağı olan tarım ve hayvancılığın yoğun olarak bu bölgelerde yapılıyor olmasıdır. Buna ilaveten bu belde ve köylerin sosyokültürel yönden daha aktif yerleşimler olmaları (şenliklerin düzenlenmesi, yâren gecelerinin organize edilmesi, inanç turizminin olması vb) da suç oranlarının yüksek olmasında etkilidir.

Bölge, suç oranları ve suç türleri açısından değerlendirildiğinde kırsala özgü nitelikler taşıdığı görülmektedir. İşlenen suç çeşitlerine ve suçların işlendiği mekânlar dikkate alındığında akademik yazında belirtildiği gibi kırsala özgü olan yaralama, tehdit, hakaret gibi kişiye karşı işlenen suçlarda yoğunluk görülmektedir. Genelde arazi anlaşmazlıklarından veya aileler arasındaki husumetin devamından doğan bu suçlar Orta ilçesinin kırsal yerleşim yeri olma özelliğinden kaynaklanmaktadır.

Çalışma neticesinde araştırma bölgesinde suçların oluşumunda ekonomik nedenlerin ve toplum baskısının etkili olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla çalışmanın başında

belirtildiği gibi kırsal mekânlardaki suçun kentsel mekânlarla arasındaki doğal ve beşeri-ekonomik yapıdaki farklılıklardan kaynaklandığı ileri sürülebilir.

Konuya genel olarak bakıldığında ülkemizin uzun yıllardır yaşadığı açmazlardan olan kır-kent ikileminin yaşanmaya devam ettiği görülmektedir. Kırsal alanlarla kentsel alanlar arasında yaşanan gelişmişlik farkı, halk nezdinde kırsal alanların iticiliğini artırmakta ve kentleri çekici hale getirmektedir. Bu gerçekle yola çıkıldığında kırsal kalkınma sorunu önemle ve acilen üzerinde durulması gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Kırsal alanlara gerçekçi çözümlerin üretilmesi, çözümler üretilirken halktan görüş alınması ve kararlılıkla çözümlerin uygulanması gerekmektedir.

Ayrıca kırsal suçların oluşmasında çok önemli bir neden olan coğrafya biliminin kolluk kuvvetleri tarafından öğrenilmesi ve coğrafi sistemlerin kullanımının ne denli önemli olduğu da kabul edilmelidir. Özellikle suç ile ilgili elde edilen verilerle mekânsal verilerin ortaya koyduğu analizler, suçla mücadelede kolluk kuvvetlerinin konuya bakışını değiştireceği gibi suçla mücadelede etkisini de artıracaktır. Çünkü suçun miktarı ile beraber gerçekleştiği mekânın özelliklerinin de bilinmesi ve buna göre suç dağılımının yapılması suçla mücadeleyi etkili kılmaktadır. Suçun geliştiği ve güç kazandığı mekânların özelliklerinin bilinmesi, ne tür önlemlerin alınması gerektiğini açık olarak ortaya koymaktadır. Bu durum suç coğrafyasının önemini ortaya koymaktadır. İş bu nedenle ülkemizde suçların önlenmesi ve soruşturulması da coğrafyanın unsurlarından maksimum seviyede yararlanılmalıdır. Kırsal coğrafya ve şehir coğrafyası bakımından anlaşılmaya çalışılmalıdır. Çünkü suçun coğrafyası da coğrafi unsurlarla değişmektedir. Uygulayıcı ve karar verici kolluk ve adli mercilerin eğitiminde, suçların çözümünde kriminal incelemeler yanında coğrafya bünyesinde bulunan uzmanlık dallarından faydalanılmasının gerekliliği anlatılmalıdır. Adli bilimlerin bünyesine dâhil edilme çalışmaları arttırılmalıdır. Suçların önlenmesi ve soruşturulması coğrafyadan faydalanmak toplum huzuruna katkısının arttırılmasını sağlayarak ülke kaynaklarının verimli kullanılması en önemlisi suça neden olan bazı etkenlerin engellenmesi sosyolojik açıdan zenginlik sağlayacaktır.

Çalışmada elde edilen bulgular ışığında şu öneriler getirilebilir:

- Türkiye genelinde il jandarma komutanlığı bünyesinde ya da bölgesel olarak bir çalışma yapılarak personelin çalışmış olduğu bölgeyi ve coğrafyasını sosyal yönüyle tanıma imkânı sağlanarak suçlarla etkin mücadele ve toplumsal bütünleşme sağlanmalıdır. Ayrıca bölge insanına kanunlarla ilgili toplantılar (muhtarlık, kahvehane gibi kırsal alan mekânlar) düzenlenebilir, afiş-broşür hazırlanarak halkın bilgilendirilmesi çalışmalarına katkı sağlanabilir.

- Klasik kolluk anlayışı yerine modern kolluk anlayışına geçilmelidir. Suç olduktan sonraki suça yapılan müdahaleler tedbirden ziyade soruşturma kısmıdır. Ancak günümüzde suçun önlenmesi suçlunun bulunup cezalandırılmasından daha önemli kabul edilmektedir. Dolayısıyla toplumda suçun önlenerek yaygınlığının azaltılması toplumsal huzurun sağlanması açısından son derece önemlidir. Bu noktada coğrafi bilgi sistemlerinden yararlanılarak suç analizleri yapılmalı, suçların oluşmasını önleme, suç eğilimlerini tespit, suç ve suçlu profili ile bölgenin suç haritasını çıkarmak kolluk kuvvetlerin ihtiyacı olan bilgiyi sağlayabilir. Ayrıca gelecekteki ihtiyaçların belirlenmesi, personel ve kaynakların etkin ve doğru kullanımı açısından faydalı olacaktır.

- Adli mercilerin ve kolluk kuvvetlerinin görev alanı içerisinde bulunan toplumun gelenek ve göreneklerini anlayarak, coğrafyasını öğrenerek, anketler yapılarak tespit edilmesi ve istatistik biliminden gereği gibi yararlanılarak toplumsal yarara ve suçların zararından fayda eğrisine yönelimi sağlanmaya çalışılmalıdır.

- Kırsal alanlarda kentlerdeki gibi mobese kameraları sistemlerin kurulmasının daha etkili ve daha caydırıcı olacağı düşünülmektedir. Kırsal alandaki insanların kişisel ve mahalli seviyede kurdukları kameraların caydırıcı olmasına rağmen mobese gibi etkin ve etkili olmamaktadır.

- Maslow'un insan ihtiyaçları hiyerarşisinde fizyolojik ihtiyaçlardan sonra 2.sırada bulunan güvenlik ihtiyacı göz önünde bulundurularak çalışmaların yürütülmesinin bölgenin yaşam düzeyini artıracağı gibi sosyal hayatını da olumlu yönde etkilyecektir. Bu nedenle bölgeye yapılan özellikle kamu yatırımlarında ilk olarak bölge halkının temel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik (yani ekonomik ve güvenlik) olması gerekmektedir.

- Bölgede bilinçlendirme yapılarak suçların mahiyeti konusunda bölge halkı eğitilebilir. Bunun bölgede suça eğilimi azaltacağı düşünülmektedir.

- Orta ilçesi ve kırsalında yaşanan göçün durdurulması için ivedilikle istihdam yaratacak sanayi yatırımlarının yapılması gerekmektedir.
- Bölge halkına tarım ve hayvancılığın dışında iş alanlarının yaratılması gerekmektedir.
- Bölgede sosyal ve kültürel faaliyetlerin yürütülebilmesi için sinema, tiyatro, oyun alanları gibi farklı eğlence mekanları yapılmalıdır.
- Özellikle genç nüfusun göçünü engellemek için tarım ve hayvancılık sektörü başta olmak üzere alternatif iş kollarında da devlet teşvikleri verilmelidir.
- Bölgenin genel olarak eğitim olanakları geliştirilmelidir.

"Her temas iz bırakır." diyen E. LOCARD'a ithafen "her coğrafi unsur iz bizimle" diyerek insanın hem coğrafyadan etkilenen hem etkileyen olarak suçla mücadelede, suçların önlenmesi ve soruşturulmasında coğrafi analizler önemli katkılar sağlayacak ve sonuçları ile de toplumun huzurunun tesisine imkân sunacaktır.

Bu çalışma, Orta ilçesi merkez ve kırsalı ile sınırlı bir çalışmadır. Kırsal ve kentsel suçların iyi anlaşılması bu bölgenin sorunlarını çözmede ve bu bölgede yaşayan insanların daha iyi ve mutlu yaşamalarına imkân sağlanması yolunda katkıları olacaktır. Bu konu üzerinde yapılacak diğer araştırmalarda, bu çalışmada üzerinde durulmayan, diğer suç türlerinin daha detaylı biçimde incelenebileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Akça, F. (2014). *Ödemiş Şehrinde Suçların Coğrafi Analizi.* Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.

Akers, R. L. (2000). *Criminological Theories Introduction, Evaluation, And Application.* Los Angeles: Roxbury Publication.

Aksak, P. (2009). *Çanakkale Kentinde Suçun Coğrafyası*. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale.

Aksak, P. Ve Çalışkan, V. (2010). Çanakkale Kentinde Mala Karşı İşlenen Suçların Coğrafi Dağılış Özelliklerinin İncelenmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi,* 22: 245- 275.

Aliağaoğlu, A. (2007). *Balıkesir Şehrinde İşlenen Suçlara Coğrafi Bir Yaklaşım*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Aliağaoğlu, A. Ve Alaeddinoğlu, F. (2005). Erzurum Şehrinde Mala Karşı İşlenen Suçlar: Coğrafi Bir Yaklaşım. *Polis Bilimleri Dergisi*, 7(1): 17- 41.

Ataç, E. Ve Gürbüz, D. (2009). Kentsel Mekânda Gelişen Suça Müdahale Etmede Disiplinlerarası Güvenlik Politikaları. *Polis Bilimleri Dergisi*, 11(1).

Ayan, S. (2011). *Suçlu Kim? Türkiye'de Çocuk Suçluluğu.* Ankara: Ütopya Yayınevi.

Aydın, İ. (2015). *Cinayet Suçundan Dolayı Cezaevinde Bulunan Hükümlü Ve Tutuklu Erkeklerin Sosyodemografik, Suç Ve Genel Psikolojik Özellikleri Açısından İncelenmesi.* Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Aydın, M., A. (2010). *Kentsel Mekan Suç Ve Suçluluk: Kadıköy Örneği.* İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Ayhan, B. (1998). *Çankırı Ve İlçeleri*. Ankara: Gülay Ajans.

Ayhan,B. (2012). *Çankırı Orta İlçesi: Dünü,Bugünü*. Ankara: Karaca Ofset.

Bal, H. (2008). *Sosyolojide Yöntem Ve Araştırma Teknikleri.* Ankara: Sentez Yayıncılık.

Bal, H. (2014). *Suç Sosyolojisi.* İstanbul: Sentez Yayıncılık.

Balcı, A. S. (2015). *Kentsel Gelişimin Suç Oranlarına Etkisi: Görükle Örneği.* Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.

Burkay, S. (2008). *Teorik Çerçevede Suç.* Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya.

Büyükgüçlü, A. (2017). *Türkiye'de Suç Coğrafyası Kavramının Emniyet Teşkilatı Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi.* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Çankırı İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü. (2016). *Çankırı İli 2016 Çalışma Raporu.* Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Erişim Tarihi: 11 Mayıs 2018, https://cankiri.tarimorman.gov.tr/Belgeler/KutuMenu/2016%20%C3%87ALI%C5%9EMA%20RAPORU.pdf.

Çakmak, C. *Farklı Suç Türleri Açısından Ekonomik Risk Faktörleri: Ankara Cezaevleri Örneği.* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

Demiray, N. (2018). *Çocuk Suçluluğunu Etkileyen Muhtemel Faktörler: Suç Korkusu, Kentleşme Ve Aile Yapıları (Samsun İlkadım Ve Canik İlçeleri Örneği).* Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Samsun.

Dizdar, Y. (2012). Yavuz Dizdar İle Süt Ürünlerindeki Risk. *Indigo Dergisi* [29 Mart 2016 (Jobes, P. C.) Https://İndigodergisi.Com/2012/08/Yavuz-Dizdar-İle-Sut-Ve-Sut-Urunlerindeki-Risk-Gdo-Ve-Kanser/].

Donnermeyer, J. F. Ve Weinand, H. (2000). *A Qualitative And Quantitative Analysis Of The Relationship Between Community Cohesiveness And Rural Crime (Part 1).* Armidale: The Institute For Rural Futures.

Dolu, O., Uludağ, Ş Ve Doğutaş, C. (2010). Suç Korkusu: Nedenleri, Sonuçları Ve Güvenlik Politikaları İlişkisi. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 65(1): 57-81.

Dolu, O., Uludağ, Ş. Ve Doğutaş, C. (2011). Suç Korkusu: Nedenleri, Sonuçları Ve Güvenlik Politikaları İlişkisi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi,* 65(1). [Erişim Tarihi: 22.05.2018 Dergiler.Ankara.Edu.Tr/Dergiler/42/1346/15597.Pdf].

Dönmezer, S. (1940). Suçluluk Ve İklim Münasebetleri. *Yeni Türk Dergisi,* 9(87): 110-114.

Dönmezer, S. (1994). *Kriminoloji (8.Basım).* İstanbul: Beta Basım Yayım.

Ege, R. (1985). *Meteorolojik Faktörlerin Trafik Kazalarında Etkisi*. Ankara: Türkiye Trafik Kazaları Yardım Vakfı Yayınları.

Erdoğan, A. Ve Düzgün, S. (2003). Mekan Ve Suç, Suç Haritalaması Ve Diğer Analitik Yaklaşımlar. *Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Dergisi,* 9: 482-490.

Erem, F. (1997). *Suç Bilimi Açısından Adalet Psikolojisi.* Ankara: Adil Yayınevi.

Erol, O. (1973). *Ankara Şehri Ve Çevresinin Jeomorfolojik Ana Birimleri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları.

Erol, O. (2008). *Genel Klimatoloji.* İstanbul: Çantay Kitabevi.

Fraser, J. (2011). *Rural Crime Prevention: A Literature Review.* Ottowa: Crime Prevention Ottawa Publication.

Friendly, M. (2007). The Life And Works Of Andre-Michel Guerry (1802-1866). [Erişim Tarihi: 18 Mayıs 2018 http://Www.Math.Yorku.Ca/SCS/Gallery/İmages/Guerry/Guerry_1829.Jpg]

Gökgür, P. (2008). *Kentsel Mekânda Kamusal Alanın Yeri*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Gökmen, B. (2007). *Çankırı İli Coğrafyası*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çankırı.

Gölbaşı, S. (2008). *Kentleşme Ve Suç. İstanbul'un Kentleşme Süreci İle Suçluluk Arasındaki İlişknin Kuramsal Değerlendirmesi.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Gül, İ. (2014).*Tarihi Ve Beşeri Coğrafya Bağlamında Cizre İlçesinde Sosyal Yapıda Toplumsal Değişme Ve Modernleşme.* İstanul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

Gürbüz, D. (2009). *Çöküntü Bölgesi Ve Suç Ankara'da Hacıbayram Mahallesi Örneği*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.

Ceylan, Y. (2012). Zorunlu Göç Ve Suç İlişkisi (Muş İli Örneği). *Akademik Bakış Dergisi*, 32 (Eylül – Ekim).

Gezgin, M. F. (1997). *Sosyal Yapı Açısından Genel Sosyoloji – Köy Sosyolojisi İlişkileri.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Basımevi Ve Film Merkezi.

Gürbüz, M. Ve Karabulut, M. (2007). Adana Beş Ocak Polis Karakolu Sorumluluk Bölgesinde Çocuk Suçlarının Coğrafi Bilgi Sistemleri İle Haritalandırılması Ve Analizi. *ÇÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, L6(1): 331-346.

Güreşçi, E. (2012). Türkiye'nin Köyden Kente Göç Sorunu. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, (6): 41-55. [Erişim Tarihi: 28 Nisan 2018, Http://Dergipark.Ulakbim.Gov.Tr/Gumussosbil/Article/Viewfile/5000004311/5000004824].

Gürlevik, D. (2018). *Almanya'nın Suç Coğrafyası: Almanlar, Yabancılar-Türkler.* Süleyman Demirel Üniversitesi Spsyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta.

Harries, K., (1999). Mapping Crime: Princple And Practice. [Erişim Tarihi: 21 Mayıs 2018, www.Ojp.Usdoj.Gov/Nij/Pubssum/M 178919].

İçli, T. (1993). *Türkiye'de Suçlular-Sosyal Kültürel Ve Ekonomik Özellikleri.* Ankara: AKM Yayınları.

İçli, T. (2007). *Kriminoloji.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İşbir, E. G. (1986). *Şehirleşme Ve Meseleleri*. Ankara: Ocak Yayınları.

Jobes, P. C. (2003). Human Ecology And Rural Policing: A Grounded Theoretical Analysys Of How Personal Constraints And Community Characteristics İnfluence Strategies Of Law Enforcement İn Rural New South Wales, Australia. *Police Practice And Research*, 4 (1): 3-19.

Kara, E. E. Ve Sezer, İ. (1992). Anız Yakma. *Çevre Dergisi*, (5): 18-22.

Karakaş, E. (2004). Elazığ Şehrinde Hırsızlık Suç Dağılışı Ve Özellikleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1): 19-37.

Karakaş, E. (2005a). Uygulamalı Coğrafyada Suç Haritaları I Veri Kaynakları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 15(1): 57-69.

Karakaş, E. (2005b). Uygulamalı Coğrafyada Suç Haritaları II Suç Harita Tipleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 15 (2): 31-50.

Karakaş, E. (2006). Elazığ Şehrinde Suçların Dağılışı Ve Özellikleri. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 15: 83-112.

Karakaş, E. (2009). Suç Coğrafyası Çalışmalarında Veri Kaynakları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(2): 25-41.

Karakaya, H. (2015). Orman Kanunu Çerçevesinde Anız Yakma Suçu. [Erişim Tarihi: 18 Mayıs 2018, http://Www.Avukatlarimiz.Com/Makaleler/447-Orman-Kanunu-%C3%A7er%C3%A7evesinde-Aniz-Yakma-Su%C3%A7u.Html].

Kaya, İ. (2014). Coğrafi Düşüncede Mekân Tartışmaları. *Düşünme Dergisi*, 4(1).

Kaygalak, İ. (2011). Postmodern Eleştirilerin Coğrafi Düşünce Ve Yeni Mekân Kavrayışları Üzerine Yansımaları. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 9(1).

Kurtkan-Bilgiseven, A. (1988). *Köy Sosyolojisi (2. Baskı).* İstanbul: Filiz Yayınevi.

Kızmaz, Z. (2012). Gelişmekte Olan Ülkelerde Suç: Suç Oranlarının Artışı Üzerine Sosyolojik Bir Çözümleme. *Mukaddime Dergisi*, 5: 51-74.

Madenüs, M. (2016). *Ekolojik Bakış Çerçevesinde Kırsal Ve Suç: Tarımsal Sulama Sistemlerinden Hırsızlıkların Suç Fırsatı Teorisi Doğrultusunda İncelenmesi.*

Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü. (2017). İlgili Birim, Ankara.

Orta İlçe Jandarma Komutanlığı (2017). İlgili Birim, Orta: Çankırı.

Çankırı İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü (2016). Çalışma Raporu, Çankırı.

Orta İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü (2016). İlgili Birim, Orta: Çankırı.

Özey, R. (2004). İnsan Davranışları Hukuk, Güvenlik, Suç Ve Coğrafya. *Emniyet Genel Müdürlüğü Ve Polis Dergisi,* 39: 386-393.

Özgen, N. (2010). Bilim Olarak Coğrafya Ve Evrimsel Paradigmaları. *Ege Coğrafya Dergisi*, 19(2): 1-25.

Özgen, N. (2016). *Bilimsel Araştırmanın Temelleri Üzerine. Beşeri Coğrafyada Araştırma Yöntemleri Ve Teknikler (1-24).* Ankara: Pegem Yayıncılık.

Özgen, N. Ve Bindak, R. (2017). Mekânsal Cinayet Bağlantısına Küresel Bir Bakış: Bir Davranışsal Coğrafya Çalışması. *İnsan Ve Toplum Bilimleri Dergisi.* 6(2): 1070-1087.

Özgen, Y. F. (2010). *Türkiye'de Göç Ve Kentleşmenin Suç Ve Suçlulukla İlişkisi (İstanbul Örneği).* Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Özgüç, N. (1994). *Beşeri Coğrafya'da Veri Toplama Ve Değerlendirme Yöntemleri.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Özgür, E.M. (2000). *Türkiye Coğrafyası*. Ankara: Hilmi Usta Matbaacılık.

Özkan, P. H. (2015). *Suç Önleme Stratejileri Boyutuyla İç Güvenlik Hizmetleri Yönetimi: Bodrum İlçe Emniyet Müdürlüğü Örneği.* Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla.

Öztok, İ. (2009). *Fiziki Çevrenin İnsan Psikolojisi Üzerine Etkileri Ve Suç İlişkisi.* Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana.

Öztürk, M. (2015). *Sosyolojik Açıdan Suç Korkusu Ve Yaşam Memnuniyeti: Mersin İli Örneği.* Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Ensititüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sivas.

Sakarya, Ö. (2017). *Suç Ve Suçlulukla Mücadelede Sosyal Hizmet Uygulamalarının Önleyici Etkileri.* Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yalova.

Sargın, S. Ve Temurçin, K. (2009). *Türkiye'nin Suç Coğrafyası*. Ankara: Beyaz Kalem Yayınları.

Sargın, S. Ve Temurçin, K. (2011). *Türkiye'nin Suç Coğrafyası.* Ankara: Polis Akademisi Yayınları.

Soyaslan, D. (1998). *Kriminoloji (Suç Ve Ceza Bilimleri).* Ankara: Adalet Matbaacılık.

Sümer, O. (2006). *Sosyal Değişme Ve Suç.* İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya.

Taş, B. (2013). *Sandıklı İlçesinde Arazi Kullanımı Ve Planlama Önerileri*. Afyonkarahisar: Kocatepe Akademi Yayınları.

Taş, B. (2017). Türkiye'de Yönetim Ve Yerleşme Açısından Mahalleler. A. Ertek, İ.Çiçek, N. Türkoğlu, E. Yılmaz, M. Süzer (Ed.), *Türk Coğrafya Kurumu 75.Yıl Uluslararası Kongresi Bildiriler Kitabı, 8-10 Kasım 2017*, (ss. 25-30). Ankara: Türk Coğrafya Kurumu.

Tezcan, M. (1970). Sosyolojik Yönden Köy (Tanımı Ve Özellikleri). *Amme İdaresi Dergisi*, 3(3): 151-182.

Tezcan, M. (1981). *Kan Davaları: Sosyal Antropolojik Yaklaşım (2. Baskı).* Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.

Tümertekin, E., (1984). *Ekonomik Coğrafya*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Türkeş, M. (1997). Hava Ve İklim Kavramları Üzerine. *Tübitak Bilim Ve Teknik Dergisi*, 355: 36-37.

Türkeş, M. (2008). Küresel İklim Değişikliği Nedir? Temel Kavramlar, Nedenleri, Gözlenen Ve Öngörülen Değişiklikler. *İklim Değişikliği Ve Çevre Dergisi,* 1(1): 45-50.

Türkmenoğlu, A., Akıman, O., Aker, S. Ve Tankut, A. (1991). Orta (Çankırı) Yöresi Kil Yataklarının Jeolojisi Ve Oluşumu. *MTA Dergisi,* 113, Ss. 127-132.

TÜİK (2018). ADNK Sistemi. http://tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist, (Erişim Tarihi: 31.12.2018).

Uslu, E. (2011). *Sosyo-Ekonomik Bir Olgu Olarak Kentsel Suç; Bakırköy Ve Küçükçekmece Örnekleri.*İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Ünlü, M. Ve Büyükgüçlü, A. (2017). Türkiye'de Suç Coğrafyası Kavramının Emniyet Teşkilatı Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 36: 26-32.

Ünsal, T. (2015). *Kentleşme Ve Suç İlişkisi: Çocuk Suçlular Üzerine Bir Araştırma.* Turgut Özal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Weisheit, R. A. Ve Donnermeyer, J. F. (2000). Change And Continuity İn Crime İn Rural America. *Criminal Justice*, 309-357.

Weisheit, R. A., Falcone, D. N. Ve Wells, L. E. (2006). *Crime And Policing İn Rural And Small-Town America (3. Baskı)*. Long Growe: Waveland Press.

Yıldız, R., Öcal, O., Yıldırım, E. (2010). Suçun Sosyoekonomik Belirleyicileri: Kayseri Üzerine Bir Uygulama*. Erciyes Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 36, Ss. 15-31.

Yılmaz, A. Ve Günay- Ergün, S. (2006). Türkiye'de Şehir Asayiş Suçları: Dağılış Ve Başlıca Özellikleri. *Milli Eğitim Bakanlığı, Eğitim Ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 35(170): 230-249.

Yılmaz, İ. (2005). *Şehir Suçlarının Önlenmesi; Yerel Yönetimler İçin Bir Rehber,* Ankara: Emniyet Genel Müdürlüğü APK Dairesi Başkanlığı Yayını.

Yıldırım, A. (2014). Sosyo-Kültürel Yapı ve Suç Olgusu Arasındaki İlişki: Malatya İli Örneği. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 16 (Özel Sayı I).

Yıltırak, M. L. (2010). *Balıkesir İli Kırsalında Kişilere Ve Mal Varlığına Karşı Karşı İşlenen Suçlar (2004-2008): Coğrafi Bir Yaklaşım.* Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir.

Yön, H. (2001). Suçun Bilgisayar Ortamında Haritalandırılması Ve Suç Analizinde Kullanılması. *Polis Dergisi,* 29.

Zeyrek, A. G. (2013). *Orta İlçe Analizi*. Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı, Çankırı.

İnternet Kaynakları

www.cankiri.bel.tr, Erişim Tarihi: 20.04.2018.
www.kriminoloji.com, Erişim Tarihi: 28.04.2018.
www.luggat.com/index.php#ceviri, Erişim Tarihi: 22.04.2018.
www.muhsinyazici.com, Erişim Tarihi: 09.05.218.
www.nkfu.com, Erişim Tarihi: 20.04.2018.
www.sabah.com.tr, Erişim Tarihi:01.05.2018.
www.tdk.gov.tr, Erişim Tarihi: 25.05.2018.
www.turkhukuksitesi.com, Erişim Tarihi: 06.05.2018.
www.yargikararlari.net, Erişim Tarihi: 14.04.2018.
http://cakiriprovince.blogspot.com/p/orta.html, Erişim Tarihi: 05.10.2018.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı	Arslan ULUÇ
Doğum Yeri	Sungurlu/Çorum
Doğum Tarihi	07.04.1987

LİSANS EĞİTİM BİLGİLERİ

Üniversite	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Fakülte	Fen Edebiyat Fakültesi
Bölüm	Coğrafya

YABANCI DİL BİLGİSİ

İngilizce	**KPDS (…..) ÜDS (….) TOEFL (….) EILTS (….)**

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurum	Jandarma Genel Komutanlığı Iğdır İl Jandarma Komutanlığı Suveren Jandarma Komando Tabur Komutanlığı
Görevi/Pozisyonu	Komando Timi Unsur Komutanı
Tecrübe Süresi	2017-Halen

KATILDIĞI

Seminer / Sempozyum / Kongre	- NALBANT Fatma, ULUÇ Arslan (2015). "Bölgesel Kalkınmada Kültür Turizminin Önemi: Frig Vadisi Örneği". III. Uluslararası KOP Bölgesel Kalkınma Sempozyumu (Tam Metin Bildiri/Sözlü Sunum) (Yayın No:3610797). - ULUÇ Arslan (2017), "Tarım Alanlarının Kullanımı Üzerine Bir İnceleme Orta İlçesiÖrneği", 1.Uluslararası İnsan ve Toplum Kongresi, Kosova (Tam Metin Bildiri/Sözlü Sunum), (177-184) ISBN: 978-605-67103-5-3.

	- NALBANT Fatma, ULUÇ Arslan (2017). "Belediyelerde Coğrafi Bilgi Sistemi ve Kent Bilgi Sistemi Kullanımı: Kayseri Büyükşehir Belediyesi Örneği", 2.Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu, 831 (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)(Yayın No:3539115).
Kurs	- Pedagojik Formasyon Sertifika Belgesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, 2015-2016 - Güvenlik Hizmetleri Ve Adli Kolluk Sertifikası, İçişleri Bakanlığı Jandarma Ve Sahil Güvenlik Akademisi, 2017

İLETİŞİM

Adres	Atatürk Mah. Yzb. Serdar Yücel Sokak No.10 Iğdır İl Jandarma Sosyal Tesisleri Merkez / Iğdır
E-mail	arslanuluc@gmail.com